

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๙ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

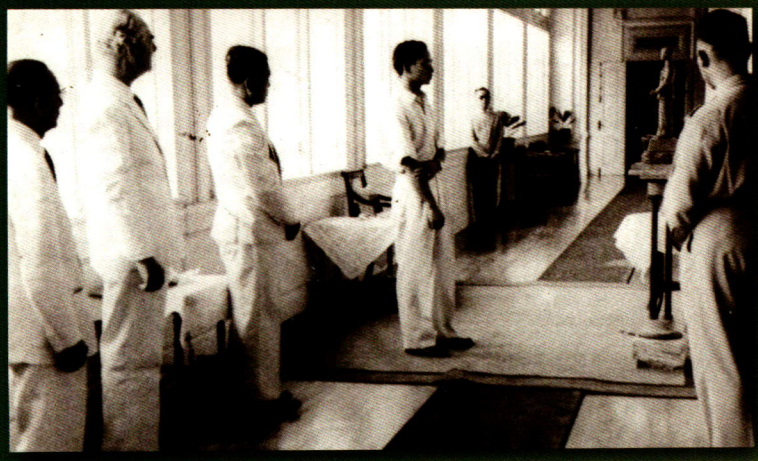

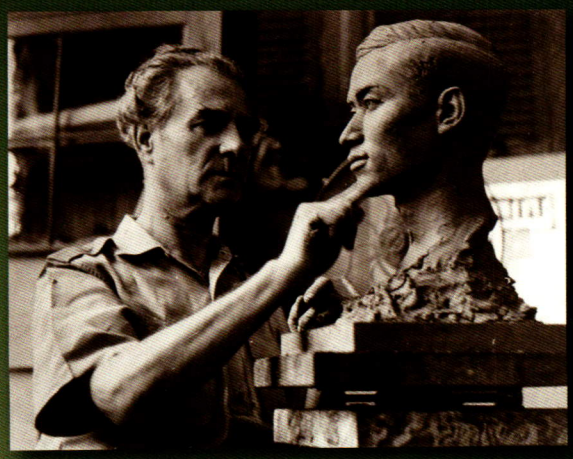

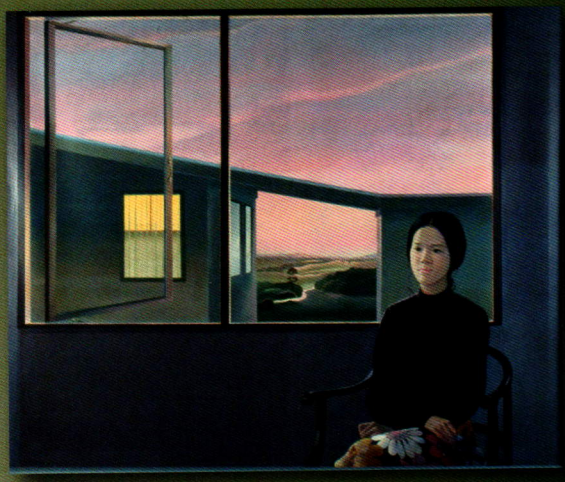

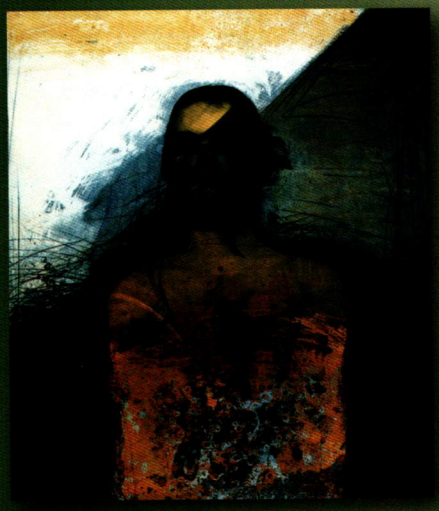

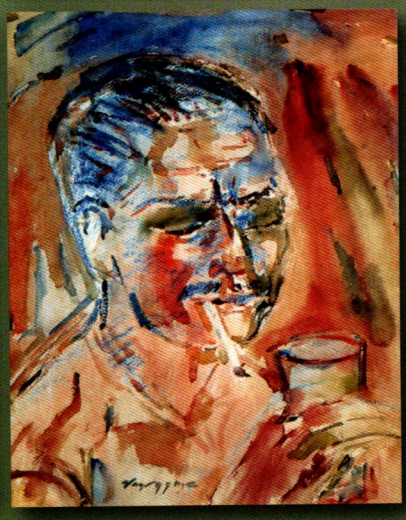

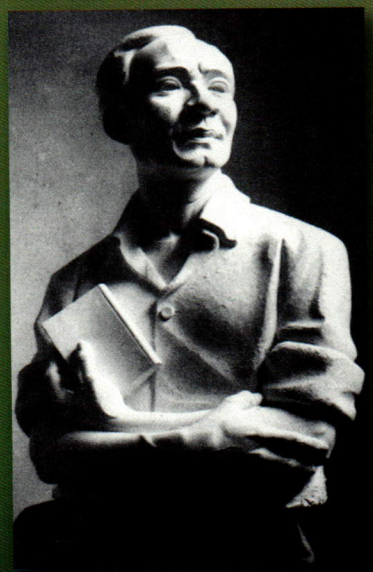

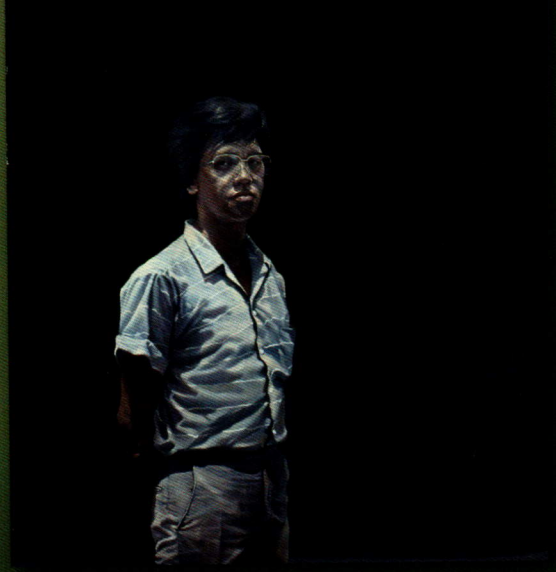

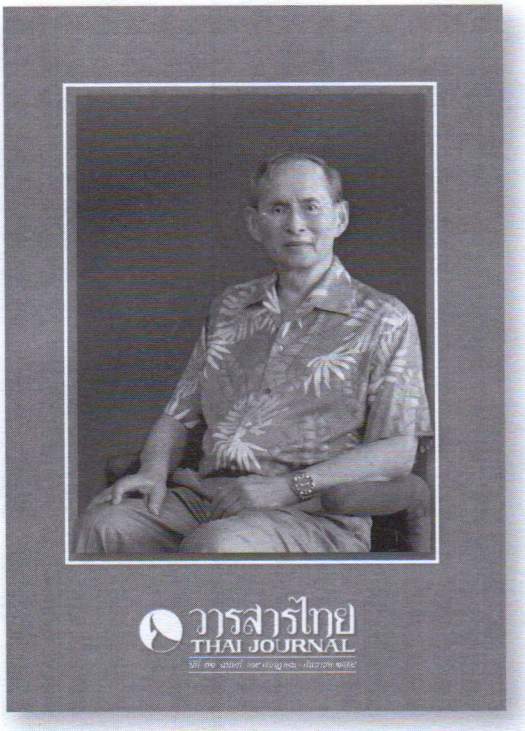

ปกหน้า: *พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช*

วารสารไทย THAI JOURNAL

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๙ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

หมายเลขสากลประจำวารสาร ISSN 0125 572X

วารสารไทย เป็นวารสารเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ รณรงค์ ปลูกฝัง และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานวารสารไทย
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๖๒๙-๙๔๘๑, ๐-๒๖๒๙-๙๔๘๓
โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๕๓๒๒
อ่านย้อนหลังได้ที่
www.identity.opm.go.th

ห้ามจำหน่าย
เผยแพร่เพื่อเป็นอภินันทนาการแก่ประชาชนทั่วไป
จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พิมพ์ที่
บริษัท ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด
๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ ถนนลาดพร้าว
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๐-๒๙๖๖-๑๖๐๐-๖
โทรสาร. ๐-๒๕๓๙-๒๕๑๒
email: darnsuta@truemail.co.th
website: darnsuthapress.com

คณะอนุกรรมการจัดทำวารสารไทย

อนุกรรมการที่ปรึกษา	นายวิจิตร	อาวะกุล
อนุกรรมการที่ปรึกษา	นายเย็นใจ	เลาหวณิช
ประธานอนุกรรมการ	พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒย์	เกษมศรี
รองประธานอนุกรรมการ	คุณหญิงคณิตา	เลขะกุล
รองประธานอนุกรรมการ	นางสาวทรงสรรค์	นิลกำแหง
อนุกรรมการ	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ (นายสุรินทร์ เงินรูปงาม)	
อนุกรรมการ	นางสาวฉวีงาม	มาเจริญ
อนุกรรมการ	นางสาวนัยนา	แย้มสาขา
อนุกรรมการ	นายรัตนาวุธ	วัชโรทัย
อนุกรรมการ	นางลินดา	อิศรางกูร ณ อยุธยา
อนุกรรมการ	นายสมหมาย	จันทร์เรือง
อนุกรรมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะคราวประชุม (ครั้งละไม่เกิน ๒ คน)	
อนุกรรมการและเลขานุการ	นางสุณี	กระจ่างวุฒิชัย
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นางอัจฉรา	แสงภัทรเนตร
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นางสายใจ	แจ่มจิราวรรณ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	นายจักรกฤษณ์	มณีปิตะสุต

คณะบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	(นายจตุรงค์ ปัญญาดิลก)
หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี	(นายระพีพันธุ์ สริวัฒน์)
ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	(นายสุรินทร์ เงินรูปงาม)

บรรณาธิการ
นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ
นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา
นางสุณี กระจ่างวุฒิชัย
นางสายใจ แจ่มจิราวรรณ

กองบรรณาธิการ

นางกนิษฐา	กิตติสถาพร	นางจันทนี	หาทรัพย์
นางสุรีพร	เกียรตินาวิน	นายเมธี	เผื่อนทอง
นายประยุทธ	ปัญญาศิริ	นายนพพร	บุญแก้ว
นางสุมาลี	เกตุแก้ว	นางสาวมัทวรรณ	นครไทย
นางรัชนี	ศรีสุข	นางอัจฉรา	แสงภัทรเนตร
นางสายใจ	แจ่มจิราวรรณ	นายจักรกฤษณ์	มณีปิตะสุต
นายกิตติ	เฉลิมนิมิตกุล	นางสาวจิราภา	เบญจาทิกูล

ศิลปกรรม
นายปรีชา ฉัตระเนตร
นางสาวเยาวภา ทิมประทุม

สารบัญ

ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๙ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๓ บทบรรณาธิการ

๕ ภาพชุด ผลงานศิลปะจากใบหน้าและร่างกาย ของศิลปินไทย

๒๙ ศิลปกรรมจากใบหน้าและร่างกาย
ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี

๔๗ มหาราชนักประดิษฐ์ พระบิดาแห่งเทคโนโลยีไทย
ดร.เย็นใจ เลาหวณิช

๕๘ ๗๐ ปี คล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งประชาธิปไตยไทย
ทรงสรรค์ นิลกำแหง

๖๓ "สมเด็จเจ้าฟ้านักปราชญ์"
คุณหญิงคณิตา เลขะกุล

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทานสัมภาษณ์พิเศษ "การเผาบ้านเผาเมืองกัน...นำความทุกข์มาสู่ พระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จฯ เหลือเกิน" **๗๐**

คำนำหน้านาม **๘๗**
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา กาญจนะวรรณ

คำไทย-คำเทศ **๙๑**

- อธิบายศัพท์ : รู้ไว้ใช่ว่ากับโบราณศัพท์

ปกิณกะไทย *บุคคล ข่าวสาร ภาษา หนังสือ* **๙๓**

- การบรรยายเรื่อง "เอกลักษณ์ของชาติ" ในสถาบันการศึกษา

- ปฏิทินกิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔ **๙๔**

- มาใช้คำไทยกันเถิด **๙๕**

บทบรรณาธิการ

คติไทยแต่ก่อนเชื่อกันว่า การเขียนหรือการปั้นรูปเหมือนบุคคลอาจเป็นช่องให้เจ้าของรูปถูกกระทำคุณไสยต่างๆ ได้ จึงเกิดเป็นโทษแก่ศิลปิน แต่เมื่อศิลปินนิรนามได้ปั้นรูปเหมือน "นายเรือง" และ "นายนก" เป็นอนุสรณ์ถึงบุคคลทั้งสองผู้เผาตัวเองอุทิศแด่พระพุทธศาสนา และต่อมาพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวก็โปรดให้ปั้นหล่อรูปพระอริยสงฆ์ ๒ รูป คือ สมเด็จพระสังฆราช (สุก) และสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ขุน) ในลักษณะเหมือนจริง คติความเชื่อดังกล่าวก็เริ่มเปลี่ยนแปร กอปรกับความนิยมในการถ่ายรูปเริ่มแพร่เข้ามาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระมหากษัตริย์โปรดการถ่ายรูป การปั้น และการเขียนพระบรมรูปที่เหมือนจริง จึงเท่ากับเป็นการปลดปล่อยศิลปินไทยให้มีอิสระในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ทั้งในด้านจิตรกรรมและประติมากรรมแต่นั้นมา ดังปรากฏในภาพสี่สีชุด **"ผลงานศิลปะจากใบหน้าและร่างกายของศิลปินไทย"** และในบทความของศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี เรื่อง **"ศิลปกรรมจากใบหน้าและร่างกาย"** ที่เปรียบเสมือนบันทึกประวัติศาสตร์ศิลปะภาพเหมือนบุคคลของไทย วารสารไทยฉบับนี้ ยังมีบทสัมภาษณ์พิเศษ **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี** พระราชทานสัมภาษณ์แก่ วูดดี้ วุฒิธร มิลินทจินดา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นรายการที่มีผู้ชมติดตามมากที่สุดรายการหนึ่ง วารสารไทยได้รับพระอนุญาตให้เชิญมาพิมพ์เผยแพร่ ด้วยความสำนึกในพระกรุณาอย่างหาที่สุดมิได้

ข่าวการสิ้นพระชนม์ของ**สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตน์ราชสุดาสิริโสภาพัณณวดี** มิใช่เพียงนำความวิปโยคมาสู่ปวงชนชาวไทยถ้วนหน้า ด้วยกองบรรณาธิการวารสารไทยก็เคยได้รับพระกรุณาธิคุณเมื่อครั้งจัดทำภาพชุดและบทความพิเศษเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา ดังปรากฏในเล่ม **ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๑๑๒ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๒** นั้น ขอพระองค์เสด็จสถิตในทิพยสถานพร้อมด้วยทิพยสุขารมณ์อันบริบูรณ์ทุกเมื่อเทอญ

ทรงสรรค์ นิลกำแหง
บรรณาธิการ

ประกาศ

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

สิ้นพระชนม์

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ได้เสด็จประทับรักษาพระอาการติดเชื้อในกระแสพระโลหิต ณ ตึก ๘๔ ปี ชั้น ๕ ด้านตะวันออก โรงพยาบาลศิริราช ตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔

แม้คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาอย่างใกล้ชิดจนสุดความสามารถ พระอาการประชวรได้ทรุดลงตามลำดับ และสิ้นพระชนม์เมื่อเวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๗ นาที วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ รวมพระชันษา ๘๕ ปี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สำนักพระราชวังจัดการพระศพ ถวายพระเกียรติยศสูงสุดตามราชประเพณี ประดิษฐาน พระศพ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระบรมวงศานุวงศ์ และข้าทูลละอองธุลีพระบาทในราชสำนักไว้ทุกข์ถวายมีกำหนด ๑๐๐ วัน ตั้งแต่วันสิ้นพระชนม์เป็นต้นไป

อนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ประชาชนเข้าถวายน้ำสรงพระศพหน้าพระฉายาลักษณ์ ซึ่งประดิษฐาน ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง ตั้งแต่เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖ นาฬิกา วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

สำนักพระราชวัง

๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ผลงานศิลปะจากใบหน้าและร่างกายของศิลปินไทย

หม่อมเจ้า พิลัยเลขา ดิศกุล พระธิดาองค์ที่ ๒ ของสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กับหม่อมเฉื่อย ประสูติเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๔๐ โปรดการวาดภาพและงานศิลปะ ซึ่งสมเด็จพระบิดาให้การส่งเสริม และสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงสนับสนุนคอยช่วยเหลือ ในระยะแรกทรงหัดวาดภาพกับช่างที่มาวาดภาพในพระที่นั่งอนันตสมาคม คือ นายคาร์โล ริโกรี และนายแอร์โคเล มันเฟรดี เป็นต้น ต่อมาได้เสด็จไปศึกษาที่โรงเรียนประณีตศิลปกรรมกับศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ผลงานในระยะแรกทรงใช้สีน้ำ ต่อมาจึงได้ใช้เทคนิคอื่น ๆ เช่น ดินสอ สีชอล์ก และสีน้ำมัน ทรงวาดภาพในลักษณะแบบเหมือนจริง และได้นำออกแสดงในงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งแรก ๆ นอกจากการเขียนภาพแล้ว ทรงดำรงตำแหน่งเป็นนายก "จิตรกรปฏิมากรสมาคม" (จ.ป.ส.) ซึ่งเป็นสมาคมที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของจิตรกรและประติมากรในสมัยนั้น และยังทรงเป็นกรรมการตัดสินงานศิลปะในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติด้วย ต่อมาช่วงหลังทรงชราภาพจึงได้ถอนตัวไป

ม.จ. หญิง พิลัยเลขา ดิศกุล
ภาพเหมือนตัวเอง, ๒๔๗๖
สีน้ำมัน, ๘๖.๕ x ๔๓ ซม.

จงกล กำจัดโรค
กสิกรรม, ๒๔๘๐
ปลาสเตอร์

ทวี นันทขว้าง
ภาพเหมือนสุวรรณี สีน้ำมันบนไม้, ๖๙ x ๕๓ ซม.
สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

สิทธิเดช แสงหิรัญ (พ.ศ. ๒๔๕๙ – ๒๕๐๐) เป็นนักเรียนรุ่น ๑ โรงเรียนประณีตศิลปกรรม ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ เข้ารับราชการที่กรมศิลปากร ต่อมาได้เป็นอาจารย์สอนวิชาประติมากรรม กายวิภาคมนุษย์และสัตว์ ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับรางวัลเหรียญทองจากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินชั้นเยี่ยม สาขาประติมากรรม ถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๕๐๐

สิทธิเดช สร้างงานประติมากรรมทั้งแบบเหมือนจริง และคลี่คลายงานเป็นลักษณะสมัยใหม่ ที่สร้างรูปทรงจากการหาความประสานของเส้นและปริมาตรจากแนวอุดมคติแบบไทย ผลงานที่ทำขึ้นในแนวเหมือนจริง ประเภทอนุสาวรีย์ ได้แก่ ทหารเรือถือตอปิโด ที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงพระคชาธาร ณ ดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี พระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชที่วงเวียนใหญ่ ประติมากรรมนูนสูงบางภาพที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ผลงานทั้งหมดดังกล่าวนี้ มีศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ออกแบบและมีกลุ่มลูกศิษย์หลายคนช่วยทำ มีผลงานหลายชิ้นที่แสดงลักษณะบุคลิกและเรื่องราวจากวิถีชีวิตไทย เช่น “นักมวยไทย” “วงกลม” “นางรำ” “ปลายวิถีแห่งชีวิต” “หว่านข้าว” ส่วนผลงานที่พัฒนาเป็นแนวกึ่งนามธรรมได้แก่ “กำสรวล” “โทมนัส” ซึ่งมีจังหวะโครงเส้นเป็นลักษณะแบบไทยประเพณีที่ผสมผสานแนวความคิดเข้าไป

สิทธิเดช แสงหิรัญ
นักมวยไทย, ๒๔๙๔
ปลาสเตอร์, ขนาดไม่ทราบแน่ชัด
ไม่ปรากฏหลักฐานว่าอยู่ที่ใด

สิทธิเดช แสงหิรัญ
หลักเศรษฐกิจ, ๒๔๘๐ ปลาสเตอร์
สมบัติของหอประติมากรรม
ต้นแบบและหอศิลปแห่งชาติ
กรมศิลปากร

พิมาน มูลประมุข

หลวงพ่อ, ๒๔๙๒
ปลาสเตอร์, ๕๒ x ๔๐ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๒ เหรียญเงิน
ประเภทประติมากรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๙๒
สมบัติของหอศิลปแห่งชาติ

แสวง สงฆ์มั่งมี (๒๔๖๑-๒๕๐๑) เป็นนักเรียนรุ่นที่ ๓ ของโรงเรียนศิลปากรแผนกช่าง สนใจศึกษาทางด้านประติมากรรม เข้ารับราชการที่กรมศิลปากร ช่วยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ปั้นอนุสาวรีย์หลายแห่ง เช่น รูปทหารเรือและทหารอากาศที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ พ.ศ. ๒๔๙๖ เป็นศิลปินชั้นเยี่ยม สาขาประติมากรรม มีความสามารถในการปั้นภาพเหมือนจริง ผลงานชุดผู้หญิงเปลือยเป็นประติมากรรมที่แสดงความงามในลีลาท่าทางของหญิงสาว ที่มีสุนทรียภาพสูง แสดงให้เรารู้สึกถึงความงามในเรือนร่างของมนุษย์

แสวง สงฆ์มั่งมี

เสร็จสรง, ๒๔๙๓ ปลาสเตอร์,
ขนาดเท่าคนจริง (ปัจจุบันสูญหายไปแล้ว)
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑ เหรียญทอง
ประเภทประติมากรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๓

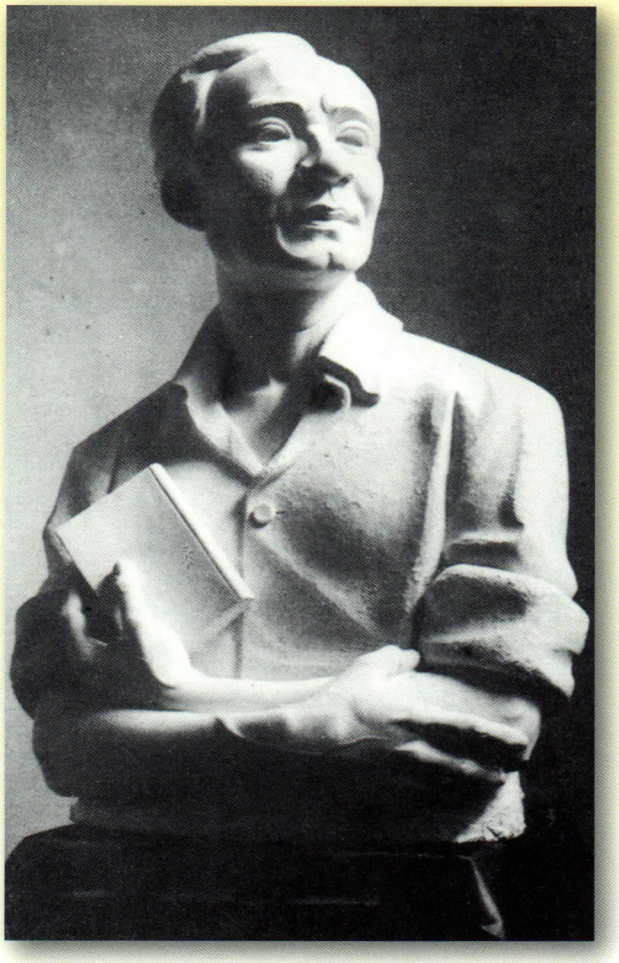

อำนาจ พ่วงเสรี เกิด พ.ศ. ๒๔๗๒ ที่กรุงเทพฯ เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนประณีตศิลปกรรม จากนั้นรับราชการอยู่กองโบราณคดีและกองหัตถศิลปกรรมศิลปากร ปัจจุบันเกษียณอายุราชการ เป็นศิลปินของกรมศิลปากรที่มีความสามารถในด้านศิลปะแนวเหมือนจริง และมีความชำนาญด้านการปั้นเหรียญ งานสร้างสรรค์ตามทัศนะส่วนตัว สนใจปริมาตร และพัฒนารูปทรงเหมือนจริงให้เรียบง่ายด้วยเส้นเรขาคณิต

อำนาจ (พ่วงสำเนียง) พ่วงเสรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขียน ยิ้มศิริ, ๒๔๙๔
ปลาสเตอร์, ขนาดเท่าของจริง
ไม่ปรากฏหลักฐานว่าอยู่ที่ใด
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑
เหรียญทอง ประเภทประติมากรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓
พ.ศ. ๒๔๙๔

เขียน ยิ้มศิริ เกิดวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ที่ธนบุรี ศึกษาศิลปะที่โรงเรียนประณีตศิลปกรรม พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้รับทุนกระทรวงศึกษาธิการไปศึกษาวิชาประติมากรรมที่ Chelsea School of Art ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ภายใต้การดูแลและแนะนำของ Henry Moore เป็นเวลา ๑ ปี พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้รับทุนจากรัฐบาลอิตาลี ไปศึกษาประติมากรรมและประวัติศาสตร์ศิลป์ ณ สถาบันศิลปะแห่งกรุงโรม (Academy of Fine Arts of Rome) และในปีเดียวกันนั้น ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินชั้นเยี่ยมสาขาประติมากรรม พ.ศ. ๒๕๐๗ รักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะจิตรกรรมและประติมากรรมสืบต่อจากศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

เขียน ยิ้มศิริ
ขลุ่ยทิพย์, ๒๔๙๒ สำริด, ๕๕ x ๓๘ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑
เหรียญทอง ประเภทประติมากรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๙๒
สมบัติของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

จำรัส (แกวกก้อง) เกียรติก้อง เกิด พ.ศ. ๒๔๕๙ ที่กรุงเทพฯ บิดาเป็นชาวเยอรมัน ชื่อ นายเกอร์เซน เอสเคอเซน มารดาชื่อ นางฉาย แกวกก้อง เป็นชาวมอญ แต่เดิมใช้นามสกุลของมารดา มาเปลี่ยนเป็น เกียรติก้อง สมัยรัฐนิยมของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เข้าเรียนศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง พ.ศ. ๒๔๗๗ จบชั้นสูงสุดของโรงเรียน ได้วุฒิวาดเขียนไท (ว.ท.) ต่อมารับราชการสอนวิชาสอนศิลปะที่โรงเรียนฝึกหัดครูบ้านสมเด็จฯ โรงเรียนสตรีวิทยา และโรงเรียนสวนสุนันทาตามลำดับ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ โรงเรียนต้องปิดตัวเองโดยไม่มีกำหนด จำรัสได้มีโอกาสฝึกเขียนภาพกับ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี และโอนมารับราชการสังกัดกองหัตถศิลป กรมศิลปากร สนใจเขียนภาพเหมือนบุคคลทั้งสีน้ำมันและสเกตช์ด้วยสีชอล์ก แสดงออกด้วยฝีแปรงรวดเร็ว นายธนิต อยู่โพธิ์ อธิบดีกรมศิลปากร ได้นำตัวเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อเขียนพระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากพระองค์จริง ภายหลังย้ายมาสังกัดกองโบราณคดี ตำแหน่งนายช่างศิลปเอก และรักษาการในตำแหน่งหัวหน้าแผนกสำรวจ เสียชีวิตใน พ.ศ. ๒๕๐๘

จำรัส เกียรติก้อง

ศิลปิน, ๒๔๙๓ สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๕๔ x ๓๗ ซม.
สมบัติของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

จำรัส เกียรติก้อง

หญิงเปลือย, ๒๔๙๒ สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๙๐ x ๑๓๒ ซม. รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๒ เหรียญเงิน ประเภทจิตรกรรม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๙๒ สมบัติของหอศิลปแห่งชาติ

เฟื้อ หริพิทักษ์

น้ำ – เงินเขียว, ๒๔๙๙

สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๘๕ x ๖๗ ซม.

สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

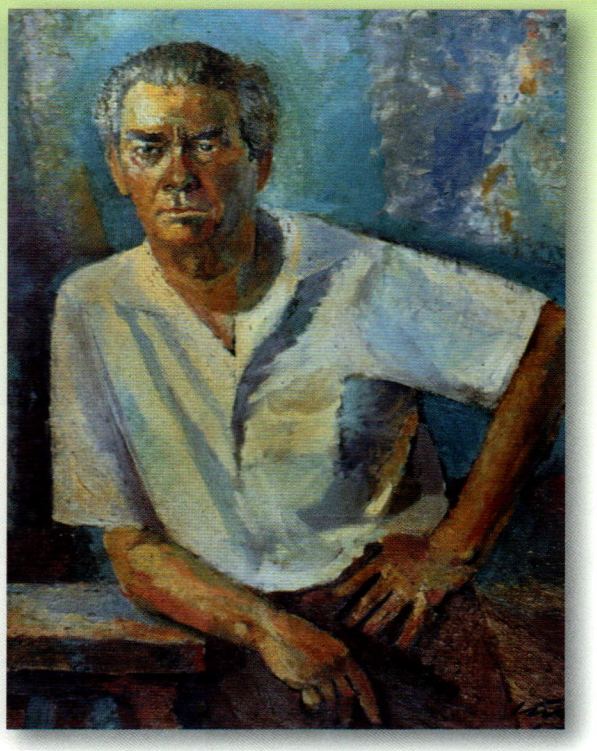

เฟื้อ หริพิทักษ์

ศาสดาจารย์ศิลป์ พีระศรี, ๒๕๐๕

สีน้ำมันบนผ้าใบ ๑๐๔ x ๘๓ ซม.

สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

เฟื้อ หริพิทักษ์

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี, ๒๔๗๘

สีชอล์ก, ๒๖ x ๓๖ ซม.

สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

เฟื้อ หริพิทักษ์

บุพการี หรือ คุณชายของฉัน หรือ คุณยายกับอีสี (แมว)

สีน้ำมัน, ๓๙ x ๔๙ ซม.

สมบัติของ ขรรค์ชัย บุนปาน

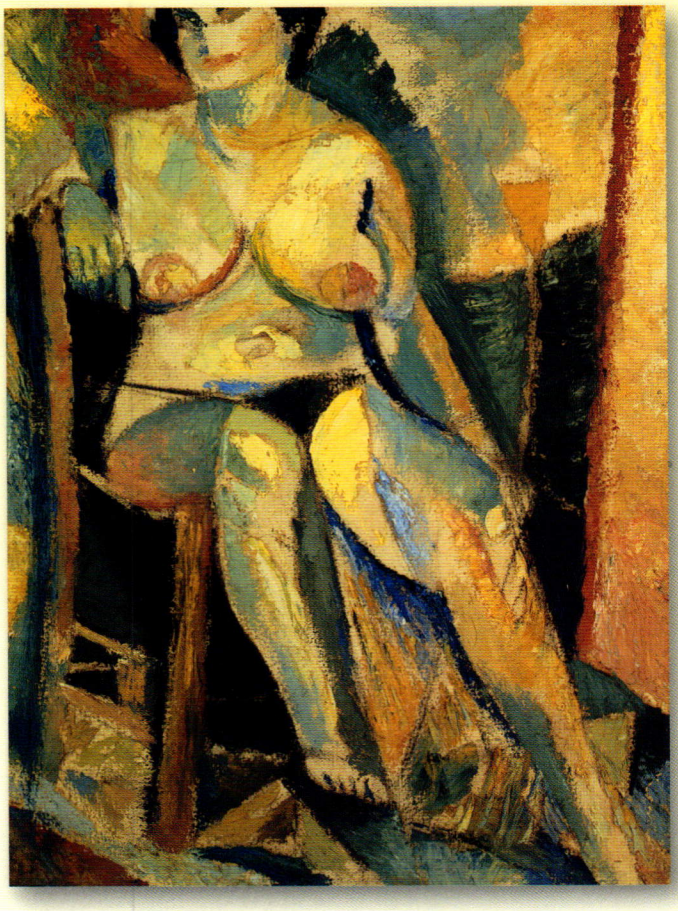

เฟื้อ หริพิทักษ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๓ จังหวัดธนบุรี ชื่อสกุลเดิมคือ “ทองอยู่” เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่างแผนกฝึกหัดครู ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ โดยมีขุนปฏิภาคพิมพ์ลิขิต เป็นผู้ที่สอนวิชาจิตรกรรมให้ในชั้นปีที่ ๔ จากนั้นจึงไปศึกษาต่อในโรงเรียนประณีตศิลปกรรมและขอเรียนกับศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ เดินทางไปศึกษาต่อทางจิตรกรรมที่มหาวิทยาลัยวิศวภารตี ศานตินิเกตัน (Visva Bharati Santinikatan) พ.ศ. ๒๔๘๕ ระหว่างเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ถูกกักขังอยู่ในป้อมปุราณกีลา (Purana Guila) และที่ทะเลทรายราชปุตนะ (Deoli) พ.ศ. ๒๔๘๘ สงครามโลกสงบ ถูกกักกันต่อที่สิงคโปร์ แล้วได้รับการปล่อยตัวกลับมาประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๐ เข้ารับราชการในตำแหน่งครูช่างเขียน คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร และใน พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้เดินทางไปศึกษาต่อที่ราชบัณฑิตยสถานที่กรุงโรม (Accademia de Arti di Roma) โดยทุนรัฐบาลอิตาลีเป็นเวลา ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินชั้นเยี่ยม สาขาจิตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาจิตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้รับรางวัลแม็กไซไซ สาขาบริการชุมชน จากมูลนิธิแม็กไซไซ ฟิลิปปินส์ และ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) เสียชีวิตใน พ.ศ. ๒๕๓๖

เฟื้อ หริพิทักษ์

นางแบบ (องค์ประกอบ), ๒๔๙๙
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๘๙ x ๖๖ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑ เหรียญทอง
ประเภทจิตรกรรม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๐๐
สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

ชลูด นิ่มเสมอ

สงกรานต์, ๒๔๙๙
สีฝุ่น, ๗๖.๕ x ๕๒.๕ ซม.
ไม่ปรากฏหลักฐานที่อยู่แน่ชัด
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑
เหรียญเงิน ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๗
พ.ศ. ๒๔๙๙

ประสงค์ ปัทมานุช เกิด พ.ศ. ๒๔๖๑ มีพื้นเพเป็นคนธนบุรี ภายหลังจบการศึกษาจากโรงเรียนศิลปากรแผนกช่าง ใน พ.ศ. ๒๔๘๐ เข้ารับราชการในกรมศิลปากร เป็นอาจารย์ผู้ช่วยสอนวิชาจิตรกรรมในมหาวิทยาลัยศิลปากร ต่อมาลาออกและเข้าทำงานที่ธนาคารออมสิน เป็นผู้บุกเบิกเกี่ยวกับภาพไทยและผลงานในแนวคิลปะไทย ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินชั้นเยี่ยม และได้รับประกาศเกียรติคุณ เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ใน พ.ศ. ๒๕๒๙ ผลงานสร้างสรรค์มีการพัฒนามาจากแนวศิลปะไทยประเพณี แต่นำมาจัดองค์ประกอบในแนวสมัยใหม่ และใช้วิธีการสร้างแสงเงาเข้าไปร่วม ถึงแก่กรรม พ.ศ. ๒๕๓๒

ประสงค์ ปัทมานุช
แสงจันทร์, ๒๔๙๙
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๘๕ x ๖๗ ซม.
สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

อังคาร กัลยาณพงศ์
กินรี, ๒๕๐๑
วาดเส้นเครยองบนกระดาษ, ๗๗.๕ x ๕๓.๕ ซม.
สมบัติของหอศิลปแห่งชาติ

ประสงค์ ปัทมานุช
ริมธารรัก, ๒๕๐๙
สีฝุ่น, ๗๓ x ๙๒ ซม.
สมบัติของศิลปิน

อังคาร กัลยาณพงศ์ เกิด พ.ศ. ๒๔๖๙ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เรียนศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง และใน พ.ศ. ๒๔๘๙ เข้าศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ภายหลังสำเร็จการศึกษาเป็นศิลปินอิสระ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในแนวไทยประเพณี และมีความสามารถสูงในเทคนิคการวาดเส้นด้วยถ่านเครยอง มีความรู้ความสามารถในด้านวรรณกรรม และเป็นกวีที่ได้รับรางวัลซีไรท์ ใน พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับการยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ (กวีนิพนธ์)

สนั่น ศิลากรณ์ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ที่กรุงเทพฯ ศึกษาศิลปะที่โรงเรียนประณีตศิลปกรรม (แผนกปั้น) ภายหลังเข้ารับราชการที่กรมศิลปากร และสอนที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความแม่นยำในวิชาวาดเส้น กายวิภาค คน-สัตว์ และมีความสามารถสูงในวิชาประติมากรรม มีผลงานประติมากรรมอนุสาวรีย์สำคัญมากมาย อาทิ อนุสาวรีย์ท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร ที่ภูเก็ต สมเด็จพระราชบิดา ที่โรงพยาบาลศิริราช สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ที่กระทรวงมหาดไทย และเป็นผู้ปั้นอนุสาวรีย์ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๕๒๙

สนั่น ศิลากรณ์
ใต้ร่มกาสาวพัสตร์, ๒๔๙๓
ปลาสเตอร์, ไม่ทราบขนาดแน่ชัด
สมบัติของศิลปิน

อนิก สมบูรณ์
ต้นไม้แห่งชีวิต, ๒๕๐๑
สัมฤทธิ์, ๖๐ ซม.
สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ครอบครัว, ๒๕๐๗
สีน้ำมัน, ๙๐.๕ x ๖๐ ซม.
รหัส ภอ. ๔-๐๗

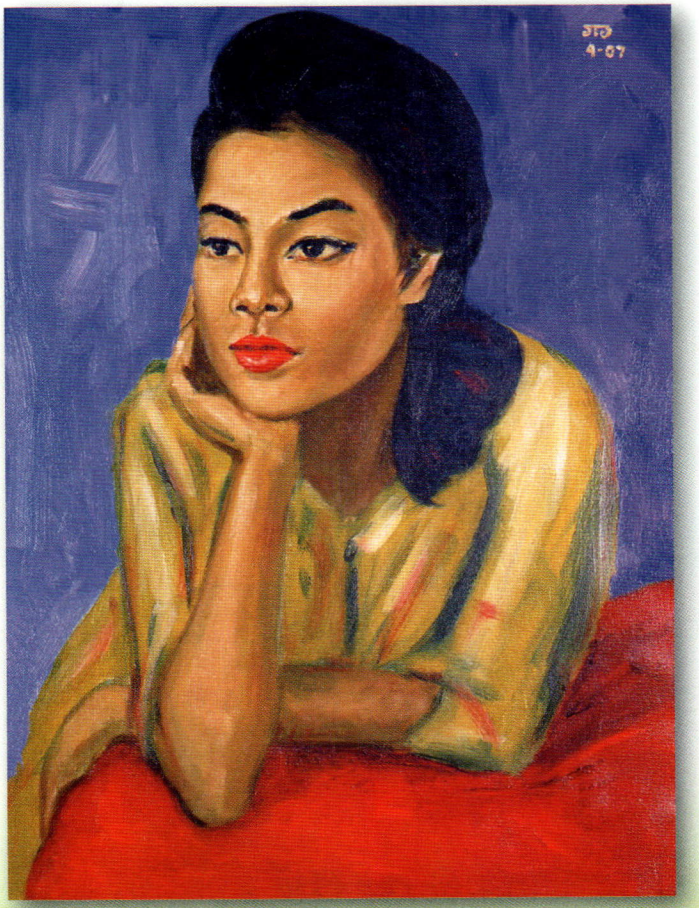

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ, ๒๕๐๗
สีน้ำมัน, ๖๘ x ๘๓ ซม.

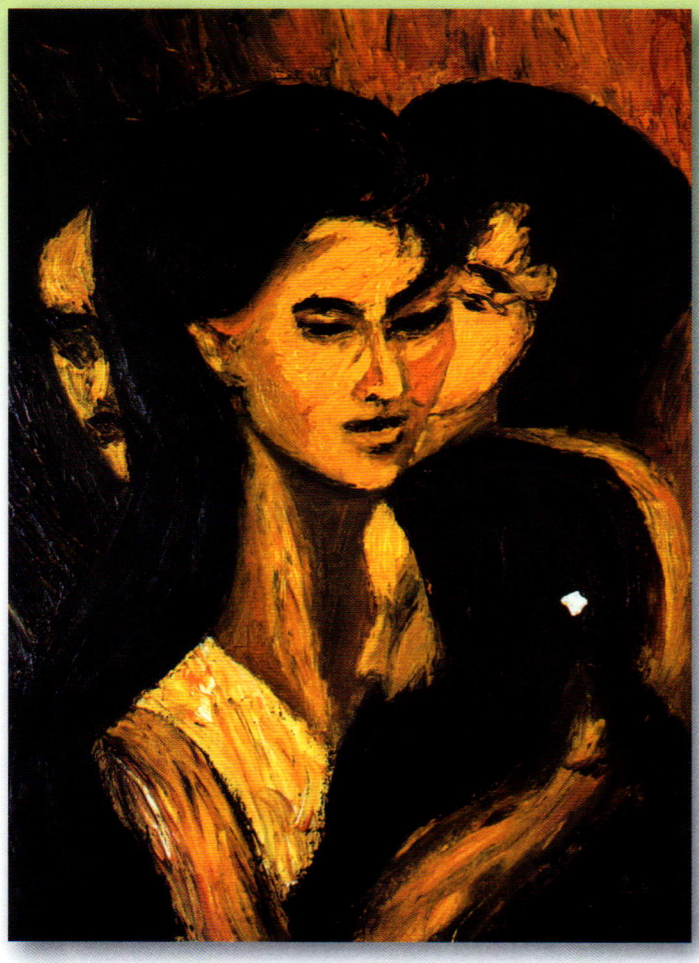

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ไม่ปรากฏชื่อ, ๒๕๐๙
สีน้ำมัน, ๕๙.๕ x ๔๔.๕ ซม.
รหัส ภอ. ๒๖-๑-๐๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รูปปั้นสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ครึ่งองค์ ทรงปั้นดินน้ำมัน ขนาดสูง ๓๐ ซม.
พ.ศ. ๒๕๐๗ ต่อมาได้มีพระบรมราชานุญาต
ให้ทำแม่พิมพ์หล่อเป็นปลาสเตอร์

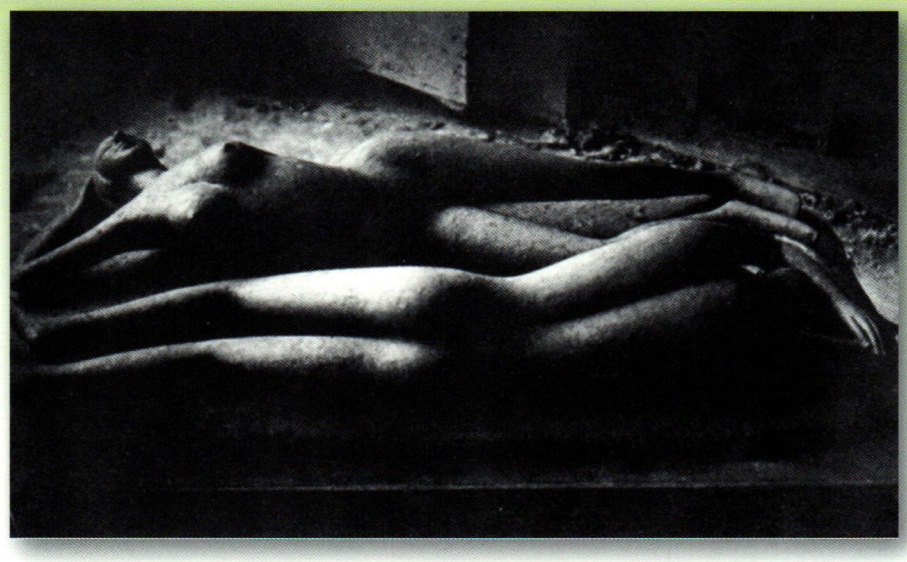

ชำเรือง วิเชียรเขตต์
เมฆแห่งชีวิต
ปลาสเตอร์
สมบัติของศิลปิน

ประยูร อุลุชาฎะ เกิด พ.ศ. ๒๔๗๑ ที่จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. ๒๔๘๖ ศึกษาที่โรงเรียนเพาะช่าง แผนกเตรียมมหาวิทยาลัยศิลปากร และใน พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๔๙๓ ศึกษาที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๔๙๙ เป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนศิลปศึกษา (ปัจจุบันเป็นวิทยาลัยช่างศิลป) พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๐๐ เป็นเลขาธิการมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (สาขาประยุกต์ศิลปศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และใน พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม)

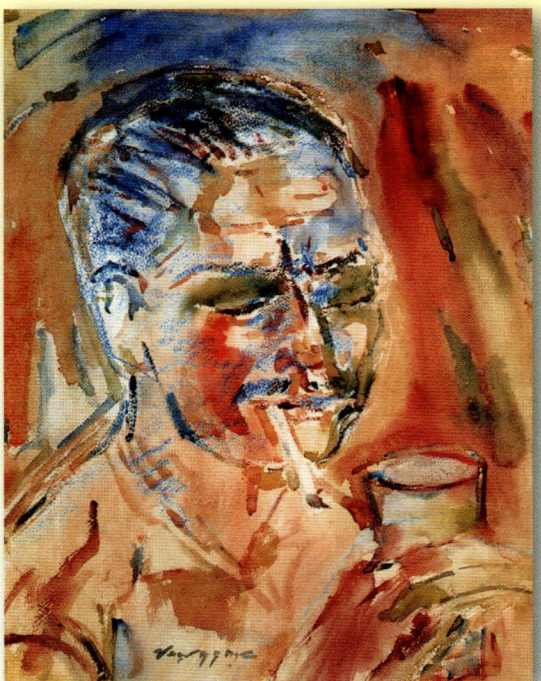

ประยูร อุลุชาฎะ
ศิลป สังขสุวรรณ, ๒๕๐๓
สีน้ำมันบนกระดาษ, ๔๗ x ๓๘ ซม.
สมบัติของนิธิ ทรรภดิษ

บัณฑิต ผดุงวิเชียร
ข้ามทางม้าลาย, ๒๕๐๘
สีน้ำมัน, ๙๙ x ๑๔๕ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๓
เหรียญทองแดง ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๐๘
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

อนันต์ ปาณินท์ เกิด พ.ศ. ๒๔๘๑ ที่กรุงเทพฯ เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนศิลปศึกษา กรมศิลปากร พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๕ ศึกษาที่คณะจิตรกรรมประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๐๗-๒๕๐๙ ศึกษาต่อในสถาบัน S.W. Hayter กรุงปารีส และรับทุนวิจัยงานศิลปะที่ Cite International Des Arts กรุงปารีส เป็นศิลปินอิสระ ในระยะแรกๆ สนใจงานในแนวคิวบิสม์ ต่อมาพัฒนาการสร้างสรรค์ไปสู่แนวทางของตัวเองโดยเสนองานจากความรู้สึกภายในที่มีต่อเรื่องราวของมนุษย์ภายใต้รูปแบบนามธรรม

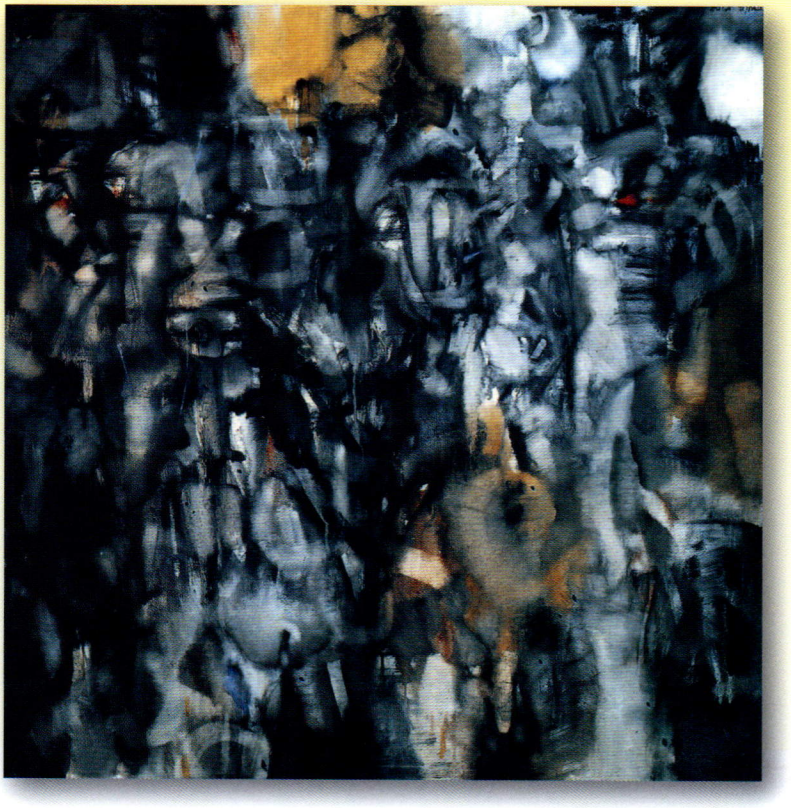

อนันต์ ปาณินท์
จิตรกรรม, ๒๕๑๒ สีน้ำมัน, ๙๙ x ๙๑ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑ เหรียญทอง ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙ พ.ศ. ๒๕๑๒
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สันต์ สารากรบริรักษ์
สังขาร, ๒๕๐๘
ภาพพิมพ์แกะไม้, ๗๑ x ๑๐๒ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑
เหรียญทอง ประเภทภาพพิมพ์
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๖ พ.ศ. ๒๕๐๘
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สันต์ สารากรบริรักษ์ เกิด พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่ธนบุรี ศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง และศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปเป็นศิลปินอิสระอยู่ที่เชียงใหม่ สร้างผลงานจิตรกรรมและภาพพิมพ์จากทิวทัศน์ธรรมชาติ และเรื่องราวของคนในอิริยาบถต่างๆ มีฝีแปรงรุนแรง และใช้เทคนิควิธีการที่แสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึกภายในที่มีความเคลื่อนไหวรวดเร็ว

มานิตย์ ภู่อารีย์
เสื้อดำ, ๒๕๐๕
สีน้ำมัน, ๖๐ x ๔๕ ซม.
สมบัติของศิลปิน

ช่วง มูลพินิจ
นาคสมพงษ์, ๒๕๓๕
สีอะคริลิก, ๑๘๓ x ๑๓๓ ซม.
สมบัติของศิลปิน

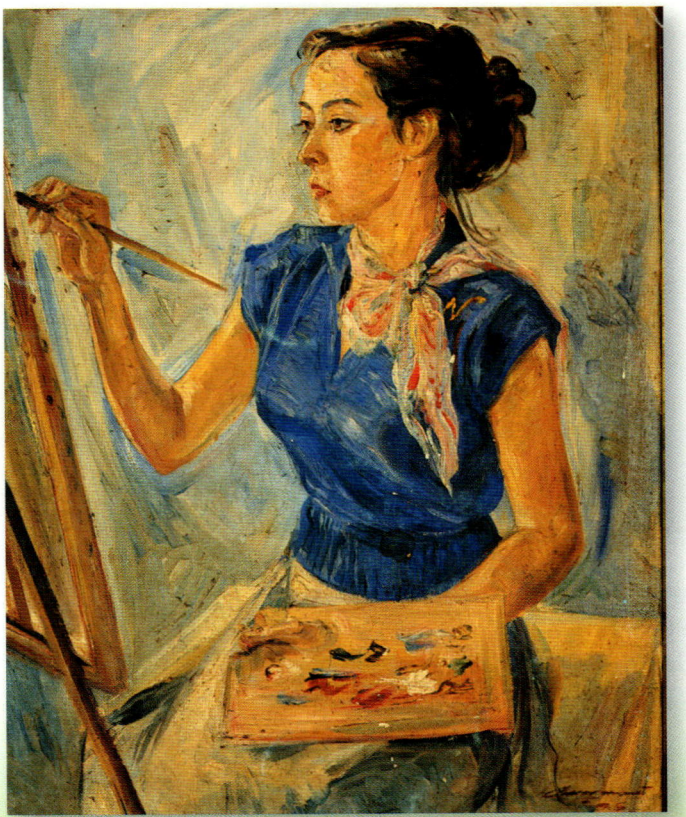

บัณจบ พลาวงศ์
ช่างเขียน, ๒๕๙๕
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๖๗ x ๘๕ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๒
เหรียญเงิน ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๔
พ.ศ. ๒๔๙๖
สมบัติของหอศิลปแห่งชาติ

ถวัลย์ ดัชนี
Earth จากชุด ดินน้ำลมไฟ, ๒๕๒๙
ปากกาหมึกแห้งบนกระดาษ, ๑๑๐ x ๘๐ ซม.
สมบัติของศิลปิน

ถวัลย์ ดัชนี เกิด พ.ศ. ๒๔๘๒ ที่จังหวัดเชียงราย เริ่มเรียนศิลปะที่โรงเรียนเพาะ-ช่าง พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๖ ศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ต่อมาได้ไปศึกษาต่อที่สถาบันศิลปะ ณ กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ปัจจุบันเป็นศิลปินอิสระ สนใจเรื่องราวจากชาดก วรรณคดี และเนื้อหาในพระพุทธศาสนา นำมาตีความใหม่ด้วยรูปร่างของ คน สัตว์ และลวดลายที่มีกล้ามเนื้อตามหลักกายวิภาคที่สมบูรณ์แสดงพลกำลังและความเคลื่อนไหวรุนแรง รูปทรงที่วาดจะแสดงปริมาตรด้วยแสงเงาของน้ำหนักการวาดเส้นขาวดำ มีสีอื่น ๆ ประกอบไม่มาก

จักรพันธุ์ โปษยกฤต เกิด พ.ศ. ๒๔๘๖ ที่กรุงเทพฯ ศึกษาศิลปะที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นอาจารย์สอนศิลปะที่คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่ระยะหนึ่ง ได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน พ.ศ. ๒๕๓๒ และได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาประยุกต์ศิลป์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ใน พ.ศ. ๒๕๓๘ ปัจจุบันเป็นศิลปินอิสระ ผลงานจิตรกรรมในระยะแรกนั้นใช้เรื่องราวจากภาพบุคคลที่ผูกพันเกี่ยวข้อง เขียนในลักษณะภาพเหมือนแสดงอารมณ์ความรู้สึกตามลักษณะบุคลิกของบุคคลนั้น ต่อมาจินตนาการความฝันตามทัศนะส่วนตัวเพิ่มขึ้น ในระยะหลังสนใจงานจัดสร้างหุ่นกระบอก และเขียนภาพจากเรื่องราวในวรรณคดี ได้รับประกาศเกียรติคุณเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) พ.ศ. ๒๕๔๓

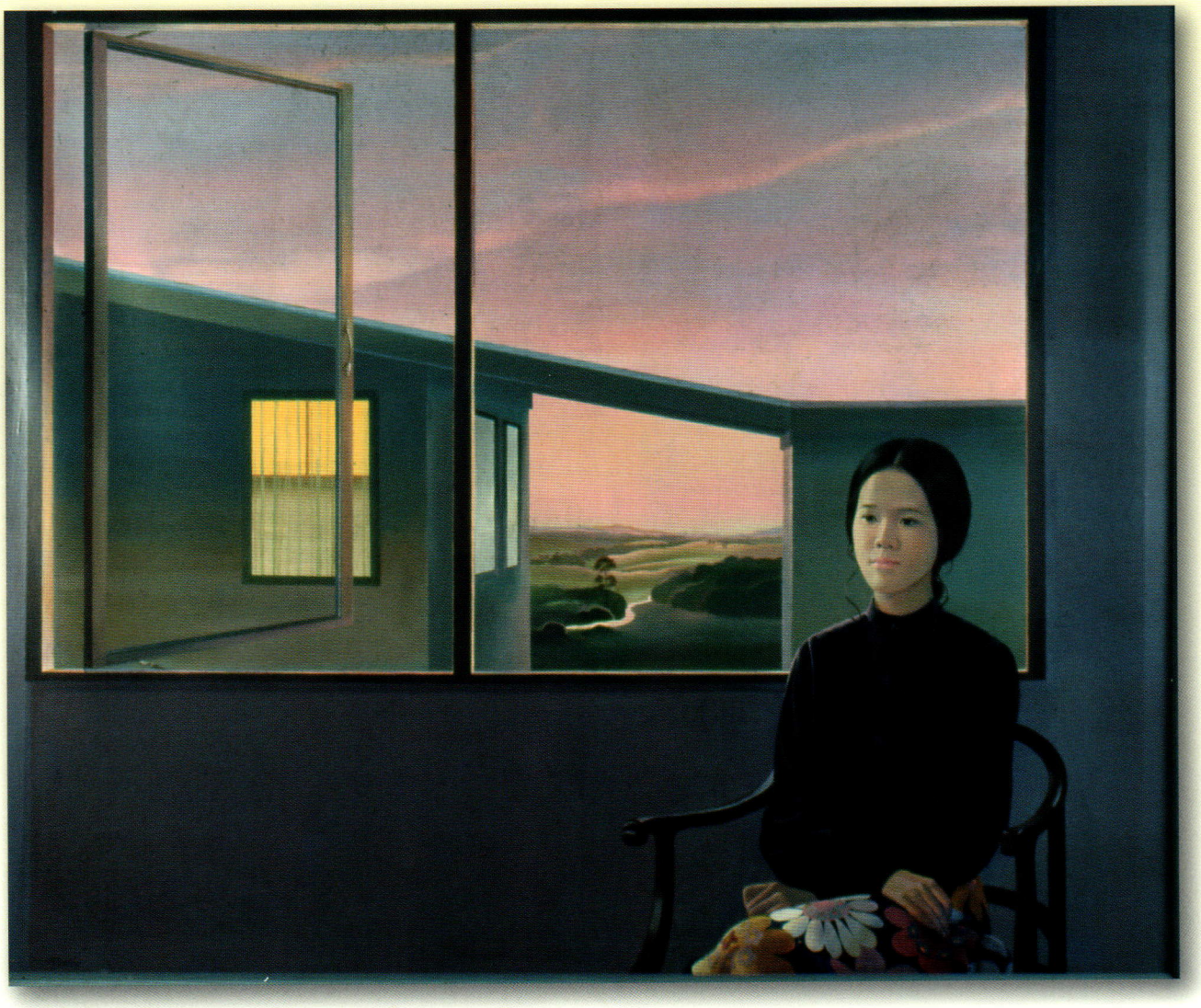

จักรพันธุ์ โปษยกฤต
ดวงตา นันทขว้าง สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๑๕๐ x ๑๘๐ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๒ เหรียญเงิน ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๑๔
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ประเทือง เอมเจริญ

พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา, ๒๕๑๙
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๑๓๗ x ๑๗๕ ซม.
สมบัติของศิลปิน

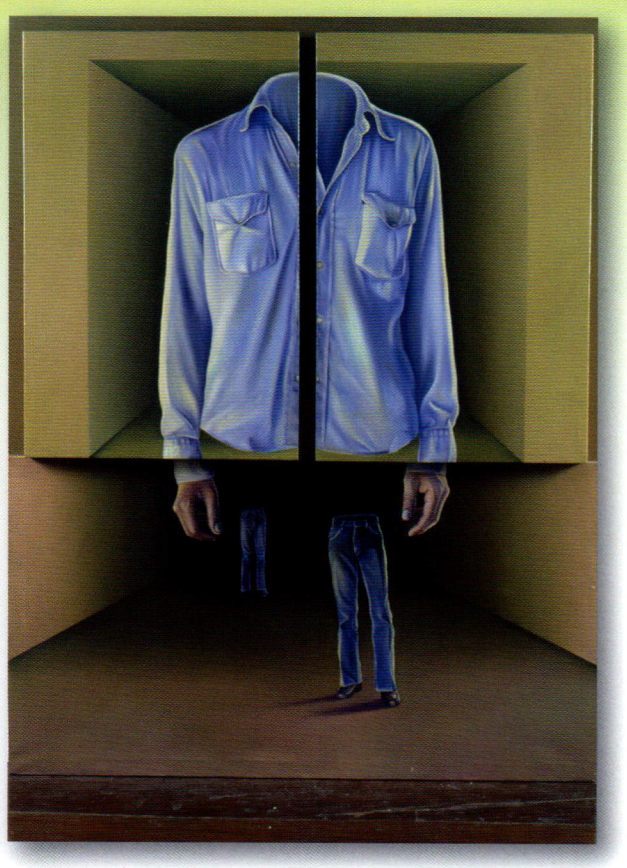

เกียรติศักดิ์ ชานนนารถ

ภาวะจิตใต้สำนึก ๑, ๒๕๒๓
สีน้ำมันบนผ้าใบ ๑๔๐ x ๑๒๐ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑ เหรียญทอง
ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๖ พ.ศ. ๒๕๒๓
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สมโภชน์ อุปอินทร์

Bangkok 2500
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๑๓๔ x ๙๐ ซม.
สมบัติของศิลปิน

วราวุธ ชูแสงทอง เกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่จังหวัดสมุทรปราการ เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง จากนั้นศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาจิตรกรรม ใน พ.ศ. ๒๕๒๕ ปัจจุบันเป็นศิลปินอิสระ ผลงานจิตรกรรมมีลักษณะเหมือนจริง และสนใจการเขียนภาพเหมือนบุคคล

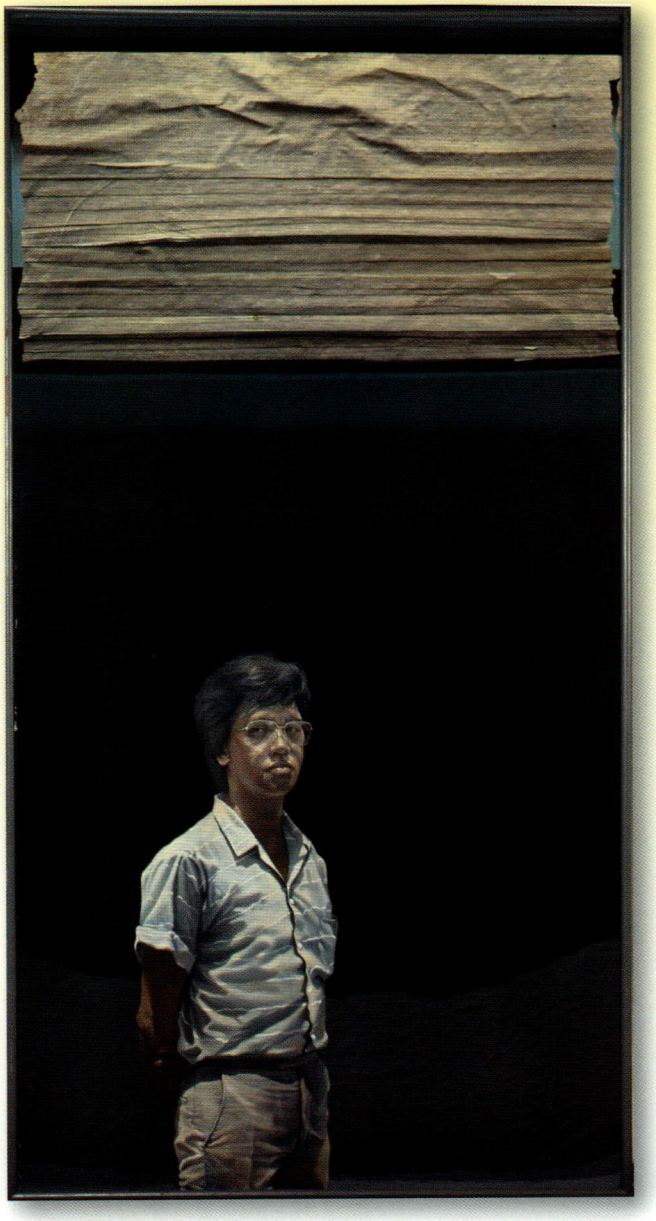

วราวุธ ชูแสงทอง
ศิลปินกับผลงาน, ๒๕๒๖
สีน้ำมันบนผ้าใบ ๒๕๐ x ๑๓๐ ซม.

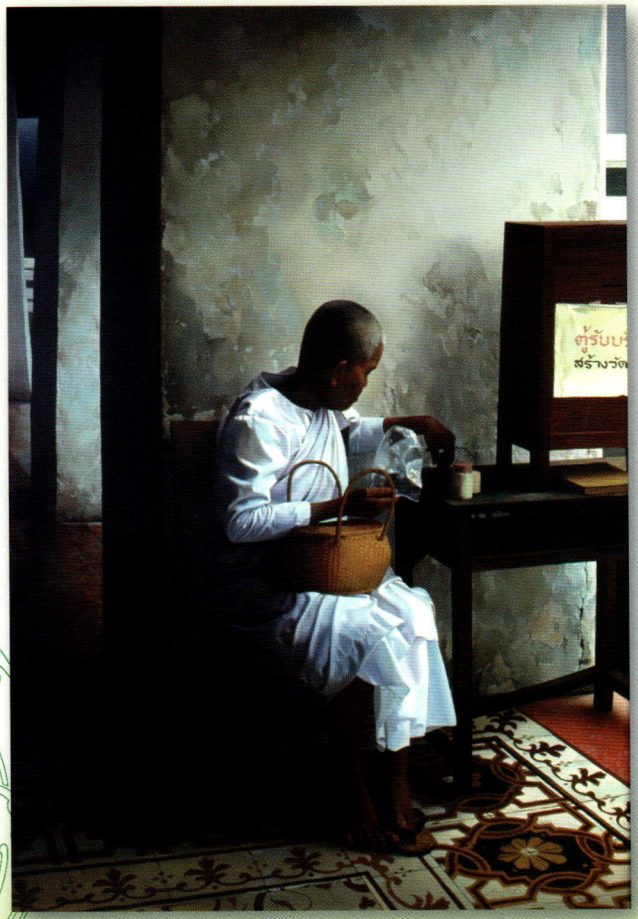

สมภพ บุตราช
ที่พึ่ง, ๒๕๒๖
สีอะคริลิกบนผ้าใบ, ๑๔๔ x ๑๓๐ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๓
เหรียญทองแดง ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๙
พ.ศ. ๒๕๒๖
สมบัติของ บมจ. ธนาคารไทยพาณิชย์

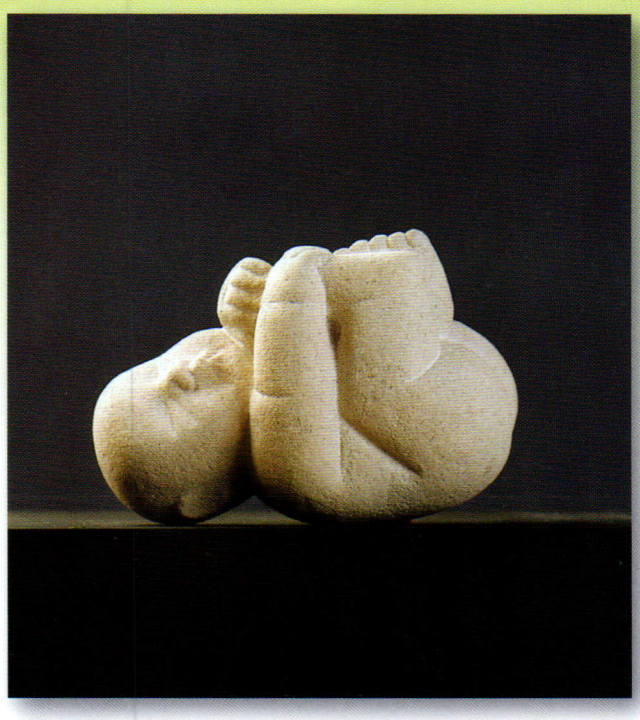

สมชาย เถาทอง

เด็ก, ๒๕๓๕

สลักหิน, ๒๐ x ๑๐ ซม.

สมบัติของศิลปิน

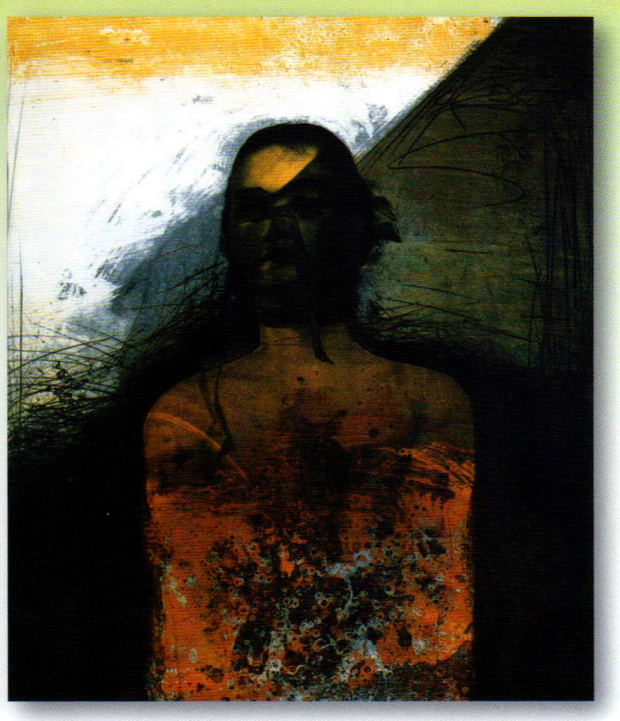

คามิน เลิศชัยประเสริฐ

ตัวของฉันหมายเลข ๓, ๒๕๒๙

ภาพพิมพ์โลหะร่องลึก, ๘๓ x ๗๓ ซม.

รางวัลชนะเลิศ ศิลปกรรมร่วมสมัย

ครั้งที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๒๙

สมบัติของ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย

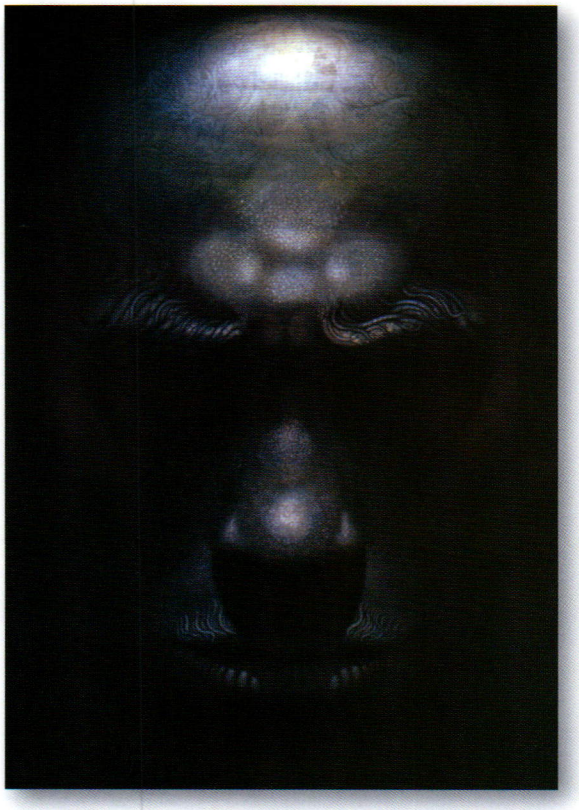

เริงศักดิ์ บุญยวาณิชย์กุล

มาร, ๒๕๒๘

สีฝุ่น, ๑๘๐ x ๑๓๐ ซม.

สมบัติของมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ

ชาติชาย ปุยเปีย

ยิ้มสยาม/ขวัญใจช่างภาพ, ๒๕๓๘

สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๒๔๐ x ๒๒๐ ซม.

สมบัติของศิลปิน

สุวิชาญ เถาทอง *รอรับเสด็จ, ๒๕๓๐ เทคนิคผสม, ๑๓๙ x ๒๗๙ ซม. รางวัลที่ ๑ การประกวดจิตรกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๓๐ สมบัติของธนาคารกสิกรไทย*

ไกรษร ศรีสุวรรณ *เกิด พ.ศ. ๒๔๘๖ ที่จังหวัดสงขลา เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนช่างศิลป์ ศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาประติมากรรม ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ จากนั้นประกอบอาชีพอิสระ สร้างงานจากคน มีทักษะในการแสดงออกแบบเหมือนจริงสูง และสร้างผลงานจากแนวเรื่องในวรรณคดี ภายหลังป่วยเกี่ยวกับโรคกระดูกสันหลัง จึงหันไปทำงานขนาดเล็กและทำเครื่องปั้นดินเผา ถึงแก่กรรม พ.ศ. ๒๕๓๖*

ไกรษร ศรีสุวรรณ
การเคลื่อนไหว, ๒๕๒๘
ดินเผา, ๓๗ x ๓๐ x ๑๖ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๓ เหรียญทองแดง
ประเภทประติมากรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๑ พ.ศ. ๒๕๒๘
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สุวิช สถิตวิทยานันท์
อดีตและความทรงจำ, ๒๕๒๖
ไม้ กระจก และปลาสเตอร์,
๔๐ x ๑๓๒ x ๔๕ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๒
เหรียญเงิน
ประเภทประติมากรรม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๙
พ.ศ. ๒๕๒๖
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สุวิช สถิตวิทยานันท์ เกิด พ.ศ. ๒๔๘๖ ที่จังหวัดบุรีรัมย์ เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง จากนั้นศึกษาที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาประติมากรรมใน พ.ศ. ๒๕๓๒ ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนศิลปะที่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระยะแรกสร้างงานจากรูปร่างคน โดยพัฒนาให้เรียบง่าย แสดงความกลมกลืนของเส้นและปริมาตร ต่อมาใช้วัสดุเข้ามาผสมในงาน เช่น ไม้ เหล็ก กระจก ฯลฯ เนื้อหายังเกี่ยวข้องกับชีวิตและคน

ไพวัลย์ ดาเกลี้ยง

ทรงพระเจริญ, ๒๕๓๐
สีฝุ่น, ๑๔๕ x ๒๐๐ ซม.
รางวัลที่ ๓ การประกวดจิตรกรรมเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙
เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา
ในพุทธศักราช ๒๕๓๐ สมบัติของธนาคารกสิกรไทย

สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง

เสด็จพระราชดำเนินเยาวราช, ๒๕๒๕
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๑๖๕ x ๒๕๐ ซม.
รางวัลเกียรติยศ การประกวด
จิตรกรรมเนื่องในโอกาส
สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี
ของธนาคารกสิกรไทย
สมบัติของธนาคารกสิกรไทย

สันติ ทองสุข
ลมหายใจในเมืองหลวง, ๒๕๓๘
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๑๒๐ x ๑๗๐ ซม.
รางวัลชนะเลิศการประกวด
Asean Art Award
ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๘
สมบัติของศิลปิน

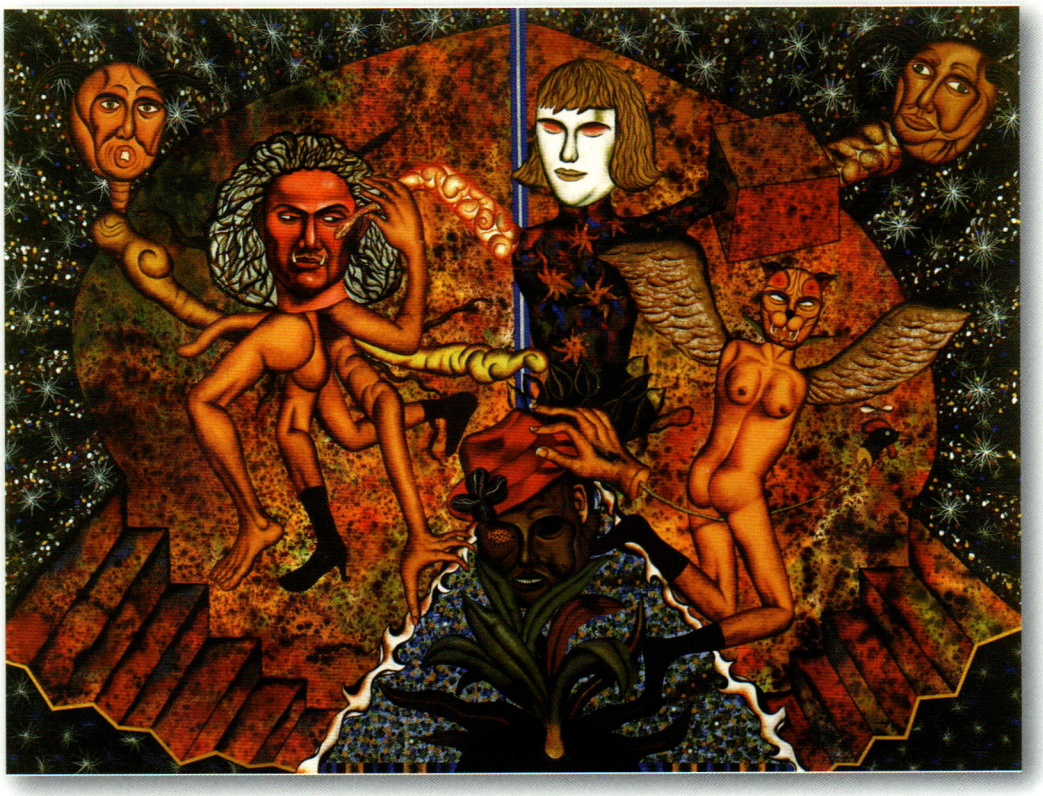

ทวีศักดิ์ ศรีทองดี
วิญญาณมนุษย์, ๒๕๓๘
สีอะคริลิก, ๑๕๐ x ๒๐๐ ซม.
รางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๓
เหรียญทองแดง ประเภทจิตรกรรม
การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๔๑ พ.ศ. ๒๕๓๘
สมบัติของมหาวิทยาลัยศิลปากร

สมพงษ์ อดุลย์สารพันธ์ เกิด พ.ศ. ๒๔๙๐ ที่กรุงเทพฯ เริ่มศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง จากนั้นศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับปริญญาศิลปบัณฑิตสาขาจิตรกรรม ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ ปัจจุบันเป็นศิลปินอิสระ มีแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมจากจินตนาการส่วนตัวถึงโลกและพื้นที่ใหม่ในอุดมคติ โดยประสานรูปทรงและเรื่องราวกับความทรงจำถึงสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ที่เคยเห็นและสัมผัส ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน

สมพงษ์ อดุลย์สารพันธ์
กินบ้านกินเมือง, ๒๕๓๗
สีน้ำมัน, ๑๑๕ x ๑๓๔ ซม.
สมบัติของศิลปิน

ปริทรรศ หุตางกูร เกิด พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เริ่มศึกษาศิลปะที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาจิตรกรรม ใน พ.ศ. ๒๕๒๘ ปัจจุบันเป็นศิลปินอิสระแสดงออกด้วยภาพคนและฝีแปรงเคลื่อนไหวรุนแรง มีแนวเรื่องและทัศนะต่อสังคมรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นสังคมวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม เสนอภาพด้านมืด น่ากลัว และสิ่งที่น่าวิตก

ปริทรรศ หุตางกูร
"เอเลี่ยน" เพื่อนข้า ๑-๒-๓, ๒๕๓๗
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๑๓๕ x ๑๒๐ ซม.
สมบัติของศิลปิน

นาวิน เบียดกลาง

ผู้หญิง, ๒๕๓๙

สีน้ำมัน, ๑๕๐ x ๒๐๐ ซม.

สุวรรณี สารคณา, ๒๕๕๔

เพื่อนวัยเยาว์

สีน้ำมัน ๑๘๐ x ๒๘๐ ซม.

ศิลปกรรมจากใบหน้าและร่างกาย

*ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี**

ศิลปกรรมไทยในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แสดงลักษณะของรูปแบบสมัยอยุธยา เพราะช่างไทยในยุคสมัยนั้นสร้างผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และงานประณีตศิลป์ตามแบบอย่างศิลปกรรมสมัยอยุธยา ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาแห่งความรุ่งเรืองในงานศิลปกรรมไทย ในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช** รัชกาลที่ ๑ (พ.ศ. ๒๓๒๕ – ๒๓๕๒) ช่างศิลป์ไทยจากสกุลช่างอยุธยาและสกุลช่างธนบุรีเป็นผู้ที่เริ่มก่อสร้างผลงานเพื่อฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชาติตามพระราชประสงค์ของพระมหากษัตริย์ การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมต่อเนื่องมาในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย** รัชกาลที่ ๒ (พ.ศ. ๒๓๕๒ – ๒๓๖๗) และมีการสร้างรูป**นายเรือง**และ**นายนก** ซึ่งเผาตัวเองอุทิศแด่พระพุทธศาสนา เป็นลักษณะรูปเหมือนที่เลียนแบบธรรมชาติขึ้น และน่าจะนับเป็น*รูปเหมือนชุดแรกของกรุงรัตนโกสินทร์* รูปปั้นทั้ง ๒ รูปนี้ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ ณ ลานพระระเบียง พระอุโบสถวัดอรุณราชวราราม และเมื่อถึงรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว** พระมหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ (พ.ศ. ๒๓๖๗ – ๒๓๙๔) บ้านเมืองปราศจากศึกสงคราม เศรษฐกิจของชาติอยู่ในสภาพอุดมสมบูรณ์ มีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติ เช่น ส่งสำเภาไปค้าขายกับประเทศจีน และด้วยเหตุที่เมืองจีนมีการนำปูนมาใช้ในงานก่อสร้างและงานศิลปกรรม ทำให้งานสถาปัตยกรรมและงานศิลปกรรมของไทยเริ่มใช้ปูนผสมผสานไปกับงานไม้ งานจิตรกรรมไทยในยุคนี้มีความก้าวหน้า และกล่าวได้ว่าเป็นยุคทองของจิตรกรรมในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จิตรกรที่มีฝีมือสูง ได้แก่ *หลวงเสนีย์บริรักษ์ (ครูคงแป๊ะ)* และ*หลวงวิจิตรเจษฎา (ครูทองอยู่)* ที่ฝากฝีมือไว้ที่วัดสุวรรณา-

ไม่ทราบนามศิลปิน
รูปปั้น นายเรือง จารึกลงศักราช ๑๑๕๒ (พ.ศ. ๒๓๓๓)
แต่คาดว่าสร้างหลังจากนั้น
หินทรายสีเหลือง, สูง ๗๒ ซม.
ติดตั้งอยู่ที่พระระเบียงพระอุโบสถ
วัดอรุณราชวราราม

ไม่ทราบนามศิลปิน
รูปปั้น นายนก จารึกลงศักราช ๑๑๗๙ (พ.ศ. ๒๓๖๐)
หินอ่อนสีดำ, สูง ๗๘ ซม.
ติดตั้งอยู่ที่พระระเบียงพระอุโบสถ
วัดอรุณราชวราราม

* *คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*

ราม บางกอกน้อย นอกจากนั้นยังมีจิตรกรที่สร้างงานอันทรงคุณค่าไว้อีกหลายแห่ง เช่น ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัดสุทัศน์เทพวราราม วัดทองธรรมชาติ วัดบางขุนเทียนนอก วัดใหญ่อินทราราม ชลบุรี วัดโพธิ์บางโอ นนทบุรี และวัดคงคาราม ราชบุรี เป็นต้น

ส่วนงานประติมากรรมนั้นมีการปั้นหล่อในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า มี**การปั้นหล่อพระพุทธรูป**ขึ้นเพื่อประดิษฐานในวัดสำคัญที่สร้างใหม่หลายวัด เช่น "พระพุทธตรีโลกเชษฐ์" พระประธานในพระอุโบสถวัดสุทัศน์เทพวราราม "พระพุทธเสรฏฐมุนี" พระประธานในศาลาการเปรียญวัดสุทัศน์เทพวราราม "พระเสรฏฐตมมุนี" พระประธานในพระอุโบสถวัดราชนัดดาราม "พระพุทธมหาโลกาภินันทปฏิมา" พระประธานในพระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติ และพระองค์ยังโปรดให้สร้างพระพุทธไสยาสน์ ยาว ๙๐ ศอก ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องอีกหลายองค์ ประติมากรรมประณีตศิลป์ที่สำคัญก็คือ โปรดให้ปั้นรูปยักษ์ ๖ คู่ ประดิษฐานอยู่ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

สิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นก็คือ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า มีพระราชดำริให้ช่างไทยทำ**รูปปั้นในลักษณะภาพเหมือนบุคคล**ขึ้น โดยโปรดเกล้าฯ ให้สร้างรูปปั้นสมเด็จพระสังฆราช (สุก ไก่เถื่อน) และสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ขุน วัดโมลีโลกย์) ในขนาดเท่าจริงขึ้น และในการปั้นครั้งนั้น ศิลปินคนสำคัญ คือ *หลวงเทพรจนา พระกัลมาพิจิตร และอาจารย์ฉิม* ปั้นรูปมีลักษณะเหมือนจริงมากขึ้น แตกต่างจากพระพุทธรูปที่ช่างไทยนิยมปฏิบัติกันมาแต่โบราณ มีการปั้นแสดงรูปกระดูกโหนกแก้ม ลำคอ หัวไหล่ รอยย่น บริเวณใบหน้าและกล้ามเนื้อที่ลำคอ และในส่วนที่เป็นจีวรก็ยังแสดงรอยยับของผ้าที่ดูเป็นจริงมากกว่ารูปปั้นพระพุทธรูปทั่ว ๆ ไป

หลวงกัลมาพิจิตร เจ้ากรมช่างปั้นขวา
รูปปั้นสมเด็จพระสังฆราช (สุก), ๒๓๘๖
ปั้นหล่อในสมัยรัชกาลที่ ๓
ประดิษฐานอยู่ในกุฏิด้านหน้าพระอุโบสถวัดราชสิทธาราม
กรุงเทพฯ

หลวงกัลมาพิจิตร เจ้ากรมช่างปั้นขวา
รูปปั้นสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ขุน), ๒๓๘๖
ปั้นหล่อในสมัยรัชกาลที่ ๓ ประดิษฐาน
ณ วัดโมลีโลกย์สุธาราม
กรุงเทพฯ

หลวงเทพรจนา เจ้ากรมช่างปั้นซ้าย
สมเด็จพระสังฆราช (สุก), ๒๓๘๗
สร้างในรัชกาลที่ ๓ ประดิษฐาน
ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
กรุงเทพฯ

นายเล็ก *(ช่างหล่อไทย จำลองแบบมาจากฝีมือพระสุก*
ช่างปั้นชาวเขมร และหลวงวิจิตรนฤมิต ช่างปั้นไทย
ที่ปั้นรูป เจ้าพระยาบดินทร์เดชา ใน พ.ศ. ๒๓๙๐-๒๓๙๒)
เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี), ๒๔๔๑
สัมฤทธิ์, สูง ๑๐๘ ซม.
ประดิษฐาน ณ วัดจักรวรรดิราชาวาส
กรุงเทพฯ

หลวงเทพรจนา (พลับ)
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๐๓
สัมฤทธิ์, สูง ๑๗๖ ซม.
ประดิษฐาน ณ ตำหนักเพชร วัดบวรนิเวศวิหาร
กรุงเทพฯ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐ์วรการ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, ๒๔๑๔
สัมฤทธิ์เคลือบทอง, สูง ๑๗๒ ซม.
ประดิษฐาน ณ ปราสาทพระเทพบิดร
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐ์วรการ
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, ๒๔๑๔
สัมฤทธิ์เคลือบทอง, สูง ๑๖๗ ซม.
ประดิษฐาน ณ ปราสาทพระเทพบิดร
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐ์วรการ
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๑๔
สัมฤทธิ์เคลือบทอง, สูง ๑๗๐ ซม.
ประดิษฐาน ณ ปราสาทพระเทพบิดร
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประดิษฐ์วรการ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๑๔
สัมฤทธิ์เคลือบทอง, สูง ๑๖๐ ซม.
ประดิษฐาน ณ ปราสาทพระเทพบิดร
วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ (พ.ศ. ๒๓๙๔ – ๒๔๑๑) ในรัชสมัยของพระองค์ทรงทำนุบำรุงประเทศในทุก ๆ ด้าน สิ่งสำคัญที่เกิดขึ้นก็คือประเทศไทยเปิดสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศอย่างกว้างขวาง มีคณะทูตจากนานาประเทศเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี และไทยก็ส่งทูตออกไปหลายครั้ง กลุ่มประเทศที่มีการแลกเปลี่ยนกัน มีอังกฤษ ฝรั่งเศส และโปรตุเกส เป็นต้น

ในช่วงรัชสมัยนี้ กลุ่มประเทศในเอเชียอาคเนย์กำลังถูกคุกคามจากลัทธิล่าอาณานิคมจากประเทศในยุโรป การเปิดสัมพันธไมตรีเพื่อการคงอยู่ของชาติบ้านเมืองอย่างมีเอกราช ทำให้มีการติดต่อค้าขายกับชาติตะวันตก และมีการหลั่งไหลของอารยธรรม วิทยาการ ความรู้ การศึกษา และแนววัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาสู่ประเทศไทย

งานศิลปกรรมไทยซึ่งแต่เดิมมีลักษณะแนวอุดมคติ เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง มีการนำความรู้แนวตะวันตก การศึกษาความเหมือนจริงจากธรรมชาติ ทฤษฎีการเขียนภาพมีแสงเงา หลักทัศนีวิทยา การใช้สีและบรรยากาศในแนวยุโรป มีอิทธิพลต่อศิลปกรรมไทยแนวประเพณีมากขึ้นตามลำดับ เช่นภาพเหมือนบุคคลในจิตรกรรมฝาผนังที่พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ของ**ขรัวอินโข่ง**

และในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** รัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๑๑ – ๒๔๕๓) พระองค์เสด็จเยือนยุโรป ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๔๐ และครั้งที่ ๒ ในพ.ศ. ๒๔๕๐ ทรงนำแนวคิดที่ทรงเห็นจากชาติตะวันตกมาจัดทำขึ้นในประเทศไทย และทรงนำสถาปนิก จิตรกร และประติมากรชาวยุโรปหลายคนเข้ามาปฏิบัติงานทางการก่อสร้างและการสร้างสรรค์ศิลปกรรมในประเทศไทย กล่าวได้ว่าช่วงนี้ประเทศรับอารยธรรมตะวันตกอย่างเต็มที่ มีการทำนุบำรุงประเทศในแบบยุโรปหลายประการด้วยกัน พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับงานศิลปกรรมเป็นอย่างยิ่ง มีพระราชดำริให้มี**การเขียนภาพเหมือนของพระมหากษัตริย์ในพระบรมราชจักรีวงศ์** โดยศิลปินไทยและศิลปินยุโรป และในครั้งที่เสด็จไปยุโรป ครั้งที่ ๒ ทรงว่าจ้างให้ศิลปินปั้นรูปเหมือนและวาดภาพเหมือนโดยทรงนั่งเป็นแบบให้ศิลปินได้สร้างผลงานจากพระองค์จริง

จิตรกรที่วาดภาพเหมือนพระองค์ คือ ชาร์ลส์ เอมีล ออกุสต์ คาโรลุส-ดูรอง (Charles Emile Auguste Carolus – Duran) เป็นชาวฝรั่งเศส ได้เขียนภาพในสตูดิโอของฟรานเชสโก มาร์กอตตี (Francesco Margotti) ที่เมืองซานเรโม (San Remo) ประเทศอิตาลี

ประติมากรที่ปั้นพระบรมรูปทรงม้า คือ จอร์จ เออร์เนสต์ ซอลโล (Georges Ernest Saulo) เป็นชาวฝรั่งเศส ภายหลังปั้นเสร็จได้ขยายแบบและถอดพิมพ์หล่อประกอบแบบด้วยสัมฤทธิ์ที่สตูดิโอของพี่น้องตระกูลชูส ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๐ – ๒๔๕๑

นอกจากนั้นยังมีภาพเหมือนพระองค์ที่ซอลโลปั้นในพระราชอิริยาบถทรงยืน ขนาดสูง ๕๓ ซม. และเอช-เซนต์ เลสสี ปั้นในพระราชอิริยาบถประทับนั่งอยู่บนพระราชอาสน์ที่มีพนักเป็นรูปช้างสามเศียร และทรงว่าจ้างให้ออกุสต์ เพที (Auguste Patey) ทำประติมากรรมพระบรมรูปเหมือนแบบนูนต่ำ หล่อเป็นสัมฤทธิ์เพื่อสร้างเป็น “เข็มอักษร” เหรียญที่ระลึกในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนยุโรป

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า **ศิลปะแนวภาพเหมือนบุคคล** ได้เริ่มจากพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีภาพเหมือนพระองค์ที่ศิลปินต่างชาติวาดและปั้นจากพระองค์จริงไว้หลายชิ้นงาน และจากนั้นมาการทำภาพเหมือนเริ่มเป็นที่นิยมในหมู่ข้าราชบริพารและประชาชนทั่ว ๆ ไป

ในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว** รัชกาลที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๕๓ – ๒๔๖๘) เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๕๗ ประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งเรื่องภัยแล้งทำให้เกิดปัญหาทางด้านเกษตร และปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือภัยจากการคุกคามของจักรวรรดินิยมตะวันตก พระองค์ได้ปลุกจิตสำนึกให้คนไทยตระหนักถึงคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมของตนเอง และในขณะเดียวกันก็ได้ว่าจ้างฝรั่งชาวอิตาลี คือนายคาร์โลริโกรี (Carlo Rigori) และนาย ซี. เฟโรจี (C. Feroci) ให้มาออกแบบและตกแต่งพระราชวัง พระที่นั่ง และตกแต่งถนนหนทางด้วยรูปปั้นอนุสาวรีย์ โดยมีช่างปั้นและช่างศิลป์ไทยร่วมมือในการทำงาน

แนวความคิดในการทำรูปเหมือน ทั้งงานจิตรกรรมและประติมากรรม ได้แพร่ขยายไปสู่เจ้านายชั้นสูงและประชาชน มีการติดภาพเขียนและภาพปั้นในอาคาร

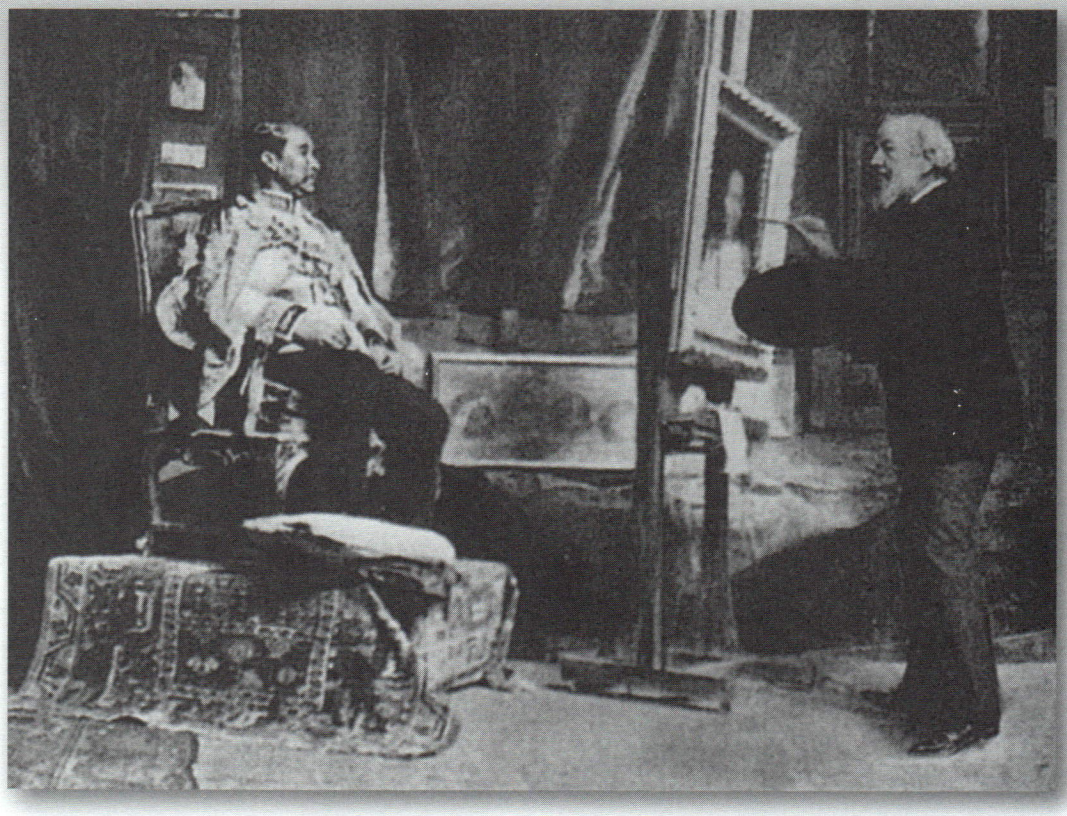

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับเป็นแบบให้ ชาร์ลส์ เอมีล ออกุสต์ คาโรลุส-ดูรอง วาดพระบรมสาทิสลักษณ์

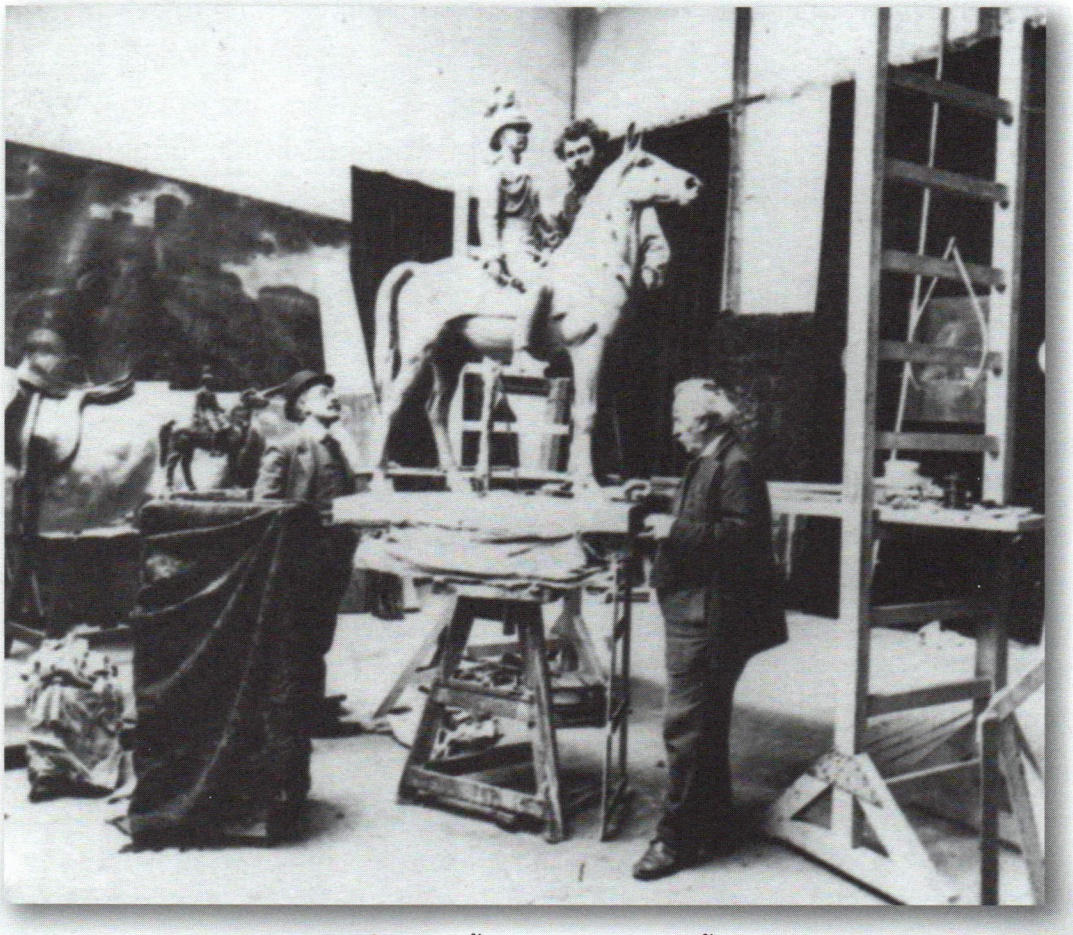

ประติมากรรมต้นแบบพระบรมรูปทรงม้า

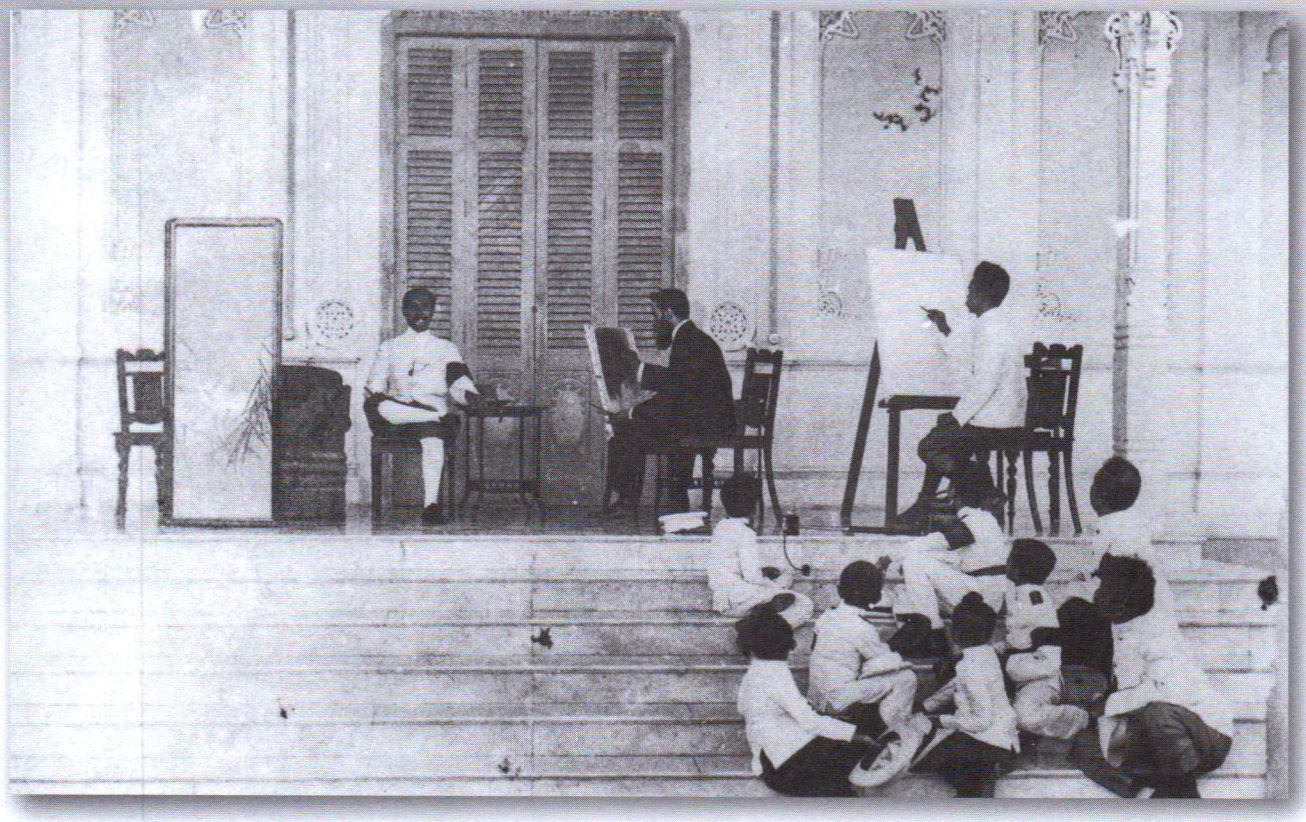

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประทับหน้าพระที่นั่งอภิเศกดุสิต ให้เซซาเร แฟร์โร จิตรกรชาวอิตาลี และพระสารลักษณ์ลิขิต (มุ่ย จันทรลักษณ์) วาดพระบรมสาทิสลักษณ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙

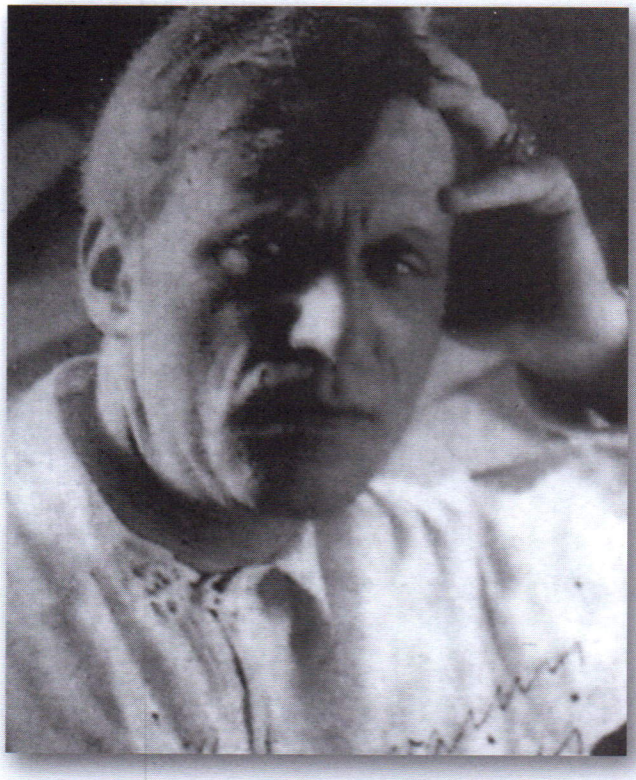

กาลิเลโอ คินี (Galileo Chini) จิตรกรผู้วาดภาพ พระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหลายพระองค์ ที่โดมพระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖

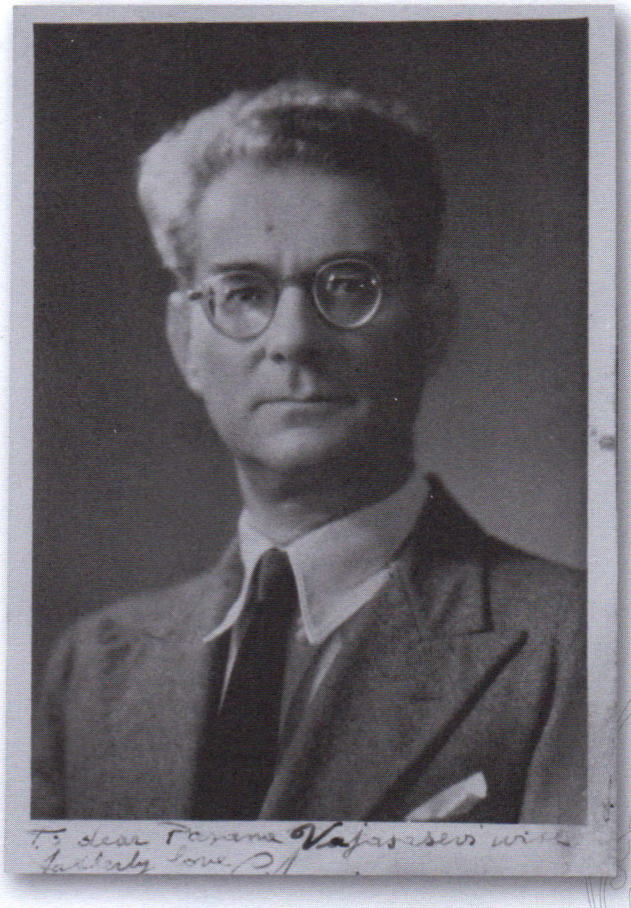

ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี

ขุนประเสริฐหัตถกิจ
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, ๒๔๖๔
สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๘๗ x ๕๗ ซม.
ห้องรับรอง ศาลาว่าการสำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

ขุนประเสริฐหัตถกิจ
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, ๒๔๖๔
สีน้ำมัน, ๘๗ x ๕๗ ซม.
ห้องรับรอง ศาลาว่าการสำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

ขุนเทพาพิจิตร
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๖๔
สีน้ำมัน, ๘๗ x ๕๗ ซม.
ห้องรับรอง ศาลาว่าการสำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

ขุนประเสริฐหัตถกิจ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๖๔
สีน้ำมัน, ๘๗ x ๕๗ ซม.
ห้องรับรอง ศาลาว่าการสำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

พระสรลักษณ์ลิขิต
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๖๔
สีน้ำมัน, ๘๗ x ๕๗ ซม.
ห้องรับรอง ศาลาว่าการสำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

พระสรลักษณ์ลิขิต
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔๗๕
สีน้ำมัน, ๒๗๒ x ๑๕๐ ซม.
พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง
กรุงเทพฯ

แนม สุวรรณแพทย์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว,
๒๔๗๕
สีน้ำมัน, ๑๘๐ x ๗๙ ซม.
พระที่นั่งอัมพรสถาน กรุงเทพฯ

แนม สุวรรณแพทย์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว,
๒๔๗๕
สีน้ำมัน, ๕๗ x ๕๒ ซม.
พระที่นั่งวิมานเมฆ กรุงเทพฯ

เทียม จิตรศาสตร์
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ดินสอดำบนกระดาษ, ๙๘ x ๖๔ ซม.
วังศุโขทัย กรุงเทพฯ

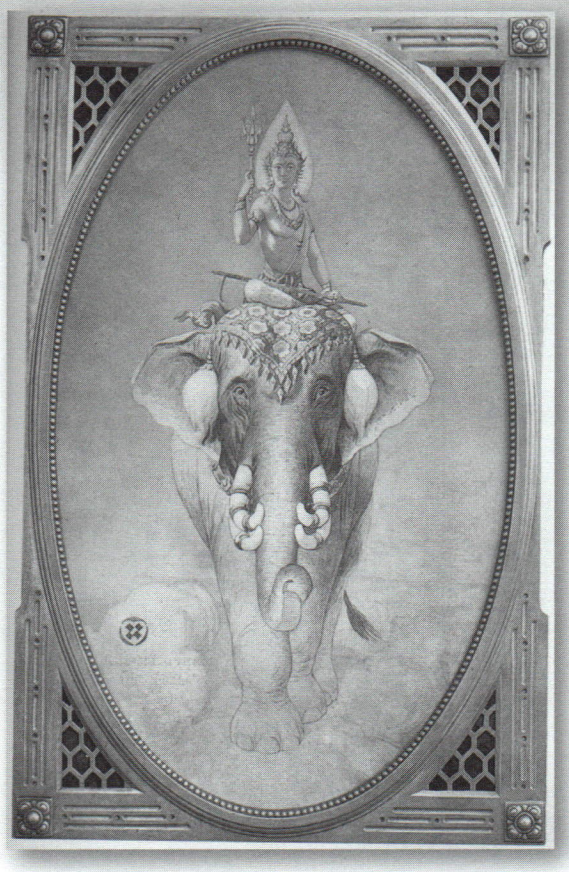

สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงออกแบบ
คาร์โล ริโกรี ผู้ลงสี
พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ, ๒๔๖๖
สีน้ำ, ๓๖ x ๒๓ ซม.
สมบัติของตำหนักปลายเนิน คลองเตย กรุงเทพฯ

สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงออกแบบ
คาร์โล ริโกรี ผู้ลงสี *พระอาทิตย์ชักรถ, ๒๔๖๐*
สีปูนแห้ง, ๒๗๐ x ๔๒๐ ซม.
สมบัติของพระที่นั่งบรมพิมาน พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
มหาเสวกนายก, ๒๔๖๑
วาดเส้นบนกระดาษ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
คมนาคม, ๒๔๖๒
วาดเส้นบนกระดาษ

บ้านเรือน ทำให้เกิดจิตรกรและประติมากรสำคัญหลายคนในยุคนี้ อาทิ *สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พระสรลักษณ์ลิขิต (มุ่ย จันทรลักษณ์) ขุนเทพาพิจิตร ขุนประเสริฐหัตถกิจ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (C. Feroci)* และมีศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานแต่ไม่ทราบชื่ออีกหลายคน

ในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** รัชกาลที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๖๘ – ๒๔๗๗) ประเทศชาติประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ สังคมเริ่มเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ตามแนวคิดของสังคมตะวันตก มีการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพตามระบบแนวคิดแบบประชาธิปไตย คณะราษฎรได้เรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ ประเทศไทยเปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมาสู่ระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐบาลเป็นผู้บริหารปกครองประเทศ

วงการศิลปกรรมไทยปรับเปลี่ยนไปสู่การเรียนรู้แนวตะวันตก มีการจัดตั้ง**โรงเรียนประณีตศิลปกรรม** ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ โดยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น**โรงเรียนศิลปากร แผนกช่าง** สถาบันแห่งนี้สอนทางด้านวิชาชีพศิลปะ ทั้งการสร้างสรรค์แนวไทยประเพณีและแบบสากล ผลิตช่างศิลป์ที่มีความสามารถให้สำเร็จไปช่วยสร้างงานศิลปกรรม ทั้งการสร้างอนุสาวรีย์ งานศิลปะประดับในอาคาร เป็นศิลปินและครูอาจารย์สอนศิลปะแก่คนไทยในยุคต่อ ๆ มา

โรงเรียนศิลปากร แผนกช่าง ได้ยกฐานะเป็น**มหาวิทยาลัยศิลปากร** ใน พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของ**พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร** รัชกาลที่ ๘ (พ.ศ. ๒๔๗๗ – ๒๔๘๙) ผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถทางศิลปะแขนงจิตรกรรม ประติมากรรม ออกไปทำงานศิลปะรับใช้บ้านเมืองในด้านต่าง ๆ และจวบจนถึงปัจจุบัน ในรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช** รัชกาลปัจจุบัน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นต้นมา วงการศิลปกรรมไทยได้ก้าวหน้าไปสู่ความร่วมสมัยกับสากล ศิลปินไทยสร้างสรรค์ผลงานด้านทัศนศิลป์ต่าง ๆ หลายแนวทาง การเคลื่อนไหวด้านศิลปะมีเกิดขึ้นอย่างหลากหลาย ทั้งแนวความคิด รูปแบบ และเทคนิคกรรมวิธีของการสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

กล่าวได้ว่าศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้จัดทำ**ภาพปั้นบุคคล**ในช่วงแรก ๆ โดยจัดทำอนุสาวรีย์ขึ้นตามพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ และรัฐบาลไทย ที่ต้องการให้มีประติมากรที่มีความชำนาญเข้ามาปฏิบัติงานอนุสาวรีย์

ผลงานชิ้นสำคัญของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี คือ *ภาพเหมือนสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์* ซึ่งมีหลักฐานยืนยันจากลูกศิษย์ของศาสตราจารย์ศิลป์ว่า ก่อนหน้าที่ทำงานถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ศาสตราจารย์ศิลป์ได้ปั้นแบบจากภาพถ่ายของพระองค์เพื่อทำแบบร่างรูปปั้นแต่ทำอย่างไรก็ไม่เป็นที่น่าพอใจของเหล่าเสนาบดีเพราะไม่เหมือน ศาสตราจารย์ศิลป์ให้เหตุผลว่าถ้าทำให้เหมือนต้องปั้นจากข้อมูลจริงหรือปั้นจากพระองค์จริง จึงจะทำได้ผลสมบูรณ์

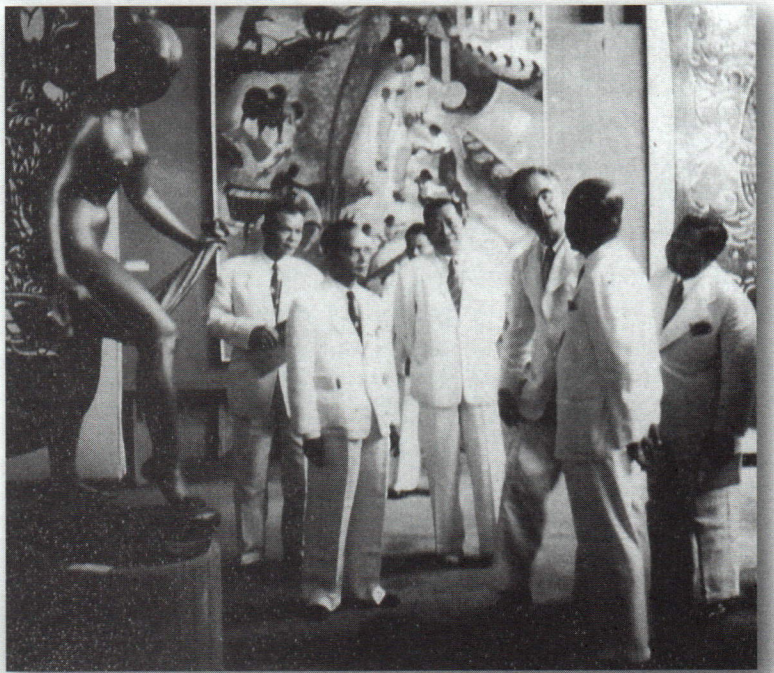

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี และคณาจารย์ต้อนรับจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีที่มาชมงานศิลปกรรม

ในครั้งนั้น สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งเคยร่วมงานกับศิลปินอิตาลี และมีความสัมพันธ์กับศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี มีส่วนช่วยให้การทำงานดังกล่าวสำเร็จลุล่วง ดังข้อมูลจากเรื่อง*สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์กับนายซี. เฟโรจี* ของ *นิพนธ์ ขำวิไล* เขียนไว้ในหนังสือ**ไหว้สมเด็จครูฯ** ของมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ ความว่า

"นาย ซี. เฟโรจี เป็นประติมากรที่ผ่านการคัดเลือก ทั้งจากรัฐบาลอิตาลีและรัฐบาลสยาม โดยสมเด็จฯ ทรงคัดเลือกให้เข้ารับราชการในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงเป็นแบบให้ นาย ซี. เฟโรจี ปั้นพระพักตร์เพื่อยืนยันความสามารถ จนเป็นที่ยอมรับของเหล่าขุนนางเสนาบดี ได้เข้าถวายงานปั้นพระพักตร์รัชกาลที่ ๖ จากพระองค์จริง เมื่อรัชกาลที่ ๖ สวรรคต นายซี. เฟโรจี ได้ปั้นต่อเติมพระวรกายเต็มพระองค์เป็นพระบรมรูปบรรจุพระบรมอัฐิและดวงพระชะตาปัจจุบันประดิษฐานอยู่ ณ ปราสาทพระเทพบิดรในพระบรมมหาราชวัง"

จากข้อมูลดังกล่าว สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็นแบบให้ศาสตราจารย์ศิลป์ปั้น

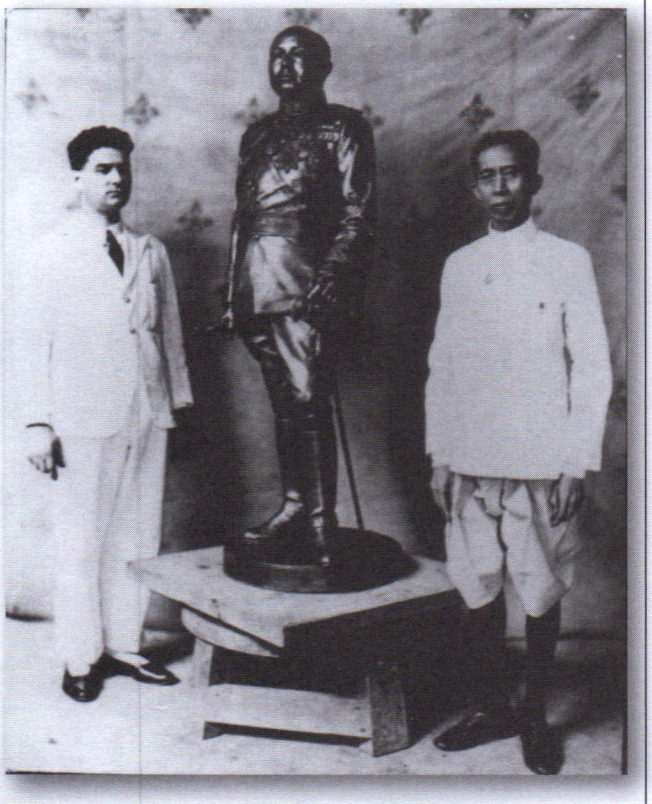

สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์กับศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี

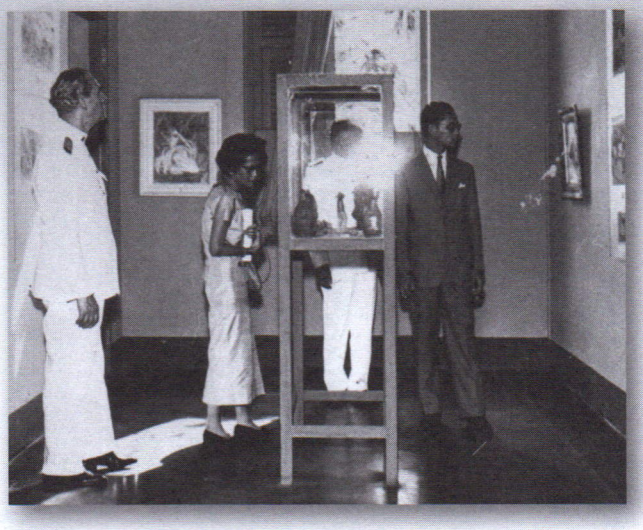

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเปิดการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ถวายคำอธิบาย

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ปั้นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

ก็เพื่อจะยืนยันให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงทราบว่า ศาสตราจารย์ศิลป์มีความสามารถและทำงานได้ผลดีก็ต่อเมื่อปั้นจากแบบจริง และภายหลังจากการปั้นผลงานชิ้นนี้สำเร็จ ศาสตราจารย์ศิลป์ก็ได้ปั้นพระพักตร์จากพระองค์จริง

และ**ผลงานที่มีต้นแบบจากพระพักตร์จริงของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว** ความงามและคุณค่าทางด้านศิลปะก็ปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน ผลงานพระบรมรูปปั้นชิ้นนี้ความสัมพันธ์ของปริมาตรและจังหวะของเส้นอันงดงามยิ่งเมื่อแสงสาดมากระทบแสงเงาที่มีชีวิตดั่งพระองค์จริง พระพักตร์แห่งพระเมตตาให้ความร่มเย็นและความสุขแก่เหล่าพสกนิกรที่ได้เห็น พระบรมรูปปั้นต้นแบบปัจจุบันเก็บรักษาและ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว,
๒๔๖๘ ปลาสเตอร์
สมบัติของหอประติมากรรมต้นแบบ
และหอศิลปแห่งชาติ กรุงเทพฯ

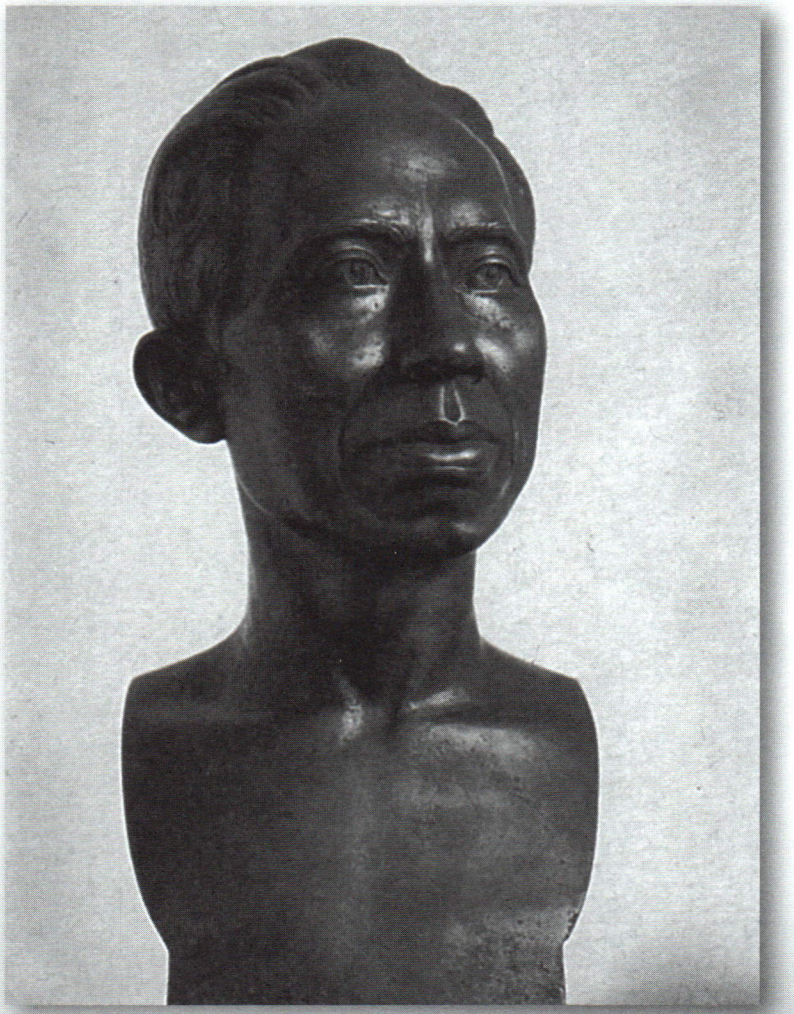

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, ๒๔๖๖
หล่อทองแดง
สมบัติของตำหนักปลายเนิน กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
พระบรมรูปรัชกาลที่ ๑, ๒๔๗๓-๒๔๗๕
หล่อทองแดง ติดตั้งที่สะพานพระพุทธยอดฟ้า กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
แบบร่าง: ออกแบบและปั้นพระพุทธรูปฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ
ขนาดสองเท่าครึ่ง สำหรับขยายและนำไปประดิษฐาน
ณ บริเวณพุทธมณฑล ศาลายา นครปฐม

แสดงให้ประชาชนชม ณ หอประติมากรรมต้นแบบและหอศิลปแห่งชาติ กรมศิลปากร

ศาสตราจารย์ศิลป์ ยังได้ปั้นพระพักตร์และพระบรมราชานุสาวรีย์ของพระมหากษัตริย์อีกหลายพระองค์ อาทิ พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รวมทั้งอนุสาวรีย์บุคคลสำคัญ เช่น ท้าวสุรนารี

บุคคลอีกหลายคนที่ศาสตราจารย์ศิลป์ปั้นรูปเหมือน เช่น สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ปั้นเป็นภาพนูนต่ำ รูปปั้นลอยตัวแบบร่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ และรูปหลวงวิจิตรวาทการ ปั้นเป็นรูปเหมือนครึ่งตัว เป็นภาพเหมือนที่มีลักษณะตามบุคลิกของผู้เป็นต้นแบบ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี, ๒๔๗๗ ขนาดเท่าของจริง ประดิษฐาน
ณ บริเวณด้านหลังประตูเมืองโบราณ จังหวัดนครราชสีมา

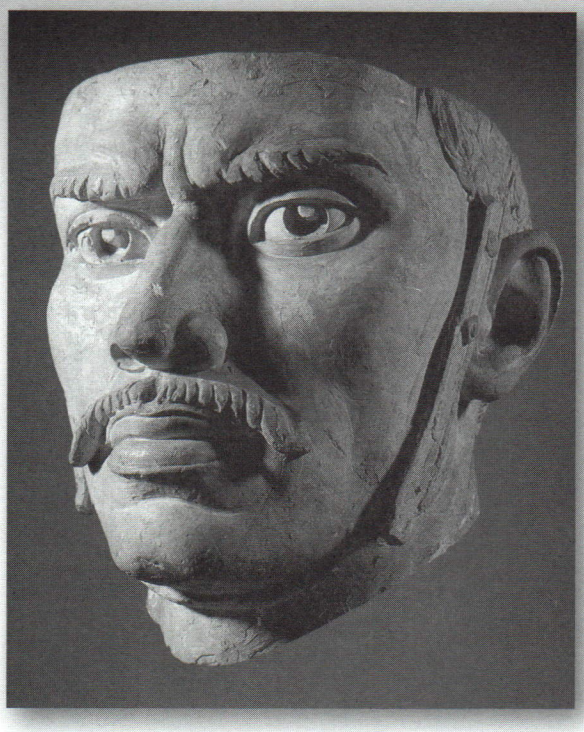

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
ต้นแบบพระพักตร์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, ๒๔๙๓
ปลาสเตอร์, สมบัติของหอประติมากรรมต้นแบบและหอศิลปแห่งชาติ กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
"รัชกาลที่ ๗", ๒๔๙๙
หินอ่อน
๖๑ x ๒๖ x ๒๔ ซม.

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
ขณะกำลังขยายแบบปั้นพระบรมราชานุสาวรีย์
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วงเวียนใหญ่ กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
"รัชกาลที่ ๘", ๒๔๙๙
ปลาสเตอร์, ๖๐ x ๓๐ x ๒๘ ซม.

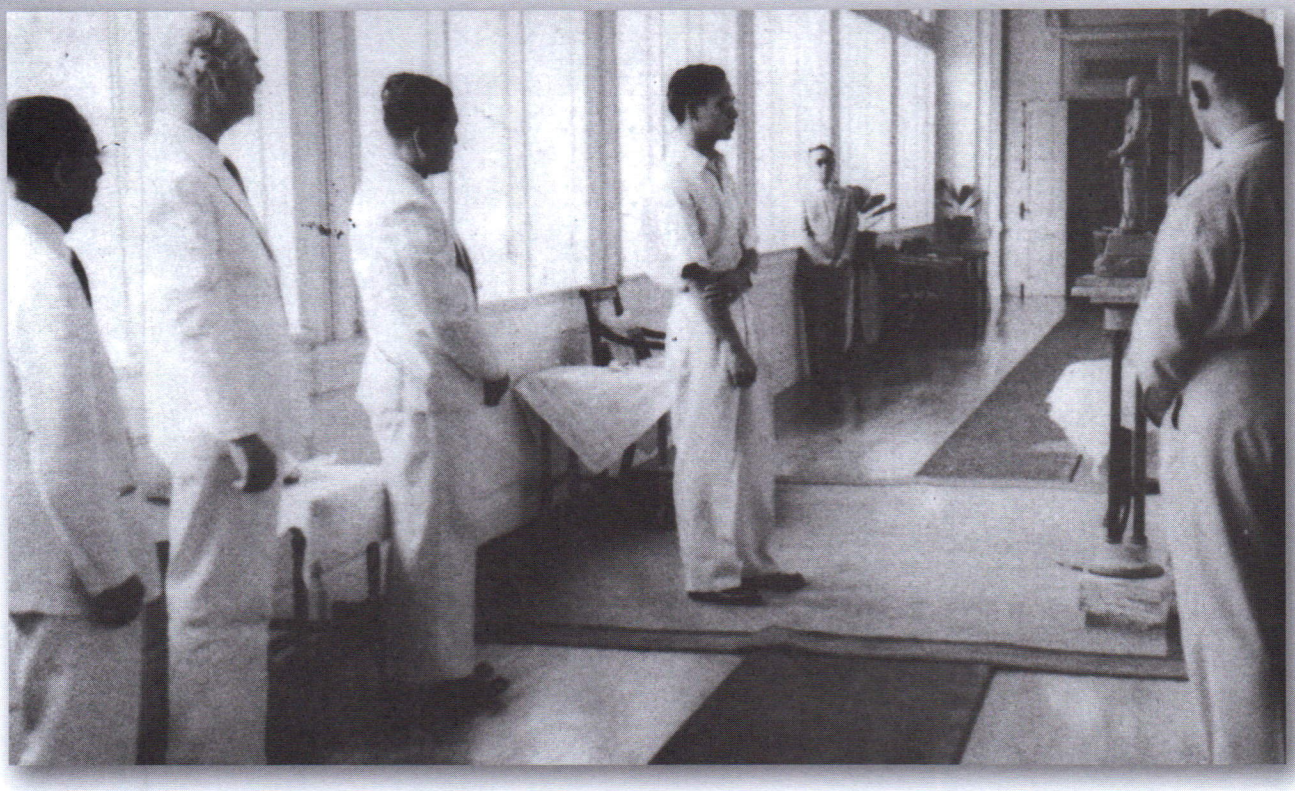

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ***ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี*** *ออกแบบและปั้นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระบรมรูปปั้น ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายให้ทอดพระเนตร ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต*

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
หลวงวิจิตรวาทการ, ๒๕๐๐ ปลาสเตอร์, สูง ๗๐ ซม.
สมบัติของหอประติมากรรมต้นแบบและหอศิลปแห่งชาติ กรุงเทพฯ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
คุณมาลินี พีระศรี, ๒๕๐๒
ปลาสเตอร์, ๓๗ x ๒๖ x ๒๘ ซม.
สมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์

รูปเหมือนบุคคลอีก ๓ ชิ้นที่ศาสตราจารย์ศิลป์สร้างขึ้นอีกชุด ก็คือ รูปคุณมีเซียม ยิบอินซอย รูปคุณมาลินี พีระศรี ภรรยาชาวไทย และรูปเหมือนเต็มตัวบุตรชายของท่านชื่อ Romano รูปปั้น ๓ รูปนี้เป็นรูปที่แสดงให้เห็นถึงความรักความผูกพันที่ศาสตราจารย์ศิลป์มีต่อคน ๓ คนในช่วงที่ปฏิบัติราชการอยู่ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร และเป็นผลงานชั้นครูของภาพเหมือนอีกชุดหนึ่งที่เก็บรักษาไว้ ณ หอประติมากรรมต้นแบบและหอศิลปแห่งชาติ กรมศิลปากร

ศิลปินไทยที่สร้างสรรค์ผลงานภาพเหมือนและภาพคน ตั้งแต่อดีตต่อมาจนถึงยุคสมัยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ตั้งสถาบันสอนศิลปะแนวตะวันตกนั้น มีอีกหลายท่านด้วยกัน และศิลปินเหล่านี้ได้ถ่ายทอดความรู้แก่ศิลปินรุ่นหลัง ๆ สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน จึงขอนำข้อมูล ภาพผลงาน และประวัติของศิลปินในแนวทางดังกล่าวที่สะท้อนเรื่องราวของคน นำเสนอให้ทราบพอเป็นสังเขป ในภาพชุด " ผลงานศิลปะจากใบหน้าและร่างกายของศิลปินไทย" วารสารไทย ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑๑๙ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

บรรณานุกรม

ศิลปกรรมฝีพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. มหาวิทยาลัยศิลปากรจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒, กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ศิลปะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑-๘. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๕๐ ปี, กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๐.

ศิลปะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๙. คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ ๕๐ ปี, กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๐.

อภินันท์ โปษยานนท์ ดร. **จิตรกรรมและประติมากรรมตะวันตกในราชสำนัก เล่ม ๑-๒.** กรุงเทพฯ: สำนักพระราชวัง, ๒๕๓๖.

ศิลปกรรมภาพเหมือน. กรมศิลปากรจัดพิมพ์เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, กรุงเทพฯ: ๒๕๒๗.

มหาราชนักประดิษฐ์ พระบิดาแห่งเทคโนโลยีไทย

เศรษฐกิจพอเพียง

ดร.เย็นใจ เลาหวณิช

เป็นที่ประจักษ์ชัดในบรรดาพสกนิกรชาวไทยและชนชาติอื่นๆ ทั่วโลกว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระปรีชาสามารถอย่างยอดเยี่ยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน**เทคโนโลยี** ตั้งแต่ขึ้นครองราชย์จนถึงปัจจุบันนี้ พระองค์ได้ทรงคิดค้นแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ยิ่งมาช่วยแก้ปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนของอาณาประชาราษฎร์ แก้ปัญหาสำคัญๆ ของชาติ ตลอดจนช่วยในการพัฒนาประเทศเป็นอเนกอนันต์ ไม่มีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในโลก ทั้งในอดีตและปัจจุบันจะเปรียบเทียบได้ พระราชกรณียกิจของพระองค์มีมากเกินกว่าจะพรรณนาได้ในเนื้อที่อันจำกัด แต่อาจกล่าวได้ว่าครอบคลุมเรื่องสำคัญแทบทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ นับตั้งแต่เรื่องที่คนมองข้าม เช่น การใช้ผักตบชวากำจัดน้ำเสีย ซึ่งพระองค์ทรงเรียกว่า **"การใช้อธรรมปราบอธรรม"** การปลูกหญ้าแฝกเพื่อใช้รากยาวยึดดินมิให้พังทลาย การปลูกพืช ผัก ผลไม้ ทดแทนการปลูกฝิ่นในภาคเหนือ ซึ่งช่วยแก้ปัญหายาเสพติดและความมั่นคงของชาติเป็นผลสำเร็จอย่างงดงาม การ **"แกล้งดิน"** ทำให้ดินพรุที่จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นดินเปรี้ยว ลดความเป็นกรดลงจนกระทั่งสามารถเพาะปลูกพืชได้ ทรงริเริ่มทดลองใช้แอลกอฮอล์ผสมน้ำมันเบนซินเป็นแก๊สโซฮอล์ตั้งแต่ยุคน้ำมันราคาถูกจนเกิดการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เช่นเดียวกับการทดลองใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์แทนน้ำมันดีเซล การใช้ **"แก้มลิง"** และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์แก้ปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครอย่างได้ผล ไปจนกระทั่ง **"ฝนพระราชทาน"** ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรในการทำเกษตรกรรม เช่นเดียวกับการประดิษฐ์กังหันน้ำ **"ชัยพัฒนา"** นำมาใช้แก้ปัญหาน้ำเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นอาทิ

วันเทคโนโลยีของไทย – พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย

เหตุการณ์อันเป็นประวัติศาสตร์ ซึ่งแสดงชัดถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านเทคโนโลยีได้เกิดขึ้นเมื่อ**วันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ทรงบัญชาการการทดลองทำฝนหลวง** สาธิตให้คณะผู้แทนรัฐบาลสิงคโปร์ ๓ นาย พร้อมด้วยข้าราชบริพารจำนวนหนึ่งชมที่บริเวณอ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี การที่ทรงเลือกจุดนี้เป็นเป้าหมายปฏิบัติการทั้งๆ ที่เป็นเป้าหมายเล็กมากยากที่จะทำให้ฝนตกลงตรงเป้าหมายได้เพราะมีพื้นที่จำกัด ก็ด้วยเหตุผลว่าบริเวณนี้มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศใกล้เคียงกับประเทศสิงคโปร์ เพื่อว่าคณะผู้แทนสิงคโปร์อาจนำวิธีการของพระองค์ไปใช้ปฏิบัติ

การในประเทศของเขาได้ ทรงมั่นพระราชหฤทัยว่าจะสามารถทำให้ฝนตกลงในบริเวณดังกล่าวได้ แม้จะเป็นบริเวณไม่ใหญ่นักก็ตาม ในการสาธิตการทำฝนหลวงครั้งนั้น ทรงอาศัยเครื่องบินของกองบินตำรวจร่วมกับเครื่องบินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำหน้าที่โปรยสารเคมี โดยบินขึ้นจากฐานปฏิบัติการที่ตั้งอยู่ที่สนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน พระองค์ทรงควบคุมบัญชาการปฏิบัติการด้วยวิทยุส่วนพระองค์จากเขื่อนแก่งกระจาน ทรงจัดขบวนการบิน คำนวณทิศทางลม อันเป็นพื้นฐานด้านอุตุนิยมวิทยา และทรงกำหนดสูตรให้ใช้ในการบินเข้าไปโปรยผงสารเคมีตามแนวทางที่ได้ทรงศึกษาค้นคว้ามาเป็นเวลานาน ด้วยพระปรีชาสามารถยิ่งทรงเปลี่ยนท้องฟ้าซึ่งแจ่มใสไร้เมฆหมอกให้เกิดเมฆฝนก่อตัวขึ้นอย่างหนาแน่น และภายในเวลา ๕ ชั่วโมง ก็ทรงสามารถบังคับให้ฝนตกลงตรงเป้าหมายได้สำเร็จ บรรดาแขกเมืองและข้าราชบริพาร ณ ที่นั้นได้เห็นฝนตกลงมาอย่างหนักราวปาฏิหาริย์เป็นเวลานานกว่า ๓ ชั่วโมง ต่างตกตะลึงโจษขานถึงความอัศจรรย์กันทั่วหน้า นับเป็นความสำเร็จอันยอดเยี่ยมของมนุษย์ในการใช้เทคโนโลยีบังคับธรรมชาติ

เหตุการณ์สำคัญนี้ผ่านมาประมาณ ๒๗ ปี จนกระทั่งวันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ เวลา ๗.๑๕ นาฬิกา ผู้เขียนได้มีโอกาสฟังบทความสั้นๆ เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเหตุการณ์ครั้งนั้น ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในรายการ ***"บรรณสารสดุดี"*** เมื่อฟังจบก็เกิดระลึกถึงเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ทำนองเดียวกันที่เกิดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๑๑ ซึ่งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพร้อมด้วยข้าราชบริพาร คณะทูตานุทูต รวมทั้ง เซอร์ แฮรี เซนต์ จอร์จ ออร์ด (Sir Harry St. George Ord) ผู้สำเร็จราชการประจำสิงคโปร์ ประทับที่พลับพลา ณ บ้านหว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวง เวลา ๑๑ นาฬิกา ๓๖ นาที ๒๐ วินาที ซึ่งตรงกับเวลาที่ได้ทรงพยากรณ์ไว้ล่วงหน้าเป็นเวลาหลายปีอย่างแม่นยำน่าอัศจรรย์ และต่อมารัฐบาลได้เทิดพระเกียรติให้ทรงเป็น ***"พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย"*** พร้อมทั้งประกาศให้***วันที่ ๑๘ สิงหาคม*** ของทุกปีเป็น ***"วันวิทยาศาสตร์ไทย"***

ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งในโอกาสเริ่มสหัสวรรษใหม่ที่รัฐบาลจักได้เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงประกอบพระราชกรณียกิจ

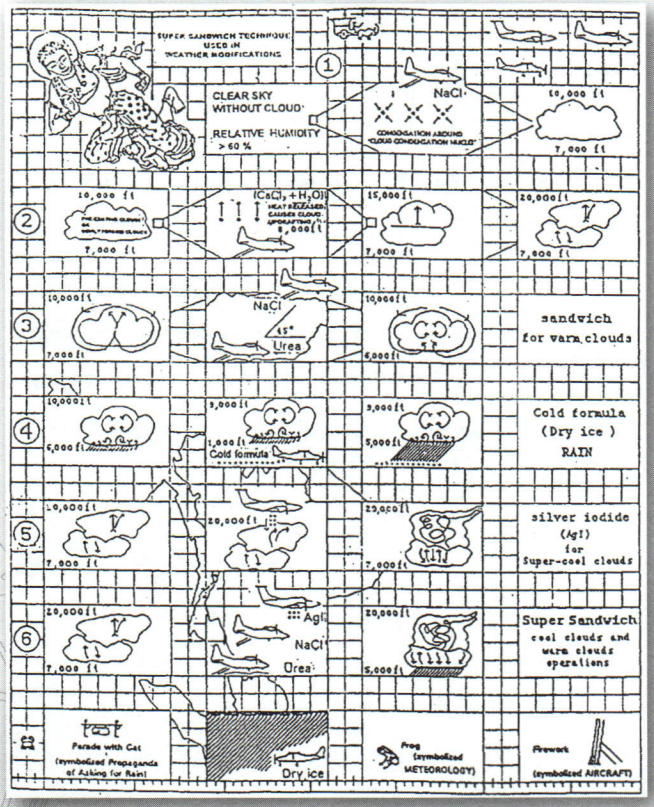

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี) ปรากฏในสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ 076122

วันยื่นคำขอรับสิทธิบัตร 28 สิงหาคม 2545

ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์ การดัดแปรสภาพอากาศเพื่อให้เกิดฝน

ออกให้ ณ 29 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2545

หมดอายุ 0 27 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2565

(ลงชื่อ)

(นายธรรยง พวงราช)

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ผู้ออกสิทธิบัตร

ในด้านการคิดค้น การพัฒนา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาสำคัญๆ ของชาติ พัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิตของปวงชนชาวไทยอย่างมีประสิทธิผลยอดเยี่ยมเป็นเวลายาวนาน โดยเทิดพระเกียรติในฐานะ ***"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"*** ตามแนวทางที่ได้เคยเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมาแล้ว และกำหนด***วันที่ ๑๙ ตุลาคม*** ของทุกปีเป็น ***"วันเทคโนโลยีของไทย"*** เพื่อจารึกความสำคัญไว้ในประวัติศาสตร์ชั่วกาลนาน

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้เขียนจึงนำเรื่องนี้เสนอต่อคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ เมื่อวันจันทร์ ที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ เรื่องการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่ทรงเป็น ***"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"*** คณะกรรมการฯ เห็นชอบในหลักการและได้พิจารณาเรื่องนี้ต่อไป โดยขอความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) เป็นต้น และได้มีมติเห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๓ และนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) ได้ออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะ ***"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"*** และกำหนดให้***วันที่ ๑๙ ตุลาคม*** ของทุกปีเป็น ***"วันเทคโนโลยีของไทย"*** พร้อมทั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๘ ตอนพิเศษ ๕ง เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๔ ต่อมาได้มีการนำเรื่องออกอากาศเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ กรมประชาสัมพันธ์ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ เวลา ๒๐.๓๐ น. – ๒๑.๓๐ น.

เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลเมื่อต้นปี ๒๕๔๔ โดยที่รัฐบาลชุดก่อนมิได้มอบหมายให้กระทรวงใดรับผิดชอบในการจัดให้มีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันเทคโนโลยีของไทย ดังนั้น รัฐบาลชุดใหม่ซึ่งเข้ามาบริหารประเทศจึงได้มีมติในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันอังคาร ที่ ๑๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เห็นชอบให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักร่วมงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการจัดงานและกิจกรรมเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่ทรงเป็น ***"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"*** และ***วันที่ ๑๙ ตุลาคม*** ของทุกปีเป็น ***"วันเทคโนโลยีของไทย"*** โดยอนุมัติงบประมาณเพื่อการนี้เป็นจำนวน ๓๐ ล้านบาท

กังหันน้ำ "ชัยพัฒนา"

ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมของไทยได้เกิดขึ้นมานานอย่างต่อเนื่อง และนับวันจะรุนแรงยิ่งขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะการเกิดน้ำเสียในบริเวณต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของพสกนิกรในด้านสุขภาพและอนามัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงปัญหานี้ และทรงคิดค้นหาวิธีแก้ไขตามแนวทางพึ่งตนเองตามปรัชญา ***"เศรษฐกิจพอเพียง"*** ในช่วงปี ๒๕๒๗ – ๒๕๓๐ ได้พระราชทานพระราชดำริให้ใช้ ***"น้ำดี"*** มาไล่ ***"น้ำเสีย"*** และใช้วิธีธรรมชาติช่วยคือผักตบชวาและพืชน้ำต่างๆ หรือใช้ ***"อธรรม"*** ปราบ ***"อธรรม"*** สามารถช่วยบำบัดน้ำเสียได้ในระดับหนึ่ง ดังที่ทรงทดลองใช้ที่บึงมักกะสัน กรุงเทพมหานคร

ต่อมาทรงสังเกตว่าวิธีธรรมชาติอย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ มีพระราชกระแสว่า จำเป็นต้อง

ประดิษฐ์อุปกรณ์บำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพมากกว่ามาช่วยแก้ปัญหา ได้พระราชทานพระราชดำริให้เจ้าหน้าที่กรมชลประทานทดลองสร้างเครื่องกลเติมอากาศเพื่อแก้ปัญหาน้ำเสียถึง ๙ แบบ ทรงใช้พระวิริยะอุตสาหะและพระอัจฉริยภาพ ประดิษฐ์ ***"กังหันน้ำชัยพัฒนา"*** ซึ่งเป็นเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยขึ้น โดยทรงพัฒนาแนวพระราชดำริมาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ ***"หลุก"*** ซึ่งเป็นอุปกรณ์วิดน้ำเข้านาโดยทั่วไปจนเป็นผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพในการถ่ายเทก๊าซออกซิเจนลงสู่น้ำได้ ๑.๒๐ กิโลกรัม/แรงม้า/ชั่วโมง และทรงยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรตามมาตรฐานสากลของการประดิษฐ์คิดค้นต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งได้ดำเนินการตรวจค้นสิทธิบัตรเครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำทั่วโลก พบว่า เครื่องกังหันน้ำชัยพัฒนาเป็นสิ่งประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศลำดับที่ ๙ ของโลกที่ไม่ซ้ำแบบใคร จึงได้**ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรแด่พระองค์ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖** นับเป็นครั้งแรกในโลกที่มีการรับจดทะเบียนสิทธิบัตรและถวายแด่พระมหากษัตริย์ จึงทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกและพระองค์เดียวของโลกที่ทรงเป็น ***"นักประดิษฐ์"*** โดยสมบูรณ์

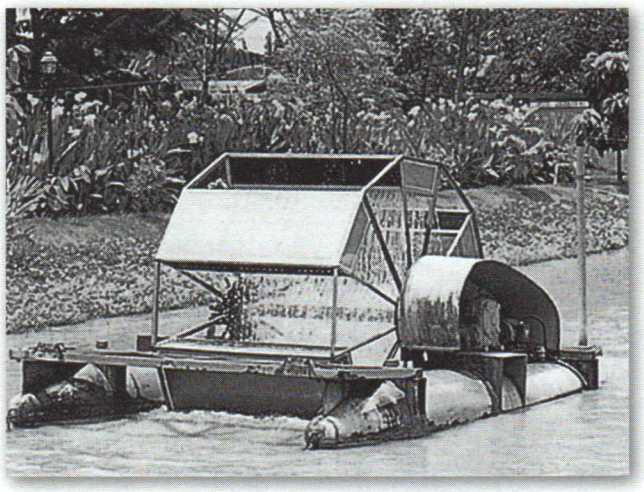

กังหันน้ำชัยพัฒนา

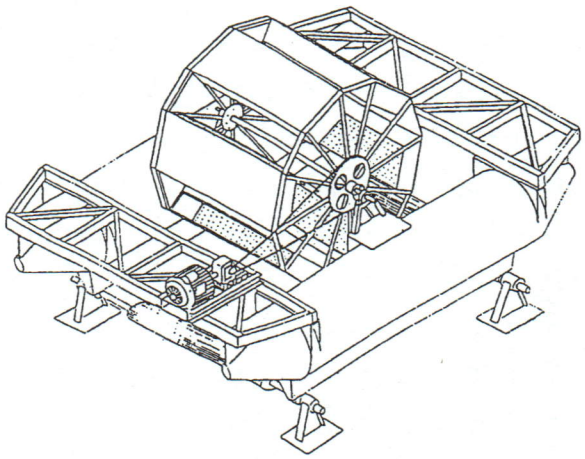

เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ (กังหันน้ำชัยพัฒนา)

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และ

ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันขอรับสิทธิบัตร 2 มิถุนายน 2535

กำเนิด "วันนักประดิษฐ์"

ผู้เขียนเห็นว่าเหตุการณ์นี้เป็นวันสำคัญยิ่งจึงได้ทำหนังสือในฐานะนายกสมาคมการประดิษฐ์ไทย เสนอต่อรัฐบาล ซึ่งมี นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ให้เทิดพระเกียรติพระองค์เป็น ***"พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย"*** และสถาปนา***วันที่ ๒ กุมภาพันธ์*** ของทุกปีเป็น ***"วันนักประดิษฐ์"***

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้***วันที่ ๒ กุมภาพันธ์*** ของทุกปีเป็น ***วันนักประดิษฐ์*** ตามข้อเสนอของสมาคมการประดิษฐ์ไทย[๑] และได้มอบหมายให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานกลางประสานการจัดงานวันนักประดิษฐ์ เพื่อ

๑ ต่อมาในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ถวายพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย" (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย วันเด็กแห่งชาติ ๒๕๕๔, หน้า ๔)—บรรณาธิการ

เทิดพระเกียรติทุกปี (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร. ๐๑๐๔/๙๔๖๑ เรื่อง การสถาปนา "วันนักประดิษฐ์" ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๓๗) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางในการจัดงาน "วันนักประดิษฐ์" ทุกปี ตั้งแต่บัดนั้น

เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศ ***"กังหันน้ำชัยพัฒนา"*** เป็นผลสำเร็จแล้วก็ตาม แต่พระองค์มีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ที่จะพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีขนาดเล็กกะทัดรัด ขนย้ายสะดวก มีต้นทุนในการจัดสร้างต่ำ ในปี ๒๕๓๓ ได้พระราชทานพระราชดำริให้มีการจัดสร้างเครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ (Chaipattana Water-Air Pump Type Aerator, Model RX-5C) หรือเรียกย่อว่า ***"เครื่องกลเติมอากาศแบบ RX-5C"*** ขึ้น โดยพระราชทานลายพระหัตถ์ร่างต้นแบบขึ้นเป็น ๓ แบบ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๓ ให้กรมชลประทานไปดำเนินการตามพระราชดำริ อักษรย่อ *"R"* มาจาก *"Royal"* อักษร X คือ *"Experiment"* และ หมายเลข **๕** คือลำดับที่ ๕ ส่วนอักษร ***C*** คือ แบบที่ ๓

กรมชลประทานได้รับสนองพระราชดำริดำเนินการสร้างและทดสอบประสิทธิภาพเครื่องกลเติมอากาศทั้ง ๓ แบบ ได้ปรับปรุงแก้ไขจนสรุปได้ว่า แบบ RX-5C มีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อปี ๒๕๔๒ เครื่อง RX-5C มีขนาดเล็กกะทัดรัดเหลือความสูงเพียง ๖๐ เซนติเมตร อาศัยแรงขับด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าขนาด ๒ แรงม้า ที่ ๓,๐๐๐ รอบ/นาที วัดกระแสไฟได้ ๒.๘ แอมแปร์ สามารถถ่ายเทออกซิเจนได้ประมาณ ๑.๘-๒.๐ กิโลกรัม/แรงม้า/ชั่วโมง ใช้ระบบเวนจูริ (Venturi) ดูดอากาศมาผสมกับน้ำแล้วเป่าออกไป มูลนิธิชัยพัฒนา ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ดำเนินการยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรในพระปรมาภิไธยของพระองค์และมูลนิธิได้รับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในชื่อ ***"เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ"*** ซึ่งเป็นสิทธิบัตรเครื่องกลเติมอากาศฉบับที่ ๒ ของพระองค์ เครื่องกลเติมอากาศ แบบที่ ๒ นี้ ได้รับการเผยแพร่ให้ทางราชการและประชาชนนำไปใช้อย่างกว้างขวาง เป็นประโยชน์อย่างสูงในการบำบัดน้ำเสียที่ทรงประสิทธิภาพและด้วยความประหยัดตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอพียง

สิทธิบัตร 10304

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522
กรมทรัพย์สินทางปัญญาขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรฉบับนี้แด่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี)
ภาคผนวกในสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ 063072
วันยื่นคำขอสิทธิบัตร 16 มกราคม 2544
ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

เรื่องที่แสดงถึงการประดิษฐ์ เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ

ออกให้ ณ วันที่ 19 เดือน เมษายน พ.ศ. 2544
หมดอายุ ณ วันที่ 15 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564

(นายมนต์ศรี ทุมธารประดิษฐ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ออกสิทธิบัตร

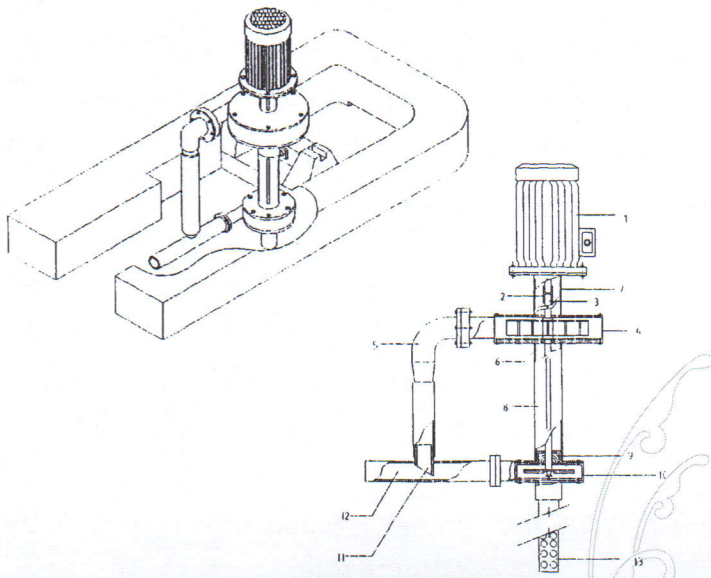

เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ

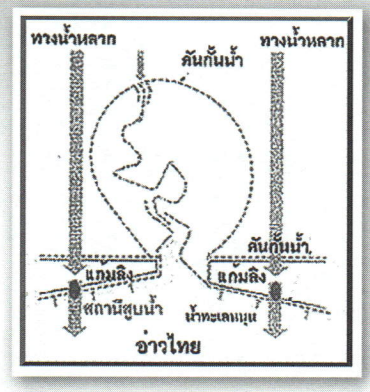

แก้มลิง

เทคโนโลยีกับการประดิษฐ์

คำว่า *"เทคโนโลยี"* แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า "Technology" เป็นการทับศัพท์ สมัยหนึ่งมีผู้พยายามแปลว่า *"เทคนิควิทยา"* แต่ไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป คำแปลนี้จึงสูญหายไป ต่อมาในปี ๒๕๒๒ ได้เกิดมีกระทรวง *"วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน"* ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ คำว่าเทคโนโลยี จึงเริ่มแพร่หลายและใช้ต่อกันมาจนกระทั่งปัจจุบัน คำบาลีที่ใกล้เคียงคือคำว่า *"วิชชา"* หรือคำสันสกฤตว่า *"วิทยา"* ซึ่งต่อมาใช้เป็น *"วิชา"* คนไทยโบราณนิยมชมชอบ *"คนดี มีวิชา"* มีการศึกษาวิชาต่างๆ เช่น วิชาช่างสิบหมู่ วิชาแพทย์ การนวดแผนไทย การใช้ยาจากพืชสมุนไพรในการรักษาโรค การฝังเข็ม หรือปักเข็ม ซึ่งถ่ายทอดมาจากจีน เป็นต้น คำดั้งเดิมว่า *"วิชชา"* ในพระพุทธศาสนานั้น มีตัวอย่าง เช่น *"วิชชา ๓"* คือ เทคโนโลยีทางจิตที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ในวันเพ็ญเดือน ๖ ซึ่งประกอบด้วย ๑. ปุพเพนิวาสานุสติญาณ คือ รู้ระลึกชาติได้ จึงรู้ว่ามนุษย์และสัตว์โลกมีการเวียนว่ายตายเกิด ๒. จุตูปปาตญาณ รู้สาเหตุของการเกิดว่ามาจากอวิชชา เป็นปฐมเหตุ และ ๓. อาสวักขยญาณ รู้วิธีและสามารถขจัดอวิชชา ซึ่งประกอบด้วย กิเลส ตัณหา อุปาทาน ให้หมดไป จึงสามารถหลุดพ้นจากสภาวะการเวียนตายเวียนเกิด สำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้ดังนี้

ถ้าจะพิจารณาจากตัวอย่างและเหตุผลต่างๆ แล้ว จะเห็นว่า ***"เทคโนโลยี"*** ก็คือ ความรู้และความสามารถที่ช่วยให้ผู้มี (เทคโนโลยี) นั้น สามารถทำสิ่งที่ต้องการได้สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัตถุ เช่น เทคโนโลยีการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพรหรือยาแผนปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการฝังเข็ม หรือผ่าตัดรักษาโรค หรือการออกกำลังแบบแอโรบิก มวยไทย หรือการทำล้อรถ หรือเครื่องกลเติมอากาศ ทำว่าว หรือเครื่องบิน หรือเทคโนโลยีทางสังคม เช่น การเรียนการสอน การพูดในที่สาธารณะ การปลุกระดมมวลชน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การวางแผนกลยุทธ์ การตลาด การร่างรัฐธรรมนูญ การออกกฎหมาย การพัฒนาโดยหลักการเศรษฐกิจพอเพียง หรือ เทคโนโลยีทางจิต เช่น การสะกดจิต การทำสมาธิ การกระทำให้เกิดญาณทั้ง ๓ ประเภท วิปัสสนากัมมัฏฐาน การใช้โทรจิต ฯลฯ เป็นอาทิ อย่างไรก็ดีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้นิยามของ *"เทคโนโลยี"* ไว้อย่างกะทัดรัดและครอบคลุมที่สุดว่า *"เทคโนโลยีคือการรู้จักนำ (สิ่งต่างๆ) มาทำให้เป็นประโยชน์"* หรือ *"การทำเป็น"* ซึ่งตรงกันข้ามกับ *"การทำไม่เป็น"* นั่นเอง และพระองค์ก็ได้ทรงปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดมา

เทคโนโลยีมิได้เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากการมีผู้ริเริ่มคิดค้นขึ้นเป็นครั้งแรก หรือที่เรียกกันว่า ***"การประดิษฐ์"*** อาจมีมนุษย์ยุคหินคิดค้นวิธีทำให้เกิดไฟขึ้นได้เป็นครั้งแรก และมีการลอกเลียนและพัฒนาต่อๆ กันมานับล้านปีแล้ว เทคโนโลยีการทำให้เกิดไฟจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์ยุคปัจจุบันรับเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ เช่นเดียวกับการประดิษฐ์วงล้อเพื่อใช้ผ่อนแรงซึ่งยังไม่มีใครทราบว่า ใครเป็นผู้ประดิษฐ์คนแรก แต่เป็นมรดก

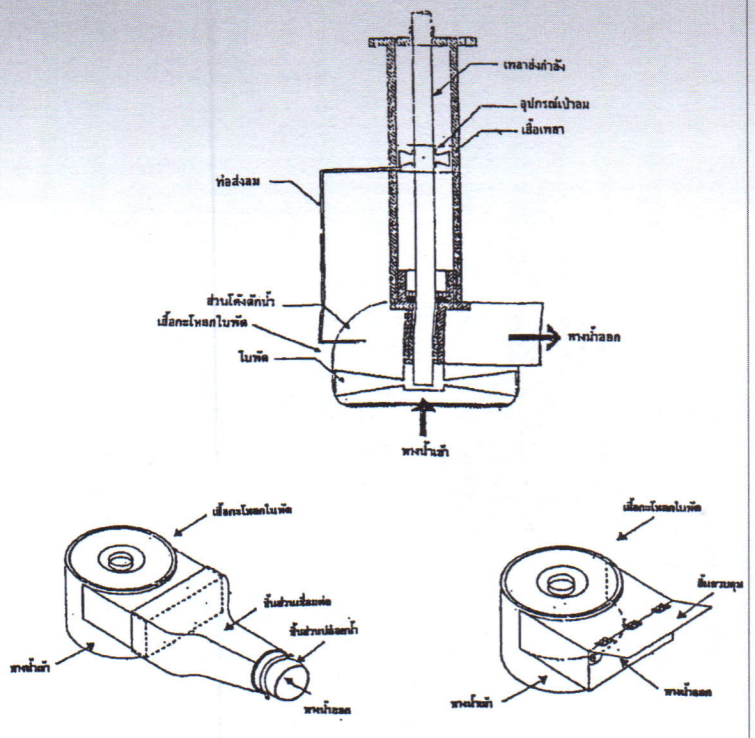

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522
กรมทรัพย์สินทางปัญญาขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรฉบับนี้แด่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
มูลนิธิโครงการหลวง

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี) ปรากฏในสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ 079195
วันยื่นคำขอสิทธิบัตร 27 ธันวาคม 2545
ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์ อุปกรณ์ควบคุมการงอกลับของเหลว

ออกให้ ณ 27 เดือน มกราคม พ.ศ. 2547
หมดอายุ 26 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2565

(ลงชื่อ) (นายคณิสสร นาราธุเดราชา)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ออกสิทธิบัตร

หมายเหตุ
1. ผู้ทรงสิทธิบัตรจะยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเพิ่มเติมสำหรับการประดิษฐ์ที่ได้ปรับปรุงหรือพัฒนาจากการประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนี้ก็ได้
2. ผู้ทรงสิทธิบัตรจะขอแก้ไขคำขอรับสิทธิบัตรหรือคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอรับสิทธิบัตรก็ได้
3. การขอรับสิทธิบัตรนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ทรงสิทธิบัตรที่จะยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเพิ่มเติมสำหรับการประดิษฐ์ที่ได้ปรับปรุงหรือพัฒนาจากการประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนี้

ที่ทุกคนในยุคปัจจุบันได้ใช้ประโยชน์ ส่วนการบินนั้นก็เป็นที่ยอมรับว่า วิลเบอร์ ไรท์ และ ออร์วิล ไรท์ ชาวอเมริกันเป็นคนกลุ่มแรกที่ประดิษฐ์เครื่องบินเป็นผลสำเร็จ การประดิษฐ์คิดค้นจึงเป็นบ่อเกิดของเทคโนโลยีของมนุษยชาติ และมนุษย์ได้รับประโยชน์จากการประดิษฐ์นั้น เมื่อมองจากมุมมองของผู้ใช้เทคโนโลยี แต่เทคโนโลยีอาจเป็นโทษได้ถ้าใช้ไม่เหมาะสม เช่น การประดิษฐ์ระเบิดปรมาณูเพื่อทำลายล้างมนุษย์ด้วยกัน หรือการประดิษฐ์ระเบิดแสวงเครื่องก่อความไม่สงบในบ้านเมือง เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักประดิษฐ์อย่างเต็มภาคภูมิ ทรงพระปรีชาสามารถและทรงสนพระราชหฤทัยในด้านวิศวกรรมเทคโนโลยี และการประดิษฐ์ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ขออัญเชิญบทพระราชทานสัมภาษณ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระราชทานแก่ผู้จัดทำรายการ ***"พูดจาประสาช่าง"*** ซึ่งได้ตีพิมพ์ใน **วิศวกรรม *"ในหลวงกับงานช่าง"*** ความตอนหนึ่งว่า

"...เท่าที่สังเกตมาตั้งแต่ยังจำความได้ ก็เห็นท่านทำงานช่างอยู่หลายอย่าง ท่านเคยเล่าให้ฟังว่า เมื่อตอนเด็กๆ นั้นท่านก็มีความสนพระทัยในงานช่างมาก แล้วก็ตอนท่านเล็กๆ สมเด็จย่าเลี้ยงท่านอย่างค่อนข้างเข้มงวด คือ แม้แต่ของเล่นก็ไม่ได้มีของเล่นมากมาย สำเร็จรูปอย่างฟุ่มเฟือยเหมือนอย่างเด็กๆ สมัยนี้ แม้แต่เงินทองที่สมเด็จย่าให้เป็นค่าขนมแต่ละครั้งนั้น ก็ให้อย่างจำกัด จะซื้อหาอยากได้อะไรแต่ละอย่างก็ต้องคิดว่าจะเอาอะไรก่อนอะไรหลัง อะไรคุ้มดีไหม อย่างเช่น ท่านอยากได้วิทยุมาฟังท่านก็ต้องเข้าหุ้นกับทูลกระหม่อมลุงซื้อชิ้นส่วนของวิทยุทีละชิ้นๆ เอามาประกอบเองเป็นวิทยุ ซึ่งก็ต้องฟังกัน ๒ คนที่เข้าหุ้นกัน แล้วก็การที่บางครั้งเงินที่ได้รับเป็นค่าขนมก็ไม่พอที่จะซื้อของที่ท่านอยากได้ ก็ต้องมีการหาเงินพิเศษ วิธีหาเงินพิเศษนั้นก็ต้องใช้ความสามารถของท่านเองนี่แหละ เช่นมีพี่เลี้ยงซึ่งก็ไม่กล้าให้เงินท่านโดยไม่มีเหตุผล เวลาทำอะไรให้แก แกถึงจะให้ได้ เช่นเวลาจักรเย็บผ้าแกเสีย ท่านตอนนั้นก็สัก ๑๐ ขวบ ท่านก็แก้ได้ แก้ได้ก็ได้สตางค์เพื่อเป็นค่าจ้างแก้จักร"

ทรงประดิษฐ์เทคโนโลยีเพื่อประชาชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระปรีชาสามารถ พระอัจฉริยภาพในด้านวิศวกรรม เพื่อประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีที่เหมาะสมใช้แก้ปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชน ตั้งแต่เริ่มครองราชย์ ก่อให้เกิดโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากมายสุดที่จะคณานับ โครงการเหล่านี้ต้องอาศัยเทคโนโลยีหลายๆ ด้าน รวมทั้งวิศวกรรมสาขาต่างๆ อันได้แก่ วิศวกรรมด้านสำรวจ วิศวกรรมทางเรือ วิศวกรรมไฟฟ้าและการสื่อสาร วิศวกรรมการเกษตร วิศวกรรมการชลประทาน วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม และแม้กระทั่งเทคโนโลยีเชิงสังคมอีกหลายสาขา ผลงานการประดิษฐ์คิดค้นของพระองค์ โดยเฉพาะการประดิษฐ์เครื่องจักรกลการเกษตร จะทรงเลือกเทคโนโลยีแบบง่ายๆ ที่เกษตรกรสามารถใช้ได้ง่าย พัฒนาจากภูมิปัญญาไทย ลดการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจจากแหล่งภายนอก แต่ต้องมีประสิทธิภาพเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกร และช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้จริง ทั้งอาศัยวัสดุในประเทศมาใช้ในการประดิษฐ์ เน้นความง่ายในการใช้งาน การซ่อมบำรุง และราคาต้องไม่แพง

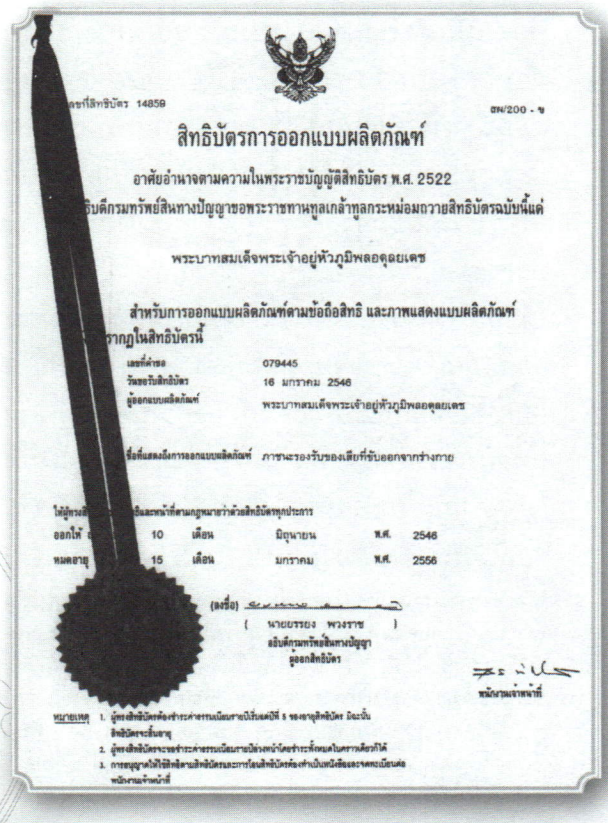
สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

กรมทรัพย์สินทางปัญญาขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรฉบับนี้แด่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามข้อถือสิทธิ และภาพแสดงแบบผลิตภัณฑ์ปรากฏในสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ 079445
วันออกสิทธิบัตร 16 มกราคม 2546
ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ชื่อที่แสดงถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาชนะรองรับของเสียที่ขับออกจากร่างกาย

ให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีและทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรทุกประการ

ออกให้ ณ วันที่ 10 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546
หมดอายุ วันที่ 15 เดือน มกราคม พ.ศ. 2556

(ลงชื่อ) (นายบรรยง พงวราช)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ออกสิทธิบัตร

หมายเหตุ 1. ผู้ทรงสิทธิบัตรต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีภายในวันที่ 5 ของเดือนที่สิทธิบัตรจะสิ้นอายุ
2. ผู้ทรงสิทธิบัตรจะหยุดชำระค่าธรรมเนียมรายปีก็ได้ โดยชำระทั้งหมดในคราวเดียวก็ได้
3. การอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรและการโอนสิทธิบัตรต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

เครื่องจักรกลที่ทรงประดิษฐ์ขึ้นมีหลายประเภท ประเภทที่ใช้พลังงานมนุษย์หรือสัตว์ ได้แก่ เครื่องสีข้าวใช้กำลังคน เครื่องนวดข้าวใช้กำลังคน รถม้าพระที่นั่งประเภท ๔ ล้อ ๕ ที่นั่ง ใช้ม้าลากจูง ๑ – ๒ ตัว รถม้าพระที่นั่งประเภท ๒ ล้อ ๒ ที่นั่ง ใช้ม้าลากจูง ๑ ตัว จักรกลประเภทใช้พลังน้ำ ได้แก่ เครื่องตะบันน้ำ กังหันน้ำสูบน้ำแบบทุ่นลอย เครื่องสูบน้ำกังหันน้ำแบบเพลานอน และเพลาตั้ง เครื่องสูบน้ำพลังน้ำไหล และเครื่องไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กหลายโรง เครื่องจักรกลประเภทใช้พลังงานจากเครื่องยนต์ ได้แก่ เครื่องผลักดันน้ำ ใช้เร่งการไหลในการระบายน้ำ โดยใช้เครื่องเรือหางยาว เครื่องจักรกลใช้พลังงานไฟฟ้า มีตัวอย่างเช่น กังหันน้ำชัยพัฒนา กังหันน้ำ RX-5C เครื่องกลเติมอากาศระบบเป่าอากาศลงไปใต้น้ำแล้วกระจายฟองอากาศ เครื่องกลเติมอากาศระบบเป่าอากาศหมุนใต้น้ำ เครื่องกลเติมอากาศระบบอัดและดูดอากาศใต้น้ำ เครื่องกลเติมอากาศแบบกระจายน้ำสัมผัสอากาศ เป็นอาทิ ส่วนวิศวกรรมการเกษตร ทรงประดิษฐ์ท่อสูบน้ำเทพฤทธิ์ รถไถนาควายเหล็ก รถไถแบบเดินตาม ๒ ล้อ เป็นต้น

ในด้านพลังงานทดแทน ซึ่งช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงานในปัจจุบัน ทรงริเริ่มทดลองการผลิต

แก๊สโซฮอล์ ตั้งแต่น้ำมันยังมีราคาถูก ประมาณต้นทศวรรษที่ ๒๐ ต่อมาได้ทรงค้นคว้าการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์มาเป็นเชื้อเพลิงแทนน้ำมันดีเซล เรียกว่า ***"น้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม"*** ซึ่งเป็นการค้นคว้าที่สำคัญยิ่งต่ออนาคต การพึ่งตนเองทางพลังงานของไทยในด้านพลังงานทดแทนน้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งมีราคาแพงและนับวันจะหมดไปจากโลก

นอกจากผลงานการประดิษฐ์คิดค้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้พระราชทานพระราชดำริแก่หน่วยงานต่างๆ จนเกิดเทคโนโลยีที่ใช้ประโยชน์ได้ในปัจจุบันอีกมากมายหลายเรื่อง ดังตัวอย่างเช่น หุ่นยนต์หมอ เครื่องผลิตเกลือไอโอดีน เครื่องกลั่นน้ำทะเลให้เป็นน้ำจืด เครื่องกำจัดวัชพืช เป็นอาทิ เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยแก้ปัญหา ยกระดับคุณภาพชีวิตของพสกนิกรของพระองค์ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ล้วนแล้วแต่เกิดจากน้ำพระราชหฤทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตากรุณาและการอุทิศพระองค์เพื่อ ***"ประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม"*** โดยแท้ จึงเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

รางวัลเทิดพระเกียรติ

พระราชกรณียกิจด้านการประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาของประชาชนและยกระดับคุณภาพชีวิตพสกนิกรไทยนั้น เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวไทยและชาวโลกด้วยความชื่นชมและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ประกาศให้***กังหันน้ำชัยพัฒนา*** ได้รับรางวัลที่ ๑ ประเภทผลงานการคิดค้นหรือสิ่งประดิษฐ์ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติประจำปี ๒๕๓๖ รัฐบาลได้กำหนดให้***วันที่ ๒ กุมภาพันธ์*** ของทุกปีเป็น ***วันนักประดิษฐ์*** และถวายพระราชสมัญญา ***"พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย"*** กำหนดให้***วันที่ ๑๙ ตุลาคม*** ของทุกปีเป็น ***วันเทคโนโลยีของไทย*** และเทิดพระเกียรติเป็น ***"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"*** กำหนดให้***วันที่ ๕ ตุลาคม***ของทุกปีเป็น ***วันนวัตกรรมแห่งชาติ*** และเทิดพระเกียรติเป็น ***"พระบิดาแห่งนวัตกรรมไทย"*** จากโครงการ ***"แกล้งดิน"*** อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ เมื่อพระราชทานพระราชดำรัสแสดงถึงความเป็นนวัตกรรมของ ***"โครงการแกล้งดิน"*** เพื่อลดกรดในดินจนปลูกพืชได้ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง รัฐบาลยังได้กำหนดให้***วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน*** เป็น ***"วันพระบิดาแห่งฝนหลวง"*** เพราะเป็นวันที่ทรงมีพระราชดำริก่อกำเนิดโครงการพระราชดำริฝนหลวงขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้งในช่วงฤดูแล้ง และได้ทรงคิดค้นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับวิธีการทางธรรมชาติ คือ การบังคับเมฆให้มารวมกันทำให้เกิดเป็นฝนขึ้น ทำให้การเกษตรกรรมไทยมีน้ำใช้ในช่วงเกิดภาวะแห้งแล้ง

ผลงานของพระองค์เป็นที่ชื่นชมของนานาชาติไม่น้อยกว่าประชาชนชาวไทย ในระหว่างวันที่ ๑๔ – ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓ หอนักประดิษฐ์แห่งเบลเยียม (The Belgium Chamber of Inventor) ซึ่งเป็นองค์กรนักประดิษฐ์ที่เก่าแก่ที่สุดในยุโรป ได้จัดงานแสดงสิ่งประดิษฐ์ที่ยิ่งใหญ่ขึ้น เรียกว่า บรัสเซลส์ยูเรกา ๒๐๐๐ (Brussels Eureka 2000 : 49th Anniversary of the World Exhibition of Innovation, Research and New Technology) จัดงานแสดงครบรอบปีที่ ๔๙ แห่งนวัตกรรมการวิจัยและเทคโนโลยีใหม่ระดับโลกขึ้น ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม คณะกรรมการนานาชาติผู้จัดงานได้กล่าวสดุดีเทิดพระ-

สิทธิบัตรที่ 10764

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรฉบับนี้แด่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี) ซึ่งได้แนบมากับคำขอรับสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ 064881
วันยื่นขอรับสิทธิบัตร 9 เมษายน 2544
ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์ การใช้น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล

ออกให้ ณ วันที่ 26 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2544
หมดอายุ วันที่ 8 เดือน เมษายน พ.ศ. 2564

(ลงชื่อ) ...
(นางพ่องศรี ยุทธสารประสิทธิ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ออกสิทธิบัตร

หมายเหตุ 1. ...
2. ...
3. ...

อนุสิทธิบัตร

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาขอพระราชทานทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายสิทธิบัตรฉบับนี้แด่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี)
ดังกล่าวในอนุสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ 0203000713
วันยื่นขอรับอนุสิทธิบัตร 23 สิงหาคม 2545
ผู้ประดิษฐ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ชื่อที่แสดงถึงการประดิษฐ์ การใช้น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันหล่อลื่นสำหรับเครื่องยนต์ 2 จังหวะ

ให้ผู้รับอนุสิทธิบัตรมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรทุกประการ

ออกให้ 11 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2545
หมดอายุ 22 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2551

(ลงชื่อ) (นายธรรรย์ พวงราช)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้ออกอนุสิทธิบัตร

เกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า

> ***"พระมหากษัตริย์ของไทยทรงเป็นนักพัฒนา มีพระวิริยะอันสูงส่ง รวมทั้งพระอัจฉริยภาพและพระวิสัยทัศน์ที่ดี ทรงงานหนักเพื่อประชาชนของพระองค์ ทรงใช้เทคโนโลยีที่เรียบง่าย สิ่งประดิษฐ์ในพระองค์สามารถนำไปพัฒนาใช้งานได้อย่างกว้างขวางทั่วโลก"***

คณะกรรมการนานาชาติและประจำชาติเบลเยียมได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลสำหรับการประดิษฐ์กังหันน้ำชัยพัฒนาถึง ๕ รางวัล ได้แก่

- ถ้วยรางวัล MINISTER J. CHABERT เป็นรางวัลผลงานด้านสิ่งประดิษฐ์ดีเด่น มอบโดย Minister of Economy of Brussels Capital Region
- Grand Prix International เป็นรางวัลผลงานด้านการประดิษฐ์ดีเด่นสูงสุด มอบโดย International Council of the World Organization of Periodical Press
- เหรียญรางวัล Prix OMPI Femma Inventeur Brussels EUREKA 2000 พร้อมประกาศนียบัตร เป็นรางวัลด้านสิ่งประดิษฐ์ดีเด่นระดับโลก มอบโดย World Organization of Intellectual Property
- ถ้วยรางวัล Yugoslavia Cup เป็นรางวัลสรรเสริญในพระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มอบโดยกลุ่มประเทศยูโกสลาเวีย
- เหรียญรางวัล Gold Medal with Mention พร้อมประกาศนียบัตร เป็นรางวัลสรรเสริญในพระอัจฉริยภาพแห่งการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มอบโดย Brussels Eureka 2000

ในปี ๒๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำ ***"โครงการพระราชดำริฝนหลวงและตำราฝนหลวงพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว"*** ไปร่วมจัดแสดงนิทรรศการในงานประกวดสิ่งประดิษฐ์คิดค้นทางเทคโนโลยี ***"Brussels Eureka 2001"*** ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียมอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าได้รับรางวัล ***"นวัตกรรมดีเด่นด้านสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสาธารณชน"*** คณะกรรมการจัดงานได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเหรียญทองและประกาศนียบัตรสดุดีเทิดพระเกียรติอีกด้วย

พระจอมปราชญ์แห่งแผ่นดิน

พระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชนั้นมีความล้ำลึกและกว้างใหญ่ไพศาลสุดที่จะประมาณ ดังจะเห็นได้ว่าในทาง***ศิลปะ***ด้านต่างๆ พระองค์ทรงเชี่ยวชาญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการดนตรี ดังเพลงพระราชนิพนธ์เป็นจำนวนมากที่มีความไพเราะประทับใจ ในด้านการวาดภาพ การถ่ายภาพ ก็ทรงสร้างผลงานที่ยอดเยี่ยม สมกับที่พสกนิกรไทยเทิดพระเกียรติให้ทรงเป็น ***"อัครศิลปิน"*** แห่งชาติ

แม้ในด้าน***สังคมศาสตร์***พระองค์ก็ทรงประสบความสำเร็จในการพัฒนา ***"เทคโนโลยีทางสังคม"*** มาช่วยแก้ปัญหาความยากจนของชาวชนบทด้วยแนวพระราชดำริเรื่อง ***"ทฤษฎีใหม่"*** ซึ่งแตกต่างไปจากแนวคิดเชิงวิชาการที่มีอยู่เดิมโดยสิ้นเชิง แต่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่าเป็นแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นเมื่อประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเมื่อปี ๒๕๔๐ พระองค์ได้พระราชทานแนวพระราชดำริเรื่อง ***"เศรษฐกิจพอ***

เพียง" เพื่อใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับบุคคลไปถึงระดับประเทศ ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันซึ่งเกิดขึ้นได้จากการพัฒนาคุณความดีในตนเอง เช่น ความขยัน ความอดทน มีสัจจะ มีความละเอียดรอบคอบ และรอบรู้ เป็นต้น อันอาจถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาทั้งมวล ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้รับการยอมรับและสรรเสริญจากนานาประเทศที่ร่วมประชุม UNCTAD ในประเทศไทย เมื่อปี ๒๕๔๓ และได้รับการเผยแพร่ไปทั่วโลกตั้งแต่บัดนั้น

พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน

เทคโนโลยีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอุทิศพระองค์ ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาจนเป็นผลสำเร็จซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากนั้น พระองค์ทรงสร้างสรรค์ขึ้นโดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะเกษตรกรซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือมากกว่ากลุ่มอื่น พระองค์จึงทรงจัดให้มีการ ***"ถ่ายทอดเทคโนโลยี"*** ไปสู่ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย โดยทรงจัดให้มีการสร้าง ***"ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ"*** รวม ๖ แห่ง ทั่วทุกภาคของประเทศ ทั้งนี้ทรงมุ่งหวังให้เป็น ***"พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต"*** ที่ผู้คนทั้งหลายจะได้เข้าไปสัมผัสด้วยตนเอง เข้าไปศึกษาหาความรู้ นำไปทดลองใช้ ซึ่งจะนำมาเพิ่มพูนรายได้ของตนเอง และครอบครัว ช่วยให้อยู่ดีกินดียิ่งขึ้น

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง ๖ แห่ง คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา

๑. *เขาหินซ้อน* ตั้งอยู่ที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒. *ห้วยทราย* ตั้งอยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

๓. *อ่าวคุ้งกระเบน* ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

๔. *ห้วยฮ่องไคร้* ตั้งอยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

๕. *ภูพาน* ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

๖. *พิกุลทอง* ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกแห่งมีการแสดงแนวทางการพัฒนาการเกษตรโดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์สูงสุดของดินและแหล่งน้ำ เพื่อการเพาะปลูกตามแนวพระราชดำริ ***"ทฤษฎีใหม่"*** แบ่งที่ดินออกเพื่อปลูกข้าวร้อยละ ๓๐ ปลูกพืชไร่และทำไร่นาสวนผสมร้อยละ ๓๐ เป็นแหล่งน้ำร้อยละ ๓๐ ใช้ร้อยละ ๑๐ ที่เหลือเป็นพื้นที่อยู่อาศัย วิธีนี้จะส่งผลให้เกิดการพึ่งตนเองจนเกิดการอยู่ดีกินดี ซึ่งเกษตรกรจำนวนมากได้ปฏิบัติตาม และเกิดผลดีที่ไม่คาดคิดในชีวิต ศูนย์ต่างๆ เหล่านี้ยังให้บริการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และฝึกวิชาชีพอีกหลายแขนง เช่น การทอผ้า การเพาะเห็ดชนิดต่างๆ การขยายพันธุ์ไม้ การเลี้ยงปลา และเลี้ยงสัตว์ต่างๆ เป็นอาทิ

ในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำน้ำมันแพงและปัญหาทางเศรษฐกิจที่คุกคามชาวโลกในปัจจุบันนี้ วิธีการพึ่งตนเองตามแนวพระราชดำริ ***"เศรษฐกิจพอเพียง"*** ย่อมเป็นวิถีทางที่เหมาะสมที่สุด ควรที่ชาวไทยทั้งหลายจะได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ***"พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย"*** ด้วยการคิดค้นเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหา สร้างความพร้อมในการพึ่งตนเองทางเทคโนโลยี ลดการพึ่งพิงต่างชาติ พึ่งพิงกันเองโดยเน้นการนิยมไทย ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นของคนไทย ผลิตสินค้าไทย ใช้สินค้าไทย ใช้บริการของไทย โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและลดราคาให้ต่ำ มุ่งผลิต ***"ของดีราคาถูก"*** ก็จะสามารถชนะสงครามเศรษฐกิจได้ ดังที่บรรพบุรุษไทยได้เคยประสบความสำเร็จมาแล้วในการต่อสู้กับสภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจในอดีต

๗๐ ปี คล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบิดาแห่งประชาธิปไตยไทย

ทรงสรรค์ นิลกำแหง

สมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ กับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์

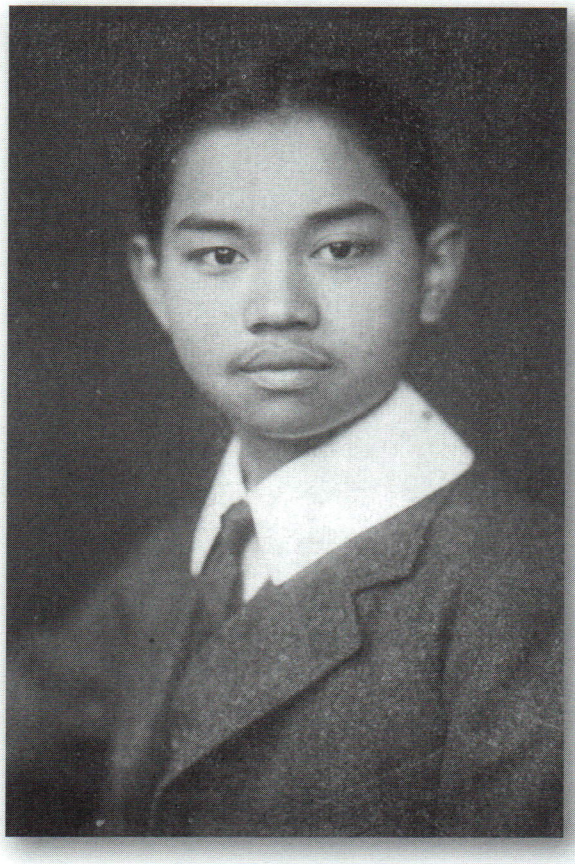

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงเป็นนักเรียนโรงเรียนอีตัน ประเทศอังกฤษ

ณ วันจันทร์ ที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นวันครบ ๗๐ ปี คล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ผู้ทรงมีบทบาทสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์การปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทย และทรงคู่ควรเป็นอย่างยิ่งแก่การถวายพระราชสมัญญาว่า **พระบิดาแห่งประชาธิปไตยไทย**

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติเมื่อวันพุธ ที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๓๖ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับสมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ และทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชปิตุลา (อา) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

เมื่อทรงพระเยาว์ ทรงศึกษาวิชาต่าง ๆ ตามประเพณีของขัตติยราชกุมาร ทั้งทรงเป็นนักเรียนพิเศษในโรงเรียนนายร้อย จนเมื่อทรงโสกันต์แล้ว จึงเสด็จไปทรงศึกษาวิชา ณ ประเทศอังกฤษ ได้ทรงศึกษาวิชาสามัญที่โรงเรียนอีตัน อันถือเป็นโรงเรียนมัธยมที่มีชื่อเสียงที่สุดสำหรับพระราชวงศ์และชนชั้นสูงจะเข้าศึกษา จากนั้นจึงเสด็จไปทรงศึกษาวิชาทหาร ที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก เมืองวูลฟ์ลิช แผนกทหารปืนใหญ่ม้า จนจบหลักสูตรแล้วเสด็จไปประจำกรมทหารปืนใหญ่ม้า

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก ที่รอแยล มิลิตารี อาคาเดมี เมืองวูลฟ์ลิช ประเทศอังกฤษ

ที่เมืองออลเดอชอต เพื่อฝึกฝนการเป็นนายทหารโดยสมบูรณ์ แล้วจึงเสด็จกลับประเทศไทยในต้นรัชกาลที่ ๖

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระอนุชาธิราช ได้ทรงเข้ารับราชการทหาร ระหว่างนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปเฝ้าสมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ประทับ ณ พระราชวังพญาไทอยู่เป็นนิจ จึงได้ทรงพบกับหม่อมเจ้ารำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ ซึ่งเป็นพระญาติสนิทที่ประทับอยู่ในราชสำนักวังพญาไทด้วย และทรงมีพระราชหฤทัยปฏิพัทธ์ผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับราชการมีพระยศร้อยโท ประจำกรมเสนาธิการทหารบก

หม่อมเจ้ารำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ เป็นพระธิดาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฏ์ กับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภาพรรณี ส่วนสมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นพระเชษฐภคินีร่วมพระชนกชนนีในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์นั้น ด้วยทั้งสองพระองค์เป็นพระราชธิดาและพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับสมเด็จพระปิยมาวดีศรีพัชรินทรมาตา (เจ้าคุณจอมมารดาเปี่ยม ในสกุล สุจริตกุล)

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระผนวชตามราชประเพณีและทรงลาสิกขาแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงตรัสสู่ขอหม่อมเจ้ารำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ หรือสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ต่อพระบิดาและพระมารดา แล้วโปรดให้ประกอบพระราชพิธีอภิเษกสมรสพระราชทาน เมื่อวันจันทร์ ที่ ๒๖ สิงหาคม พุทธ-

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงพระผนวชที่วัดบวรนิเวศวิหาร

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เมื่อคราวทรงอภิเษกสมรส

ศักราช ๒๔๖๑ ณ พระที่นั่งวโรภาษพิมาน พระราชวังบางปะอิน ทั้งสองพระองค์นับเป็นคู่อภิเษกสมรสพระราชทานคู่แรก ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการเษกสมรสแห่งเจ้านายในพระราชวงศ์ พุทธศักราช ๒๔๖๑

ระหว่างพุทธศักราช ๒๔๖๓ ถึง ๒๔๖๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปรักษาพระอาการประชวรในยุโรป ครั้นหายจากพระประชวรแล้ว ได้เสด็จเข้าทรงศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการทหาร ณ กรุงปารีส จนจบหลักสูตร เมื่อเสด็จกลับพระนคร ได้ทรงเข้ารับราชการทหารเป็นปลัดกรมเสนาธิการทหารบก ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ ๒ และผู้บัญชาการพิเศษกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๒ ตามลำดับ การที่ทรงมีตำแหน่งหน้าที่ทางทหารมาโดยตลอดนี้ มีผลต่อพระองค์เมื่อเสด็จขึ้นครองราชสมบัติแล้วเกิดการปฏิวัติโดยคณะทหาร ขณะเดียวกันก็มีคณะทหารอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์ ได้รวมกำลังกันต่อต้านแต่ก็ไม่สำเร็จ ดังจะกล่าวถึงต่อไปข้างหน้า

เป็นที่น่าอัศจรรย์ว่า ในเวลาเพียง ๖ ปีนั้น สมเด็จพระเชษฐาร่วมพระชนกชนนี ได้เสด็จทิวงคตตาม ๆ กันไปหมด พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งมิได้ทรงคาดคิดมาก่อนว่าจะต้องทรงรับรัชทายาท ก็กลายเป็นพระรัชทายาท พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้ทรงเริ่มศึกษาขนบธรรมเนียมการปกครองและหน้าที่ของพระเจ้าแผ่นดิน ทั้งโปรดให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และเป็นประธานการประชุมเสนาบดีสภาแทนพระองค์เมื่อมิได้ประทับอยู่ในพระนครด้วย

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า ในบรรดาหนังสือราชการแผ่นดินเรื่องสำคัญ ๆ อันเป็นหลักราชการนั้น ได้ทรงอ่าน **พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขการปกครองแผ่นดิน**ด้วย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า

"... การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากแบบเดิม เป็นตั้งกระทรวง ๑๒ กระทรวงนี้ ต้องนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง ซึ่งเรียกได้อย่างพูดกันตามธรรมดาว่า 'พลิกแผ่นดิน' ... ที่การเปลี่ยนแปลงอย่างนี้สำเร็จไปได้ในประเทศสยามอย่างราบคาบ เพราะ 'Revolution' ของเรานั้นสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้ทรงริเริ่ม...

พวกเราผู้เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ และข้าทูลละอองธุลีพระบาทผู้มีความจงรักภักดี และรู้สึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงอยู่ทุกขณะจิต ควรตั้งใจดำเนินตามรอยพระยุคลบาทตามแต่จะทำได้ ควรพยายามแลดูการล่วงหน้า แต่ก็ควรเหลียวหลังดูประเพณีและหลักการที่ล่วงไปแล้วด้วยเหมือนกัน ใน ๒ อย่างนี้ ก็พอจะทำได้ ***มียากอยู่เพียงจะเลือกเวลาให้เหมาะ อย่าให้ช้าเกินไป อย่าให้เร็วเกินไป ข้อนี้แหละยากยิ่งนัก นอกจากมีสติปัญญาแล้ว ต้องมีโชคดีประกอบด้วย*** *แต่ถ้าเราทำการใด ๆ ไปโดยมีความสุจริตในใจ และโดยเต็มความสามารถแล้ว ก็ต้องนับว่าได้พยายามทำการงานตามหน้าที่จนสุดกำลังแล้ว"*

กระแสพระราชดำริที่เชิญมานี้ เกิดขึ้นในขณะที่ทรงเป็นเพียงสมเด็จพระอนุชาธิราช มิได้ทรงคาดคิดเลยว่าจะต้องทรงต้องเผชิญกับ **ความยากยิ่งนัก ในการเลือกเวลาให้พอเหมาะ อย่าให้ช้าเกินไป อย่าให้เร็วเกินไป** ด้วยพระองค์เอง

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรและเสด็จสวรรคตโดยกะทันหัน พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติสืบแทน ทั้งที่ยังไม่เต็มพระราชหฤทัยจะรับราชสมบัติ ด้วยเห็นว่าพระองค์ไม่เคยแก่ราชการเพียงพอ แต่ที่ประชุมพระบรมวงศานุวงศ์และเสนาบดีมีความเห็นเป็นเอกฉันท์ไว้วางใจในพระองค์ ทั้งสมเด็จพระบรมวงศ์ผู้ใหญ่ก็ทรงรับรองว่าจะถวายความช่วยเหลืออย่างสุดความสามารถทุกสถาน จึงทรงรับอัญเชิญขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘

ในช่วงเวลาที่เสวยราชสมบัตินั้นเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยได้รับความกระทบกระเทือนอย่างมาก ทั้งทางเศรษฐกิจและราชการ จึงต้องลดจำนวนข้าราชการลงบ้าง ผู้เสียประโยชน์ย่อมไม่พอใจ แต่ด้วยพระปรีชาสามารถอย่างยิ่ง แม้จะทรงครองราชย์อยู่เพียง ๑๐ ปี ก่อนจะทรงสละราชสมบัติ ก็ได้ทรงปรับปรุงระบบงานใหม่ ๆ หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารราชการ เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การศาสนา และที่สำคัญคือ **ทรงมีการตัดสินพระราชหฤทัยที่เฉียบขาดในการนำชาติบ้านเมืองผ่านรอยต่อของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยมิได้มีการเสียเลือดเนื้อของคนไทยด้วยกันเอง** อันเป็นพระมหากรุณาธิคุณใหญ่หลวงที่ปวงชนชาวไทยยังจดจำรำลึกตลอดมา

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเห็นตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงการปกครองของหลายประเทศในยุโรปมาแล้ว และทรงเห็นด้วยที่จะให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งที่ประชุมสภากรรมการองคมนตรีก็ได้มีการพิจารณาในเรื่องนี้หลายวาระ แต่ที่ประชุมก็เห็นพ้องด้วยพระราชดำริว่า ประชาชนชาวไทยยังขาดการศึกษา และยังขาดจิตสำนึกทางการเมืองที่จะปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง **จึงมีแนวพระราชดำริให้พัฒนาการเมืองจากเบื้องบนลงสู่เบื้องล่าง ขณะเดียวกันก็ทรงปรับปรุงการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแบบเทศบาล เพื่อให้เป็นพื้นฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย ให้ประชาชนรู้จักควบคุมกิจการท้องถิ่น ก่อนที่จะควบคุมกิจการของรัฐโดยผ่านทางรัฐสภา**

แต่การก็มิได้ค่อยเป็นค่อยไปดังที่ทรงพยายามเตรียมพื้นฐานเป็นขั้นตอน ด้วยในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ก็เกิดการปฏิวัติโดยคณะราษฎร เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย แม้จะมีผู้ไม่เห็นด้วยเป็นจำนวนมาก และประสงค์จะต่อสู้เพื่อพระองค์ ดังเช่น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช อดีตเสนาบดีกระทรวงกลาโหม และทหารหัวเมืองบางส่วน ก่อการล้มล้างอำนาจรัฐบาล แต่ไม่สำเร็จ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็มิได้ทรงสนับสนุน **ด้วยทรงเห็นว่าควรรักษาชีวิตและเลือดเนื้อของราษฎรไว้**

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๖

เพราะไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นมิตรหรือศัตรู แต่ก็เป็นคนไทย

ครั้นเวลาผ่านไป คณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองกลับกุมอำนาจไว้เอง มิได้ดำเนินการเพื่อราษฎรตามที่ประกาศไว้แต่แรก ทั้งที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้แล้ว จึงตัดสินพระราชหฤทัยเสด็จพระราชดำเนินไปประทับรักษาพระอาการประชวรที่ประเทศอังกฤษ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี และต่อมาในวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๗ ก็ทรงประกาศสละราชสมบัติ ด้วยน้ำพระราชหฤทัยของนักประชาธิปไตยที่แท้จริง ความในพระราชหัตถเลขาแจ้งการสละราชสมบัติ ที่ทรงมีมาถึงรัฐบาลในขณะนั้น มีข้อความสำคัญอันเป็นประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย และต่อมาได้อัญเชิญไปจารึกไว้ที่ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์ที่หน้ารัฐสภาว่า

"... ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใดคณะใดโดยเฉพาะเพื่อใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร..."

หลังจากนั้นอีกเพียง ๗ ปี พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว **พระบิดาแห่งประชาธิปไตยไทย** ก็เสด็จสวรรคต ณ ประเทศอังกฤษ ด้วยพระโรคพระหทัยวาย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้ถวายพระเพลิงพระบรมศพเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๔ นั้น จนในพุทธศักราช ๒๔๙๒ รัฐบาลได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ขอพระราชทานอัญเชิญพระบรมอัฐิของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และเชิญเสด็จสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรม-ราชินี กลับประเทศไทย ตามพระราชฐานะแห่งองค์พระมหากษัตริย์และพระบรมราชินีเช่นเดิม สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ทรงอัญเชิญพระบรมอัฐิกลับถึงประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และรัฐบาลในขณะนั้นจัดพิธีรับพระบรม-อัฐิ โดยอัญเชิญพระโกศพระบรมอัฐิลงจากเรือรบหลวงที่ท่าราชวรดิฐ ทหารเรือยิงปืนใหญ่ถวายความเคารพ แล้วอัญเชิญพระโกศพระบรมอัฐิประดิษฐานเหนือบุษบกพระที่นั่งราเชนทรยาน โดยกระบวนพระอิสริยยศกระบวนพยุหยาตราใหญ่เข้าสู่พระบรมมหาราชวัง ประดิษฐานเหนือพระที่นั่งพุดตานถมบรมราชอาสน์บนพระราชบัลลังก์ ภายใต้นพปฎลมหาเศวตฉัตร ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท วันรุ่งขึ้นมีการพระราชกุศลทักษิณานุปทานถวาย แล้วอัญเชิญพระโกศพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐาน ณ พระวิมานพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ร่วมกับพระบรมอัฐิและพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุรพการีกรุงรัตนโกสินทร์สืบไป

แม้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคตล่วงมา ๗๐ ปีแล้ว แต่พระราชกระแสที่แสดงพระบรมราชปณิธานในความเป็นนักประชาธิปไตยเพื่อประชาชนของพระองค์ที่อัญเชิญมาข้างต้น ยังความเป็นอมตะให้ประชาชนชาวไทยได้น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณมาจนทุกวันนี้

“สมเด็จเจ้าฟ้านักปราชญ์”

คุณหญิงคณิตา เลขะกุล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เสด็จพระราชสมภพในวันเสาร์ ที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ทรงเป็นพระราชธิดาพระองค์ที่ ๒ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บรรดาข้าราชบริพารขานพระนามว่า ***“ทูลกระหม่อมน้อย”***

เมื่อพระชนมายุได้ ๓ พรรษาเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทรงเข้าเรียนชั้นอนุบาลที่โรงเรียนจิตรลดา ในบริเวณสวนจิตรลดา ทรงเป็นที่รักของครูอาจารย์และพระสหายร่วมโรงเรียน เพราะมีพระอัธยาศัยงาม มีพระอารมณ์ขัน ทรงยิ้มง่าย โปรดสนุกสนาน ไม่ถือพระองค์

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในการศึกษาเล่าเรียนของพระราชโอรสธิดามาก ดังสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในเรื่อง **“แม่”** ว่า

“เมื่อตอนเล็กๆ ตั้งแต่เริ่มเรียนประถม ท่านสอนภาษาไทย โดยการให้อ่านวรรณคดีเรื่องยืนโรงสามเรื่อง คือ พระอภัยมณี อิเหนา และรามเกียรติ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องอิเหนา ท่านให้ท่องกลอนตอนที่เพราะๆ เช่น ว่าพลางทางชมคณานก โผนผกจับไม้อึงมี่ ฯลฯ

คงจะเป็นเพราะได้อ่านกลอนมาแต่เล็กๆ ทำให้ข้าพเจ้าชอบเรียนวรรณคดีไทย ชอบแต่งกลอน

นอกจากจะเรียนหนังสือที่โรงเรียนแล้ว สมเด็จแม่ยังทรงจัดให้ลูกๆ เรียนพิเศษวิชาต่างๆ มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ทั้งภาษา เลข ดนตรี วาดรูป และแม้ว่าท่านไม่นิยมความฟุ่มเฟือย (ข้าวของทุกอย่างต้องใช้อย่างประหยัด) เรื่องการใช้จ่ายในเรื่องของการเล่าเรียน การซื้อหนังสือ ท่านจ่ายอย่างไม่อั้น เพราะวิชาความรู้ทำให้เราสามารถทำงานช่วยคนหมู่มาก ช่วยบ้านเมืองได้”

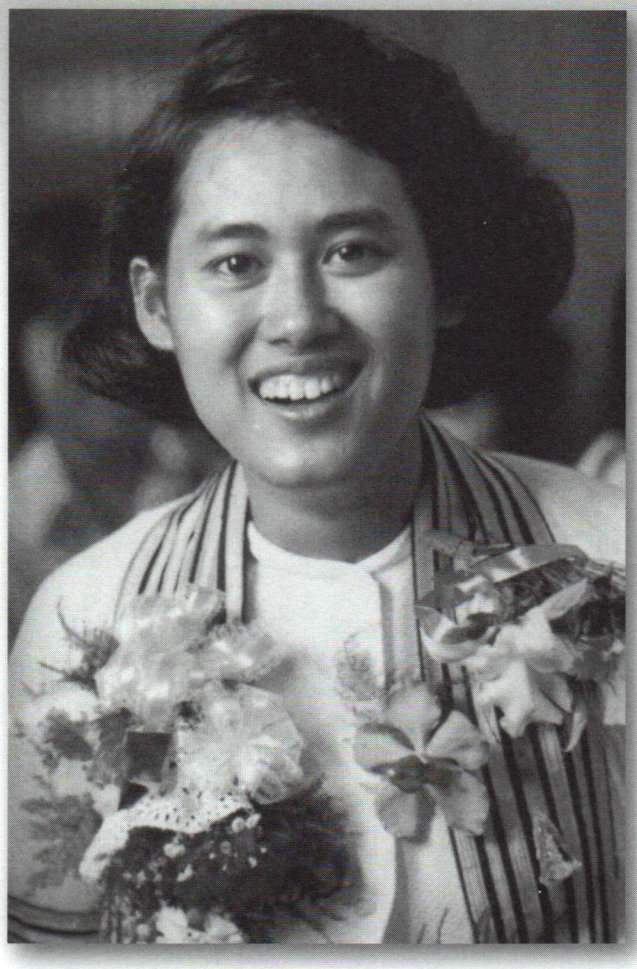

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสอบไล่ชั้นประโยคประถมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ ได้เป็นที่ ๑ ของประเทศ ได้รับพระราชทานรางวัลเรียนดีจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ทรงสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แผนกศิลปะของโรงเรียนจิตรลดา ได้เป็นที่ ๑ ของประเทศไทยอีก หลังจากนั้นได้ทรงสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพุทธศักราช ๒๕๑๖

ตลอดเวลา ๔ ปีที่ทรงศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชภารกิจหลัก คือ การตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศเกือบทุกครั้ง ดังที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า

"วิธีการเรียนของข้าพเจ้าคือ ส่งคนมาอัดเทปไปฟังเวลาอยู่ต่างจังหวัด ข้าพเจ้าส่งการบ้าน รายงาน และเข้าสอบเหมือนนิสิตอื่น ข้าพเจ้าเรียกอาจารย์ที่พูดในเทปทั้งหลายว่า ***เทปาจารย์*** *อันเป็นคำสมาสของคำว่าเทปกับอาจารย์"*

พระองค์ทรงพระวิริยะอุตสาหะอย่างแรงกล้า และทรงพระปรีชาในการศึกษาเล่าเรียน จึงทรงสอบได้คะแนนยอดเยี่ยมเป็นที่ ๑ ของคณะอักษรศาสตร์ ได้รับพระราชทานปริญญาบัตรอักษรศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมอันดับ ๑ และเหรียญทองรางวัลคะแนนยอดเยี่ยม สาขาประวัติศาสตร์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐

ในปีเดียวกันนี้เอง ทรงเข้าเรียนต่อปริญญาโท สองสาขา คือ วิชาภาษาโบราณตะวันออก (บาลี–สันสกฤต) ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทรงสมัครเข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร วิชาที่ทรงศึกษาประกอบด้วย จารึก และภาษาโบราณ (สันสกฤต บาลี และเขมร) ภาษาศาสตร์ และโบราณคดี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระราชหฤทัยใฝ่หาความรู้ ทรงรักการค้นคว้า ทรงรู้จักจัดสรรเวลา รวมทั้งพระปรีชาสามารถที่ทรงสะสมมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ จึงทรงสำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันออก จากมหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๑ และทรงพระราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์ เรื่อง **"จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง"** ต่อมา ในพุทธศักราช ๒๕๒๔ ทรงสำเร็จการศึกษาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาบาลี – สันสกฤต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทรงพระราชนิพนธ์วิทยานิพนธ์เรื่อง **"ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท"**

หลังจากนั้น ๕ ปี ทรงสำเร็จการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในพุทธศักราช ๒๕๒๙ ด้วยวิทยานิพนธ์เรื่อง **"การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย"** เนื่องจากทรงสนพระราชหฤทัยการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ทรงตระหนักว่าภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดศิลปวิทยาการและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกตกทอดอันล้ำค่าของชาติ การมีทักษะในการเข้าใจ และใช้ภาษาไทยได้อย่างดี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชนชาวไทย

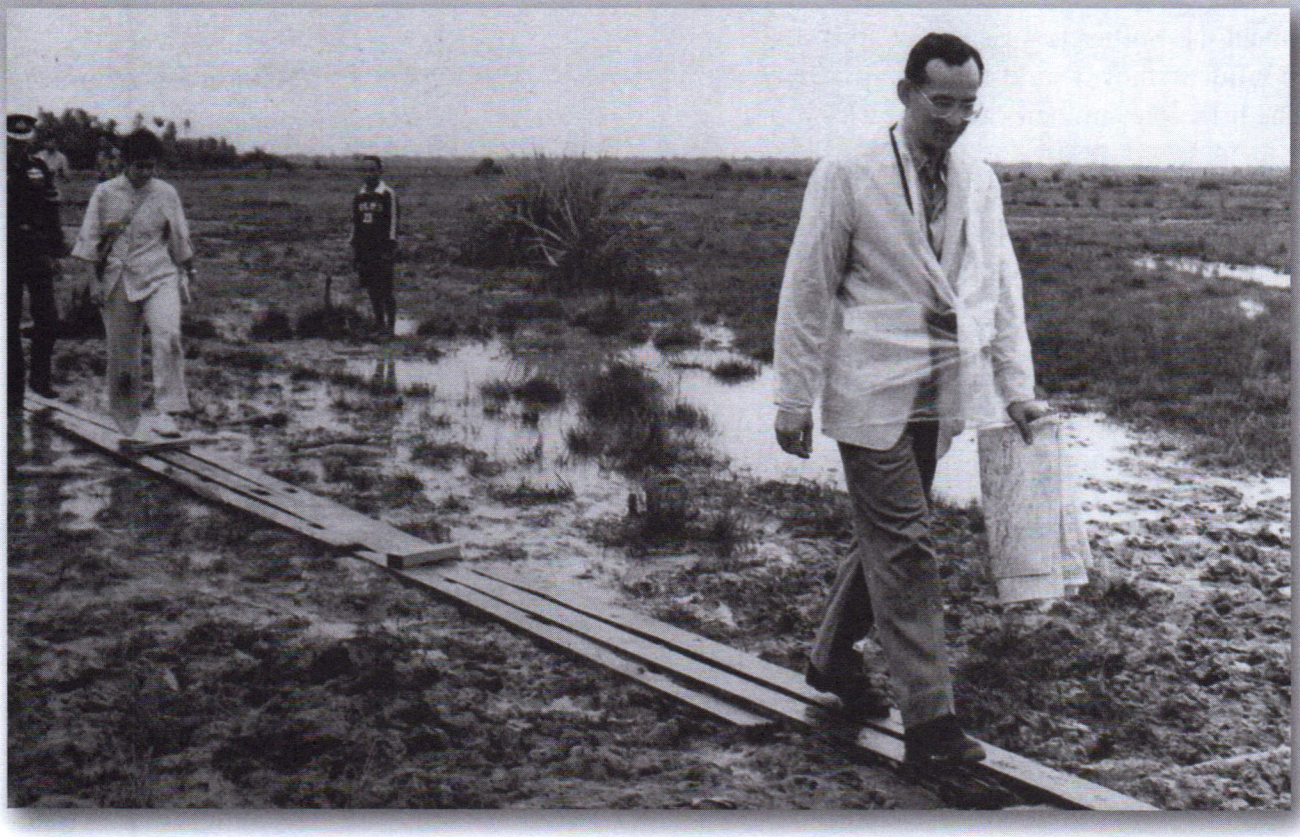

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล่าถึงการตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในต่างจังหวัดว่า

"การเสด็จพระราชดำเนินมีทั้งการเสด็จฯ โดยรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน และเฮลิคอปเตอร์ นอกจากจะได้ไปถึงจุดหมาย ได้เห็นความเป็นอยู่ของคนแล้ว ยังได้เห็นภูมิประเทศในมุมมองต่างๆ กัน เปรียบเทียบกับการถ่ายภาพทางอากาศ ทั้งที่เป็นภาพแนวดิ่งและภาพเฉียงถ่ายจากเฮลิคอปเตอร์ บางทีก็เห็นภาพดาวเทียม นับเป็นการเปิดโลกให้กว้างขึ้น"

การตามเสด็จทุกครั้ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทอดพระเนตรเห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้**แผนที่**เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพระราชทานแนวพระราชดำริแก่ข้าราชการและประชาชนให้รู้จักขวนขวายปรับปรุงท้องถิ่นของตน ขณะทรงศึกษาอยู่ในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทรงเลือกศึกษาวิชา**ภูมิศาสตร์**และ**แผนที่**ด้วย ต่อมาได้ทรงศึกษาเป็นพิเศษกับพระยาศัลวิธานนิเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมสำรวจของประเทศไทย ท่านได้ถวายการสอนเรื่องแผนที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทรงสงสัยมาตั้งแต่ทรง

พระเยาว์ว่า แผนที่นี้มีมาอย่างไร จึงสามารถชะลอเอาสภาพความจริงบนพื้นแผ่นดินมาเขียนบนกระดาษแบนๆ ได้ และสามารถใช้ประโยชน์ได้ครอบจักรวาล ดังที่ทรงเล่าพระราชทานในงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ว่า

"หลังจากได้เรียนจากเจ้าคุณศัลวิธานฯ แล้ว ก็ได้มีโอกาสศึกษาต่อจากคณาจารย์ในภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ ซึ่งท่านก็นั่งอยู่ที่นี้บ้างแล้ว ก็ได้เรียนเรื่องการทำแผนที่ ในการปฏิบัติตั้งแต่วัดอย่างไร ใช้กล้องส่องอย่างไร คำนวณพื้นที่อย่างไร ต่อมาเรียนการใช้ภาพถ่ายทางอากาศในการทำแผนที่และการแปลงภาพถ่าย ในขณะนั้นก็ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับ Remote

สาขา**วิชาภูมิศาสตร์** คือ การทำแผนที่ การใช้ที่ดิน การวางแผนงานสำหรับในเมืองและชนบท ประชากรศาสตร์ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ต่อมา สมเด็จพระเทพรัตน-ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงนำความรู้ด้านภูมิศาสตร์สมัยใหม่ไปทรงทดลองปฏิบัติจริงให้ได้ผล โดยทรงขอรับทุนวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติ ทรงเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยเกี่ยวกับ **"การศึกษาความถูกต้องของแผนที่การใช้ที่ดิน จากภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง ซึ่งจำแนกโดยคอมพิวเตอร์บริเวณจังหวัดนราธิวาส"** เมื่อทรงได้รับทุนอุดหนุนแล้ว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียเป็นประจำ และได้เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับที่พระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ เพื่อทรงออกเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยพระองค์เอง เป็นเวลาหลายๆ วัน แต่ละวันต้องสำรวจและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพืชและลักษณะดินอย่างคร่ำเคร่ง

งานวิจัยของพระองค์ท่านเสร็จสมบูรณ์ในพุทธศักราช ๒๕๓๒ ได้ทรงนำผลการศึกษานี้ไปเสนอในการประชุมรีโมทเซนซิ่งของเอเชียครั้งที่ ๙ (The Ninth Asian Conference on Remote Sensing) ผลงานชิ้นนี้ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเยี่ยมประจำปี ๒๕๓๓ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเหรียญทองคำในฐานะนักวิจัยดีเด่น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-กุมารี ทรงสนพระราชหฤทัยและติดตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) อันเป็นวิทยาการที่นำศาสตร์คอมพิวเตอร์ระดับสูงมาประยุกต์

Sensing คือการสำรวจด้วยระยะทางไกลโดยใช้ภาพสัญญาณจากดาวเทียมมาบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่มีโอกาสที่จะศึกษาจริงๆ จังๆ"

หลังจากนั้น ทรงสมัครเข้าศึกษาอบรมวิทยาการสมัยใหม่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลดาวเทียม หรือข้อมูลระยะไกลที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๗ ซึ่งมีทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และภาคสนาม ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านผลผลิตทางการเกษตร การจัดการป่าไม้ การบริการแหล่งน้ำ การสำรวจทางธรณีวิทยา การหาแหล่งแร่และน้ำมันปิโตรเลียม และที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ

ใช้ร่วมด้วยอยู่เสมอ แม้เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ อังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น ก็ได้ทรงเยี่ยมชมกิจกรรมการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และการทำแผนที่ พร้อมทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สารสนเทศภูมิศาสตร์

ในพุทธศักราช ๒๕๓๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเริ่มโครงการวิจัยใหม่ทางภูมิศาสตร์โดยตรงเป็นคณะอีกครั้ง ในโครงการวิจัยเรื่อง **"ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สำหรับการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี"** เป็นโครงการวิจัยระยะยาว โดยทรงกำหนดจะให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๔ ปี ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า ผลวิจัยนั้นจะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่เกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และเขาเหล่านั้นส่วนใหญ่ยังอยู่ในสภาวะยากจน ที่รอรับการช่วยเหลือหรือพัฒนาให้พึ่งตนเองได้ในที่สุด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชปรารภกับคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสมอว่า ประเทศไทยยังขาดแคลนหนังสือ*ภูมิศาสตร์กายภาพ* ที่จะช่วยให้รู้จักภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของประเทศไทยได้ดีขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาซึ่งพระองค์ท่านเคยทรงศึกษาอยู่ จึงได้มอบหมายให้คณะทำงานอันประกอบด้วย คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาภูมิศาสตร์ ธรณีวิทยา และวิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายและเทคโนโลยีทางการพิมพ์ ร่วมกันจัดทำหนังสือภูมิศาสตร์กายภาพที่มีภาพแสดงลักษณะภูมิประเทศในท้องถิ่น ประกอบคำบรรยาย ซึ่งได้รับพระราชทานชื่อหนังสือว่า **"ภูมิลักษณ์ประเทศไทย"** และพระราชทานพระราชนิพนธ์คำนำให้อัญเชิญลงพิมพ์ไว้ในหน้าแรก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้นำหนังสือนี้ทูลเกล้าฯถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในมงคลสมัยที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๔

เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงริเริ่มทำการวิจัยทดสอบความถูกต้องการใช้ภาพดาวเทียมเพื่อสำรวจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ทำให้ทรงทราบว่า การใช้ภาพจากดาวเทียมเพื่อการสำรวจนั้น มี

ความถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้ และในอนาคตหากประสิทธิภาพในการบันทึกภาพด้วยดาวเทียมได้รับการปรับปรุงให้มีความชัดเจนสูงขึ้นแล้ว ก็ย่อมจะเป็นผลดีต่อการสำรวจด้วยดาวเทียมมากขึ้น จึงมีพระราชปรารภกับศาสตราจารย์ ดร.สง่า สรรพศรี ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและพลังงานในขณะนั้นว่า

"น่าจะหาทางเผยแพร่รูปถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียมที่บันทึกไว้เหนือผืนแผ่นดินไทยทั้งหมดในรูปเล่มคล้ายกับแผนที่ (ATLAS) ที่ได้มีการทำกันแพร่หลายในต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยนั้นหากสามารถทำได้ก็จะเป็นเอกสารอ้างอิงที่เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผืนแผ่นดินไทย อันเป็นที่รักและหวงแหนของคนไทยทั้งชาติ นอกจากนั้น จะเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลแก่บรรดานักวิชาการโดยทั่วไปที่จะร่วมมือร่วมแรงกันในการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ และการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ"

คณะกรรมการบริหารสภาวิจัยแห่งชาติได้สนองพระราชปรารภนี้ด้วยการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการประสานงานการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติด้วยดาวเทียม คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ และคณะกรรมการอุทกวิทยาแห่งชาติ ร่วมกันจัดทำหนังสือตามแนวพระราชปรารภ โดยได้รวบรวมภาพจากดาวเทียมตลอดผืนแผ่นดินไทยพร้อมกับคำอธิบาย และให้ชื่อหนังสือตามแนวพระราชดำริว่า **"จากห้วงอวกาศสู่พื้นแผ่นดินไทย"** ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ทูลเกล้าฯถวายในมงคลสมัยที่ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา

ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๓๘ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำหนังสือ **"ธรณีสัณฐานประเทศไทยจากห้วงอวกาศ"** ขึ้นทูลเกล้าฯถวายอีกเล่มหนึ่ง ดังพระราชนิพนธ์ **"คำนำ"** ในหนังสือดังกล่าว ความตอนหนึ่งว่า

"เป็นเวลานานมาแล้ว ข้าพเจ้ามีความคิดว่าน่าจะมีหนังสือเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของประเทศไทย อธิบายลักษณะภูมิประเทศ มีข้อมูลต่างๆ คล้ายกับสมุดแผนที่แบบแอตลาส อีกอย่างหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาภูมิประเทศ เช่น แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ ภาพดาวเทียม นั้น สามารถใช้เป็นประโยชน์ คือเป็นเครื่องมือในการศึกษาได้หลายสาขาวิชาการ ข้าพเจ้าได้สนทนาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้กับศาสตราจารย์ ดร.สง่า

สรรพศรี ท่านก็รับไปดำเนินงานร่วมกับ ***ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ หลายท่าน ร่วมกันทำหนังสือเล่มหนึ่ง ชื่อว่า 'จากห้วงอวกาศสู่พื้นแผ่นดินไทย'*** มีศาสตราจารย์พันเอก (พิเศษ) พูนพล อาสนจินดา เป็นบรรณาธิการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียมในการศึกษาและปฏิบัติงานเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ ธรณีวิทยา อุทกศาสตร์ สมุทรศาสตร์ ทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ การใช้ที่ดิน การเกษตร การประมง สภาพแวดล้อม ผังเมือง โบราณคดี อุตุนิยมวิทยา การแก้ไขแผนที่ การอ่านภาพสามมิติสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทุกหัวข้อใช้ตัวอย่างในประเทศไทยในพื้นที่ต่างๆ ไม่ซ้ำกัน

เมื่อทำหนังสือเล่มนี้เสร็จแล้วข้าพเจ้ายังคิดต่อว่าถ้ามีเวลาน่าจะทำอีกเล่ม คราวนี้ ให้อธิบายเกี่ยวกับธรณีสัณฐานอย่างละเอียด นี่เป็นที่มาของหนังสือ ***'ธรณีสัณฐานประเทศไทยจากห้วงอวกาศ'*** แบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็นประเภท และอธิบายเกี่ยวกับการเกิดของภูมิประเทศเหล่านี้ ภาพดาวเทียมช่วยให้เราเห็น และเข้าใจสภาพของแต่ละพื้นที่ได้ในลักษณะที่ต่างจากการมองด้วยสายตา หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่มีมาก่อน"

ด้วยพระปรีชาสามารถ พระวิริยะอุตสาหะ และความสนพระราชหฤทัยใฝ่รู้ในวิทยาการก้าวหน้าทุกสาขา ดังนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทรงเป็น **"ปิยชาติ"** และ **"สมเด็จเจ้าฟ้าผู้ทรงเป็นปราชญ์ของแผ่นดิน"** โดยแท้

ขอทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทานสัมภาษณ์พิเศษ "การเผาบ้านเผาเมืองกัน...นำความทุกข์มาสู่พระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จฯ เหลือเกิน" *

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทานสัมภาษณ์พิเศษในรายการ "วู้ดดี้ เกิดมาคุย" ออกอากาศทางโมเดิร์นไนน์ทีวี วันอาทิตย์ ที่ ๓ และวันอาทิตย์ ที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยมี "วู้ดดี้" วุฒิธร มิลินทจินดา เป็นพิธีกรผู้ดำเนินรายการ ทั้งนี้เป็นการบันทึกเทปโทรทัศน์เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร วารสารไทยได้รับพระราชทานพระอนุญาตให้เชิญบทสัมภาษณ์พิเศษครั้งนี้มาพิมพ์เผยแพร่ นับเป็นพระกรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

บรรณาธิการ

ผู้ดำเนินรายการ : ขอพระราชทานกราบทูล ทราบฝ่าพระบาท ข้าพระพุทธเจ้า นายวู้ดดี้ ผู้ดำเนินรายการ "วู้ดดี้เกิดมาคุย" ขอพระราชทานบันทึกเทปและขอพระราชทานสัมภาษณ์ใต้ฝ่าพระบาท ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ต้องกราบทูลทูลกระหม่อมว่า วันนี้ข้าพระพุทธเจ้ารู้สึกตื่นเต้นมากที่สุดในชีวิตตั้งแต่ทำรายการมา และต้องขอพระราชทานอภัยถ้าข้าพระพุทธเจ้าได้กราบทูลผิดในหลายๆ ครั้งพระพุทธเจ้าข้า

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมทอดพระเนตรรายการวู้ดดี้เกิดมาคุยบ่อยไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็ดูบ้างแต่ไม่ได้ดูทุกครั้งค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : ถ้ามีโอกาสได้ทอดพระเนตรโทรทัศน์ ทรงโปรดละครหรือว่าข่าวประเภทไหนพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ดูหลายอย่าง ดูพวกสารคดีทางธรรมชาติของ National Geographic ช่อง Disney Channel ช่อง Animal Planet ก็ชอบดู ละครก็ดูบ้างเป็นบางเรื่อง ละครไทยดูเป็นบางเรื่อง บางเรื่องก็ทำได้ดี แต่บางเรื่องก็ดูไปดูมาแล้วก็หลับ *(ทรงพระสรวล)*

ปรับแก้ราชาศัพท์ของผู้ดำเนินรายการ ตามหนังสือ* ***ราชาศัพท์ ฉบับสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ* *(พิมพ์ครั้งที่ ๓, ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๓)— บรรณาธิการ*

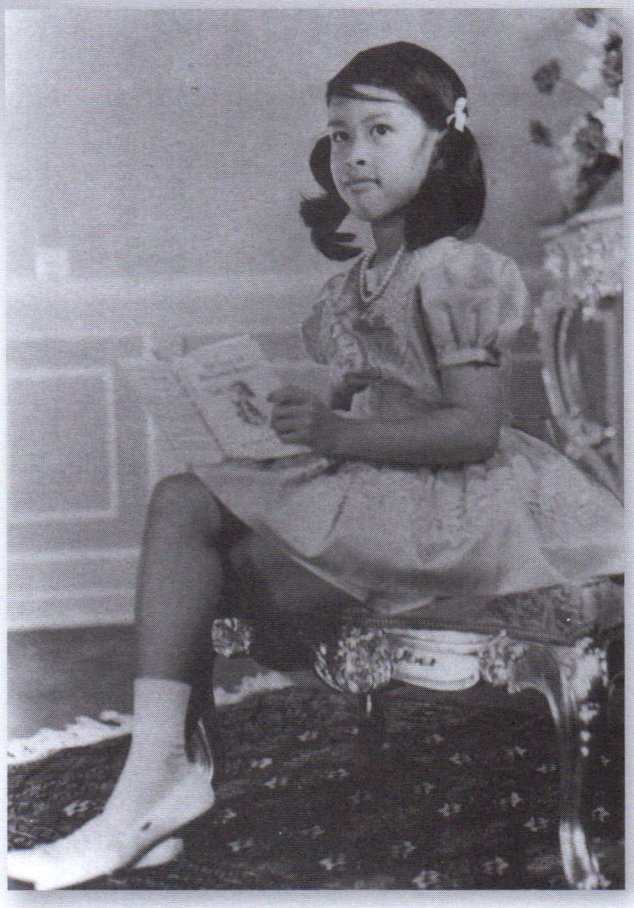

ผู้ดำเนินรายการ : แสดงว่าดูไปดูมาละครเรื่องนั้นอาจจะทรงเบื่อ

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : อาจจะเบื่อ *(ทรงพระสรวล)*

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมมีพระวินิจฉัยอย่างไรจึงทรงพระกรุณาโปรดให้ข้าพระพุทธเจ้าและทีมงานสัมภาษณ์พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็อยากจะให้คนที่ดูรายการนี้รู้จักตัวฉันอย่างแท้จริง ดีกว่าฟังข่าวลืออย่างโน้นอย่างนี้ บางทีข่าวก็บิดเบือน อันนี้มาจากต้นตอเลยก็การันตีแล้วว่าเป็นข่าวจริง

ผู้ดำเนินรายการ : มีเรื่องอะไรที่ทูลกระหม่อมทรงกังวลใจอยู่ตอนนี้พระพุทธเจ้าข้า เรื่องข่าวลือ

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็มีอะไรแปลกๆ เยอะ บางคนก็เชื่อไสยศาสตร์ บางคนก็ลือไสยศาสตร์ บางทีก็บอกฉันว่า ที่ล้มเพราะถูกคนกระทำ[๑] ก็บอกว่าใครจะมากระทำเพราะไม่เคยไปทำร้ายใคร ใครจะมากระทำ

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า ในโลกของความเป็นจริง บางคนก็คิดว่าการพูดหรือการปล่อยข่าวมันคงไม่มีวันไปถึงแน่ๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วคนเหล่านั้นก็มีอยู่ ข้าพระพุทธเจ้าเองบางทีก็เครียดหรือหนักใจและท้อบ้าง เมื่อได้ยินข่าวการทำงานหรืออะไรต่างๆ ใต้ฝ่าพระบาทเองมีการรับมือกับปัญหาในชีวิตอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก่อนอื่นต้องบอกว่าเป็นเด็กวัด คืออยู่วัดป่าบ้านตาดมา ๑๕ ปีกับหลวงตามหาบัว[๒] ยังไงคนเราต้องอยู่ในสังคม ต้องมีแน่

---

[๑] *ทรงหกล้มเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ กระดูกพระอูรุหัก ต้องทรงได้รับการผ่าตัด*

[๒] *พระธรรมวิสุทธิมงคล อดีตเจ้าอาวาสวัดป่าบ้านตาด อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (๑๒ สิงหาคม ๒๔๕๖ - ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔)*

สิ่งกระทบ ขอเรียกว่าสิ่งกระทบ ไม่ว่าจะเป็นเสียงหรือสื่อทางตา เสียงอะไรที่เราได้ยินมาเรารับมาล้วนทั้งดีและไม่ดี พอพระท่านบอกว่า สรรเสริญควบคู่กับนินทาอยู่ในโลกนี้มันเลี่ยงไม่ได้ แต่ว่าถูกเขานินทาว่าร้ายด้วยอะไร ถ้ายังกระทบใจเรา สิ่งที่เราต้องกระทำก็คือพิจารณาตัวเองก่อน ***พระท่านสั่งให้พิจารณาตัวเองก่อน ก่อนที่จะไปพิจารณาคนอื่น เราต้องดูตัวเราเองก่อน ต้องพิจารณาตัวเราเองก่อน เสียงที่เขาว่าเรามันเป็นจริงอย่างที่เขาว่าไหม ว่าสิ่งที่เขาว่าที่มากระทบเรานี้มันเป็นจริง เราเป็นจริงอย่างที่เขาว่าไหม ถ้าเราเป็นจริงต้องแก้ไขที่ตัวเอง แก้ไขเสร็จแล้วก็วาง แต่พิจารณาแล้วไม่เป็นจริงก็วางเลย*** ต้องขอพูดเล่นๆ ว่าถ้ามีของ ถ้าเราแบกไว้หนักไหม มันหนัก การปล่อยวาง ถ้าวางนี้มันเบา โอ๊ยมันสบาย เพราะฉะนั้นต้องปล่อยวาง ให้อภัยได้

ผู้ดำเนินรายการ : แต่บางครั้งดูเหมือนจะยากพระพุทธเจ้าข้า อย่างข้าพระพุทธเจ้ายังรู้สึกโรคจิตคือแบกอยู่ได้ บางครั้งยังไม่ปล่อย มีความรู้สึกว่าพนักงานจะดูแลยังไง มันเครียดแล้ว มันไม่สามารถกลับบ้านไปปิดประตูนอนได้เลย ทำไม่ได้

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ต้องทำให้ได้ ค่อยๆ ทำการปล่อยวางคือสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ทำยาก อย่างตัวฉันเองโทสะก็มีแล้ว จึงทำเฉยๆ ใครทำอะไรก็ปล่อยวางตัวเราเองนี้ก็ทำยากแต่ต้องปล่อย อย่างแต่ก่อนเป็นคนนอนไม่หลับ สมัยสาวๆ เป็นคนนอนไม่หลับ แต่พอมาตอนหลังๆ อยู่กับหลวงตามหาบัว ท่านบอกว่าถึงเวลานอนก็ต้องนอน ก็ต้องบอกตัวเองว่าต้องนอนแล้วนะ มันก็ต้องหลับ ทุกอย่างวางไว้ก่อน พรุ่งนี้ค่อยคิดต่อ ตอนแรกทำยากค่ะ แต่สิ่งที่จะช่วยได้ในการทำคือการนั่งสมาธิ พอจิตนิ่งปั๊บความสงบมันจะกลายเป็นความสุข

ผู้ดำเนินรายการ : ทุกวันนี้ทูลกระหม่อมมีความสุขทุกวันเวลาที่ตื่นขึ้นมาไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็ไม่ทุกวันหรอกค่ะ ชีวิตคนเราก็ต้องมี คนเราเกิดมาในโลกนี้ต้องมีสิ่งที่เราถูกใจไม่ถูกใจ มีทั้งนั้น แต่ว่าสิ่งที่จะมากระทบตัวฉันเองต้องหัดวาง แต่ฉันวาง ต้องหัดวางให้เร็ว

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมบอกว่า ทรงเป็นเด็กวัด ตอนนี้เสด็จไปที่วัดของหลวงตามหาบัว ได้ข่าวว่าทรงอยู่ในกุฏิเล็กๆ เองพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่ค่ะ กุฏินี้ห้องๆ เดียวและก็นอนกับพื้น มีห้องน้ำก็ห้องเล็กๆ เกือบเท่าห้องน้ำในเครื่องบิน

ผู้ดำเนินรายการ : อยู่ได้หรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : อยู่ได้ ก็อยู่มาหลายปีแล้ว

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมโตขึ้นมาอยู่มาอย่างพอเพียงสบายๆ แต่ว่าตอนนี้ทูลกระหม่อมตัดทุกอย่างทิ้ง ทรงทำใจอย่างไร

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : หลวงตาท่านมีวิธีสอนให้ทำใจ คือว่าตอนที่เป็นลูกศิษย์หลวงตามหาบัวใหม่ๆ ท่านยังไม่ให้ไปอยู่ในวัด ท่านบอกจงเตรียมความพร้อมก่อน ท่านให้ไปอยู่โรงแรม ตี ๔ กว่าๆ ท่านให้เริ่มจากการใส่บาตรตอนเช้า พอใส่บาตรเสร็จจะเดินตามท่านเข้าไปรับประทานอาหารเช้าพร้อมกับพระ แล้วหลังจากนั้นท่านก็จะเทศน์ พอเทศน์เสร็จท่านก็จะให้พรเป็นอันจบกิจวัตรตอนเช้า พอตอนบ่ายท่านก็จะให้เข้าไปที่กุฏิหลวงตา ท่านก็จะสอนตัวต่อตัวและก็ติวเข้มเลย ควรจะทำตัวอย่างไร กิจวัตรประจำวันควรจะเป็นอย่างไร ทำตัวอย่างไร

ผู้ดำเนินรายการ : หลวงตาสอนอะไรบ้างพระพุทธเจ้าข้า ที่ทรงจำได้

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : สอนมากมาย ***แต่ว่าหลักใหญ่คือท่านสอนว่าทุกอย่างสำคัญที่ใจ คนเรามีใจเป็นประธาน ถ้าใจดีแล้วทุกอย่างก็จะดีตามด้วย และท่านก็สอนอย่างพอมีความทุกข์ก็ไปหาท่าน ท่านก็สอนว่า อดีตเป็นสิ่งที่ผ่านไปแล้วเราไม่สามารถจะดึงมาแก้ไขได้ เพราะฉะนั้นเรื่องในอดีตให้ปล่อยวางไปเลยอย่าคิด***

ผู้ดำเนินรายการ : หลวงตาท่านดุไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่ดุค่ะ และท่านก็สอนต่ออีกว่าอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ไม่ควรที่จะไปคาดเดาหรือจินตนาการ เพราะนั่นจะทำให้ฟุ้งซ่าน ขอให้อยู่ในปัจจุบัน ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด แล้วอนาคตก็จะดีเอง

ผู้ดำเนินรายการ : ทรงเรียกหลวงตาท่านว่าอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เรียกว่าท่านพ่อค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : หลวงตาเรียกใต้ฝ่าพระบาทว่าอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : หลวงตาท่านเรียกทูล-กระหม่อมลูก

ผู้ดำเนินรายการ : หลังจากหลวงตามหาบัวจากโลกของเราไปแล้ว ทรงรู้สึกอย่างไรบ้างพระพุทธเจ้าข้าวินาทีนี้

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ต้องใช้คำว่าว้าเหว่เหมือนกัน แต่ว่าหลวงตาท่านสอน บอกว่าให้เก็บพ่อไว้ในใจ แล้วพ่อจะอยู่ในทูลกระหม่อมลูกตลอดไป

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมอยากฝึกธรรมะเองอยากฝึกไปถึงขั้นไหนพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่คิดเอื้อมไกล คิดแค่ว่าอยากจะเป็นขั้นต้น คือพระโสดาบันตามความเชื่อของพระพุทธศาสนา ถ้าได้เป็นพระโสดาบันเมื่อไรแล้วจิตจะไม่มีวันตกไปอยู่ในความชั่ว มันจะดี แล้วมันก็จะดีไปตลอด แม้ว่าต้องมาเกิดในโลกมนุษย์นี้บ้างก็อีก ๗ ชาติ บ้างก็อีก ๓ ชาติ บ้างก็ชาติเดียว อันนี้ที่ท่านเขียนไว้ในพระไตรปิฎก คือว่าที่พูดถึงชาติว่ามีชาติกี่ชาติ ไม่รู้ว่าใครสัมภาษณ์ใคร ต้องถามคุณวู้ดดี้ว่าอยากเกิดอีกไหมคะ

ผู้ดำเนินรายการ : ข้าพระพุทธเจ้ายอมรับว่า อยากพระพุทธเจ้าข้า เรามีความสุข ข้าพระพุทธเจ้าอยากที่จะอยู่บนโลกนี้ ข้าพระพุทธเจ้ามีความสุขที่ได้อยู่บนโลกนี้ ไม่อยากตาย แต่ทุกคนบอกว่าเราจะต้องตายไปจากโลกนี้แล้วก็คือนิพพานหรืออะไรสักอย่าง ถึงจะได้พบกับความสุขที่แท้จริง แต่ข้าพระพุทธเจ้ายังยึดติดอยู่ไม่อยากตายพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : คนเราเกิดมาต้องตายหมดทุกคน เพราะฉะนั้นการเกิดก็มีทุกข์แล้ว ลองสังเกตดูนะคุณวู้ดดี้ มีเด็กคนไหนไหมเกิดมาแล้วหัวเราะ เกิดมามีแต่ร้องไห้ทั้งนั้น ออกมาแล้วก็ร้องไห้เลย เพราะฉะนั้นแสดงว่ามีทุกข์ การแก่บางคนก็ไม่อยากแก่ และการเจ็บนี้ไม่มีใครอยากเจ็บ และไม่มีใครอยากตาย เพราะฉะนั้นถ้ามาเกิด คุณวู้ดดี้ต้องซ้ำๆ เกิด-แก่-เจ็บ-ตาย แค่หลักๆ เท่านั้น ถ้าจะแจงให้ละเอียด ความทุกข์บนโลกมนุษย์มีอีกเยอะเลย สู้เราตายไปให้พ้นเลยไม่ดีกว่าเหรอ

ผู้ดำเนินรายการ : อยากตายแล้วพระพุทธเจ้าข้า อย่างผู้หญิงบางคนจะยึดติดกับ Brand name สำหรับทูลกระหม่อมเองมองอย่างไร รู้สึกอย่างไร หลังจากศึกษาธรรมะแล้วสามารถตัดทิ้งได้ไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็ยังชอบนะ แต่ว่าไม่ถึงกับติดเพราะว่าหลวงตาท่านสอนไม่ให้ยึดติดกับอะไรทั้งสิ้น แต่จริงๆ แล้ว ในตัวฉันยังเป็นคนชอบแต่งตัว ฉันยังเหมือนผู้หญิงธรรมดา แต่ว่าบาปในส่วนอื่นๆ มาอยู่กับหลวงตาก็ลดลงไปเยอะ คือไม่ทำบาปอะไรอย่างอื่น การฆ่าสัตว์แม้แต่มดแม้แต่ยุงเคยตบ สมัยก่อนเคยตบ แต่เดี๋ยวนี้ก็ไม่ตบแล้ว

ผู้ดำเนินรายการ : แต่ก่อนตบใช่ไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เคย สมัยก่อนเคย แต่ตอนนี้ไม่แล้ว

ผู้ดำเนินรายการ : จะทำอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า เวลานั่งสมาธิมันมาไต่กัดอยู่ ทรงเป่าหรืออย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : บางทีก็เอาปากเป่าถ้าตัวมันเบาๆ แต่ถ้ามันตัวโตหน่อยก็ค่อยคีบไปปล่อยข้างนอก

ผู้ดำเนินรายการ : แล้วเจ้ามดตัวน้อยๆ ไม่กัดหรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่กัดค่ะ สงสัยมันเรียนธรรมะด้วย

ผู้ดำเนินรายการ : ทรงหวังที่จะนิพพานเลยหรือไม่พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : นิพพานก็อยากนะ แต่รู้ว่าในชาตินี้คงทำไม่ได้เพราะว่ายังถูกผูกมัดด้วยหน้าที่ ในการที่เกิดมาเป็นลูกพระเจ้าอยู่หัว มีหน้าที่มากมาย

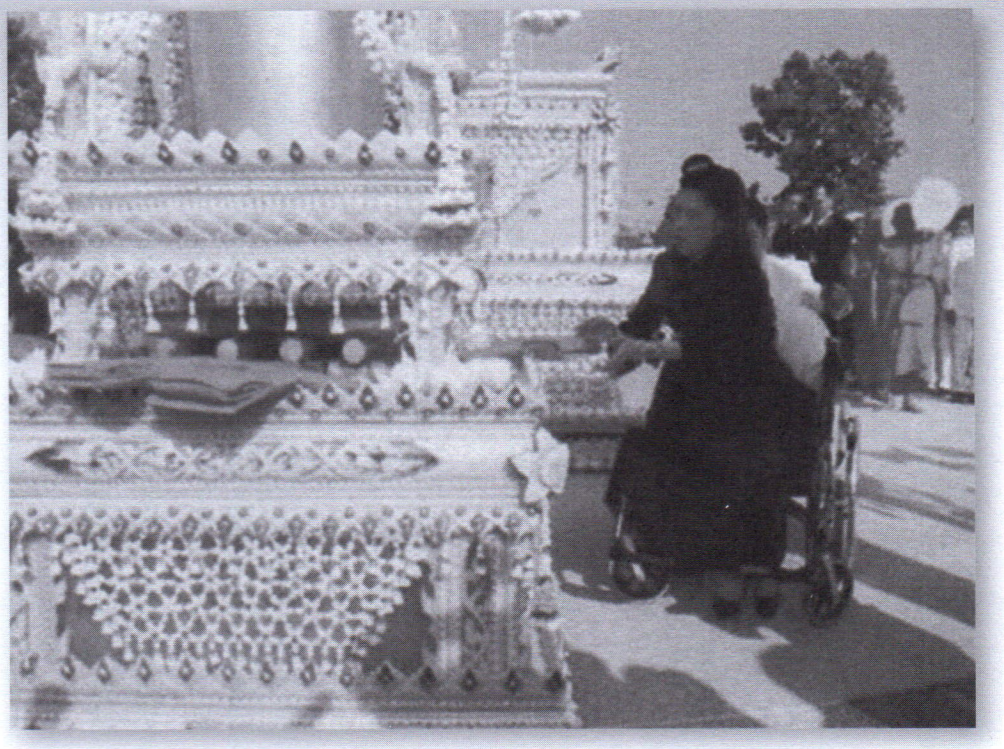

เพราะฉะนั้นเราต้องทำอะไรเกี่ยวกับทางโลกมาก ***จริงๆ แล้วเคยคิดว่าอยากจะไปอยู่วัดเลย แต่รู้สึกว่าไม่เป็นที่ยอมรับของญาติมิตรก็เลยไปๆ มาๆ วันเสาร์ อาทิตย์ จะได้อยู่วัด***

ผู้ดำเนินรายการ : ไม่เป็นที่ยอมรับของญาติมิตรหมายความว่าอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : คือเขาไม่อยากให้ไป เพราะเขากลัวว่าจะหลุดไปเลย คือกลัวจะไปทางสายนั้นเลย เขาห่วงว่าจะติดต่อไม่ได้ กลัวจะไปเป็นอุบาสิกาอยู่ที่วัดเลย

ผู้ดำเนินรายการ : นอกจากปฏิบัติธรรมแล้ว ใต้ฝ่าพระบาทยังทรงเป็นกำลังสำคัญดำเนินการจัดทำผ้าป่าทองคำช่วยชาติของหลวงตา ณ ปัจจุบันนี้ยังคงดำเนินไปถึงขั้นใดแล้วพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ตอนนี้ทองที่ได้ก่อนหลวงตาจะละสังขารคืออยู่ที่ ๑๒ ตันในคลังหลวง แต่ช่วงที่หลวงตาละสังขารไปแล้วรอพระราชทานเพลิงอยู่ ๑ เดือนนี้ก็มีคนมาบริจาคทั้งเงินทั้งทอง เข้าใจว่าคงจะถึง ๑๓ ตันแล้ว เพราะว่าคนมาบริจาคเงินเยอะเหลือเกิน พูดแล้วก็ไม่น่าเชื่อ เงินเพียงแค่ ๓๐ วันได้มา ๖๐๐ ล้าน แต่ใน ๖๐๐ ล้าน หลวงตาเขียนไว้ในพินัยกรรมอย่างชัดเจนว่า ให้ไปซื้อทองเข้าคลังหลวง ท่านระบุไว้อย่างชัดเจนเลย แต่จริงๆ แล้วก็อยากดำเนินเจตนารมณ์ต่อจากหลวงตาเหมือนกัน แต่ก็เกรงบารมีของตัวฉันเองนี้จะไม่พอ ไม่เท่าหลวงตา ก็อาจจะทำได้แต่ช้าหน่อย

ผู้ดำเนินรายการ : ทรงกรรแสงเยอะไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่ค่ะ เพราะว่าหลวงตาสั่งไว้ไม่ให้ร้องไห้ แต่มันก็จุกๆ ขึ้นมาเกือบๆ เหมือนกัน

ผู้ดำเนินรายการ : ต้องคิดบ้างสิใช่ไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่ แต่ตอนที่รู้สึกอีกตอนหนึ่งก็คือตอนเผา พระราชทานเพลิงแล้วพอไปเห็นอัฐิท่านนี้ใจนี้กึกแล้ว เอ๊ะใจเราจะทนได้ไหม เพราะว่าเคยเห็นท่านเป็นองค์ๆ เคยคุยกับท่าน เห็นอีกทีท่านเป็นกระดูกไปแล้ว คือว่าหลวงตาท่านอยากให้เป็นอย่างนั้นอยากจะให้ดูและจะได้พิจารณาได้ ให้ปลง จะได้ไม่ยึดติด

ผู้ดำเนินรายการ : เขาบอกว่าการที่เราเป็นเจ้าสบายเหลือเกิน มีทุกอย่างเพียบพร้อม ทูลกระหม่อมทรงรู้สึกอย่างไรกับประโยคนี้พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ถือว่าตลกดี เพราะว่า

ชีวิตฉันนี้ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กว่า เกิดเป็นเจ้าต้องรับใช้ประชาชน แล้วท่านก็ใช้มาตั้งแต่เด็กแล้ว ที่เริ่มออกเยี่ยมราษฎรไปอยู่หน่วยแพทย์ พอ.สว. ของท่าน ดูแลประชาชน ท่านเริ่มใช้ตั้งแต่อายุ ๑๔ ปี แล้วการเรียนก็จำเป็นต้องเรียนพิเศษกลางคืน ต้องทำงานถวายก่อนแล้วเรียนพิเศษตอนกลางคืน ทำอย่างนี้มาจนจบปริญญาเอก ซึ่งมันยากเพราะเวลาเรียนมันน้อย เวลาพักก็น้อย เรียนพิเศษกลางคืนมันยิ่งแย่ใหญ่ มันก็ง่วงเพราะเหนื่อยมาทั้งวันแล้ว แล้วยังต้องเรียนอีก แต่ก็เข้าใจทูลกระหม่อมพ่อ สมเด็จแม่ ว่าท่านให้ทำเพื่ออะไร ทำไมต้องทำงาน เพราะมีหน้าที่ เข้าใจ และยิ่งตอนนี้อายุมากขึ้นด้วยยิ่งเข้าใจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินีมากขึ้นเลย

ผู้ดำเนินรายการ : เข้าใจว่าอย่างไรบ้างพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เข้าใจว่าเป็นเจ้าเราต้องบำเพ็ญบารมี อาจจะเป็นทานและบารมี คือให้ทานและบารมี ให้ทานให้ความสุขแก่ราษฎรที่ทุกข์ยากให้ความสุขอย่างไร เช่น เขาป่วยเราก็รักษา เขาไม่มีอาชีพทำ ก็นำมาอบรมให้มีอาชีพทำ เขามีปัญหาทางเกษตรกรรม เช่น น้ำไม่พอ พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงสร้างเขื่อนให้เขา บุกไปดูพื้นที่ว่าต้องทำเขื่อนตรงโน้นตรงนี้เพื่อให้ราษฎรมีน้ำใช้ นี้คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินี ทรงทำอย่างนี้มา ๖๐ ปี

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า ทุกวันนี้เวลาทูลกระหม่อมเสด็จไปทรงเยี่ยมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่โรงพยาบาลศิริราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีโอกาสตรัสเรื่องใดเป็นพิเศษบ้างไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : คือตอนนี้ฉันทำ พอ.สว. หรือแพทย์อาสาของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มาทำได้ปีกว่าเกือบ ๒ ปี ส่วนมากสมเด็จพ่อก็จะทรงถามว่า ไป พอ.สว. ครั้งนี้เป็นอย่างไรบ้าง ราษฎรเจ็บป่วยมากไหม ชาว พอ.สว. ยัง in good spirit หรือเปล่า มีปัญหาหรือเปล่า ไปที่ไหนมาบ้าง ท่านจะถามตลอด ไปจังหวัดไหน อำเภอไหน ตำบลไหน ปัญหาตำบลนั้น อำเภอนั้นมีอะไร ท่านถามตลอดเวลา ถึงแม้ท่านจะ ๘๓ แล้วแต่สมองยัง active มาก

ผู้ดำเนินรายการ : ตรัสว่า in good spirit คำนี้เลยหรือพระพุทธเจ้าข้า แปลว่าอะไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : in good spirit หมายถึงยังสามัคคีกัน ทำงานกันด้วยใจเบิกบาน ฉันสอนชาว พอ.สว. เสมอว่า ทำงานจะต้องทำแบบไม่ทุกข์ ไม่ใช่ว่าเจอคนไข้ที่ต่อล้อต่อเถียงแล้วเกิดหงุดหงิดขึ้นมา ก็บอกว่าไม่ได้ ทำอย่างนั้นไม่ได้ เราเป็นหมอเราต้องรู้จักว่าจรรยาบรรณแพทย์คืออะไร คือคนไข้เขาเจ็บเขาป่วยมานี่แน่นอนเป็นเรื่องธรรมดาที่เขาจะอารมณ์ไม่ดี เราต้อง

รับตรงนั้นให้ได้ ถ้าเราจะทำอาชีพหมอ เราก็บอกเขาว่ารับมาแล้วเราก็ไม่ต้องแบกมันไว้นะ บอกชาว พอ.สว. เราบอกเขาอย่างนั้น วางมันไปเลย จบ

ผู้ดำเนินรายการ : วัยรุ่นปัจจุบันส่วนใหญ่จะได้เห็นโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผ่านทางเพลงสรรเสริญพระบารมี ส่วนใหญ่วัยรุ่นจะไปดูหนังกันผ่านสื่อต่างๆ เห็นโครงการมากมายตั้งแต่ทรงพระเยาว์ถึงปัจจุบัน แต่เชื่อว่าน้อยคนจะได้มีโอกาสตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทูลกระหม่อมเองทรงตามเสด็จไป

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ตามตลอด

ผู้ดำเนินรายการ : อยากจะให้ทูลกระหม่อมทรงเล่าว่าพระองค์ท่านทรงงานหนักขนาดไหน เพราะได้ข่าวว่าทรงงานตั้งแต่ตี ๔ ตี ๕ เลยจริงไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่ค่ะ พระองค์ท่านทรงงานท่านตรากตรำมากนะ แต่ก่อนอย่างสมัยก่อนเมื่อท่านเสด็จเยี่ยมบ้านชาวเขาแถวเชียงใหม่ บางครั้งไม่มีทางรถก็ต้องเดินข้ามเขา บางทีข้ามเขา ๗-๘ ลูก บางครั้งฉันเคยตามเสด็จแล้วเราต้องอยู่หน่วยแพทย์ก็ต้องเอายาใส่เป้ แล้วก็แบกเป้ยา เพราะว่าอยู่หน่วยแพทย์ก็ต้องใช้ยาได้ ก็ตอนนั้นยังอายุน้อย คือตอนนั้นยังสาวอยู่ รู้สึกว่ามันลำเค็ญ เจอหมู่บ้านหนึ่งแหมอยากให้มีคนป่วยเยอะๆ จะได้ระบายยาออกจากเป้ เพราะมันหนักมาก มันหนัก ๑๔ กิโล

ผู้ดำเนินรายการ : ในขณะเดียวกันเวลาได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมีในโรงหนัง เวลาท่านทอดพระเนตรท่านรู้สึกอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : พูดตรงๆ ก็รู้สึกว่าทำให้เห็นภาพชีวิตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างละนิดอย่างละหน่อย ฉันว่าน้อยเกินไปหน่อย แล้วก็ลุ้มใจอยู่ว่า***เด็กรุ่นใหม่อายุ ๒๐ นี้ก็ไม่ค่อยรู้แล้วว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทำอะไร ไม่ได้พูดว่าจะ promote ว่าตัวเองเป็นเจ้า แต่อยากให้ทูลกระหม่อมพ่อได้รับความยุติธรรมที่ท่านควรจะได้รับและสมเด็จพระราชินีด้วย ท่านทรงตรากตรำเหลือเกิน*** จริงๆ อยาก แต่ว่ายังไม่กล้าขอ อยากขอเวลาทีวีเขาวันละ ๑๐ นาที หลังข่าว อยากจะฉายหนังพระราชกรณียกิจสั้นๆ ทุกวันๆ ว่าทั้งสองพระองค์นี้ คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินีทรงทำอะไรบ้าง คือ อยากให้คนไม่ลืม คือสงสารท่านเถอะเพราะท่านทำมาเต็มที่ ตอนท่านทรงงานทุ่มพระราชหฤทัยเต็มที่ ***สำหรับประชาชนคนไทย ทั้งสองพระองค์ท่านเอาใจใส่มาก เดี๋ยวนี้ก็ยังเอาใจใส่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงตามงานชลประทาน ท่านให้คนมาเข้าเฝ้าฯ ที่โรงพยาบาลศิริราชทุกวัน***

ผู้ดำเนินรายการ : ทุกวันนี้หรือพระพุทธเจ้าข้า ทั้งที่พระองค์ท่านต้องบรรทม

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่

ผู้ดำเนินรายการ : แล้วจะมีเวลาบรรทมหรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ท่านบรรทมดึกมาก และบางครั้งท่านก็บรรทมไม่หลับ บางครั้งก็บรรทมน้อย บางครั้งทรงอยากดูโครงการต่างๆ ก็ให้ส่งรูปเข้ามา มีปัญหาอะไรบ้าง อย่างนี้ ท่านคอยตาม ส่วนสมเด็จพระราชินีท่านก็ทรงตามข่าวสารบ้านเมือง อย่างน้ำท่วมคนลำบากไหม ท่านก็ให้คนส่งถุงยังชีพไปให้ ***แต่พอท่านทอดพระเนตรเห็นราษฎรจากข่าวโทรทัศน์ว่าคนนั้นคนนี้เขาบาดเจ็บ เดือดร้อน เป็นโรคนั้นโรคนี้ ท่านตามช่วยเหลือโดยที่ท่านไม่บอกใครด้วย คือเป็นการปิดทองหลังพระจริงๆ ถ้าไม่ได้เป็นลูกท่านคงไม่รู้จริงๆ***

ผู้ดำเนินรายการ : เท่าที่คนรุ่นใหม่เขาดูสื่อเราคงเข้าใจว่าเป็นสำนักพระราชวังที่จัดการทุกอย่าง พระองค์ท่านก็ต้อง...

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ท่านดูเอง ท่านสั่งเอง

ผู้ดำเนินรายการ : ทุกครั้งที่มีถุงยังชีพออกไปนี้พระองค์ท่านสั่ง

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่ ท่านสั่งเอง

ผู้ดำเนินรายการ : สำนักพระราชวังไม่สามารถส่งไปได้ถ้าพระองค์ท่านไม่มีรับสั่ง

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่

ผู้ดำเนินรายการ : มีประเด็นไหนไหมพระพุทธเจ้าข้าที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงเป็นห่วงมากที่สุดอันดับต้นๆ เลย วันนี้ทุกครั้งที่ทูลกระหม่อมได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ที่โรงพยาบาลศิริราช สองพระองค์จะตรัสอยู่เสมอๆ พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : พูดตรงๆ ทั้งสองพระองค์เป็นห่วงความสามัคคีกลมเกลียวกันในชาติไทย เพราะว่า ถ้าคนไทยเราแตกแยกกัน ศัตรูนี้จะทำร้ายเราง่ายมาก คนไทยเราต้องเข้มแข็ง มีมิตรจิตมิตรใจต่อกัน สามัคคีกัน ชาติจึงจะเจริญได้ คือว่าจะเล่าไปข้าพเจ้าเป็นคนไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ไม่อยากพูดถึงใครว่าใครดีใครเลว ไม่รู้ เพราะไม่เคยคบนักการเมือง รู้แต่ว่า ***เหตุการณ์ปีที่แล้ว ที่มีการเผาบ้านเผาเมืองกัน อันนั้นนำความทุกข์มาสู่พระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จฯ เหลือเกิน พระเจ้าอยู่หัวจากที่ทรงหัดเดินได้ ตอนนั้นทรงทรุดเลย เป็นไข้ต้องให้น้ำเกลือนอนแบ่บเลย สมเด็จฯ ก็เสียพระทัยมากเหลือเกิน ท่านรับสั่งว่า คราวที่เราถูกเผาเมืองนั้น คือ สมัยเสียกรุงต่อพม่า กรุงศรีอยุธยา แต่คราวนี้สะเทือนใจยิ่งกว่า เพราะเป็นการที่คนไทยเผาเมืองไทยเอง***

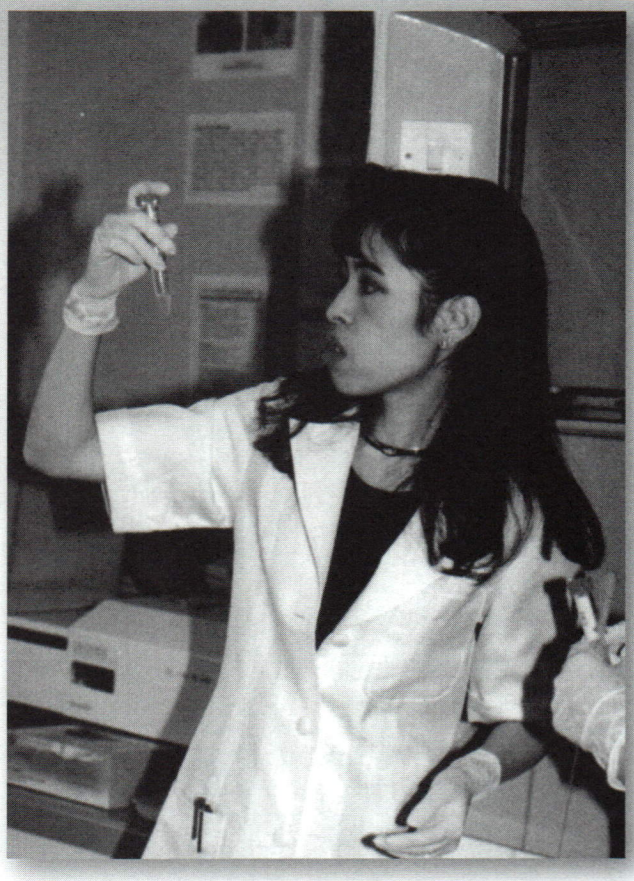

ผู้ดำเนินรายการ : เขาบอกว่ากระดูกต้นขาพระพุทธเจ้าข้า ข้าพระพุทธเจ้าก็ท่องมาทั้งคืน

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : กระดูกต้นขา ตอนนี้เพิ่งจะทราบ

ผู้ดำเนินรายการ : ตอนนี้กระดูกต้นขาเป็นอย่างไรบ้างพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ตอนนี้กระดูกติดดีแล้ว แต่ว่าเดินยังเดินลำบาก เพราะความที่ไม่ได้เดินมา ๓ เดือน มันแข็งไปหมดเลย

ผู้ดำเนินรายการ : เวลาใต้ฝ่าพระบาทประชวร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้กำลังพระทัยอย่างไรบ้างพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : การให้กำลังใจของท่านคือ อย่างสมเด็จฯ นี่พระสุขภาพพลานามัยดีมาก ท่านก็จะมาเยี่ยมบ่อย ตอนที่ผ่าไทรอยด์ จำได้ว่าท่านมาเยี่ยมบ่อยมาก ตอนที่กระดูกหักที่ต้นขานี่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่เคยนึกเลยว่าท่านจะมา ทั้งๆ ที่ท่านต้องนั่งรถเข็นแต่ท่านก็เสด็จฯ มา พอเห็นเข้าก็น้ำตาคลอแล้วว่า เออพ่อแม่ห่วงถึงขนาดนี้ เพราะฉะนั้นเราต้องตั้งใจที่จะหาย ตั้งใจพยายามทำอย่างดีที่สุดที่จะทำให้หาย เพราะว่าก็กราบบังคมทูลพระเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จฯ เหมือนกันว่า มีกำลังใจและตั้งใจที่จะหายเพื่อที่จะมาถวายงานต่อไป

ผู้ดำเนินรายการ : มีอีกคำถามหนึ่งที่ข้าพระพุทธเจ้าเชื่อว่าคนไทยทั้งหลายรอคอยในการพระราชทานสัมภาษณ์ครั้งนี้ นั่นก็คือพระพลานามัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : พระเจ้าอยู่หัวตอนนี้โดยทั่วไปหมอก็บอกว่า normal แต่ท่านทรงพระดำเนินลำบากเพราะตอนนี้ท่านทรงพระประชวรเกือบ ๒ ปีมาแล้ว ***เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๒ ที่ท่านเริ่มทรงพระประชวร ท่านมีไข้สูงมากแล้วก็เป็นปอดอักเสบ แพทย์ก็ถวายการเยียวยาเต็มที่ ท่านก็ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่ท่านประทับในช่วงนั้นเกือบเดือนแล้ว บางครั้งตามประสาคนป่วย เวลาจะจับท่านทำกายภาพบนเตียงท่านก็ไม่ค่อยยอม ซึ่งเราก็ตื๊อ ไปนั่งตื๊อกัน ในที่สุดท่านก็ยอมทำ รู้สึกว่าจะมีความยังไม่แข็งแรงของกล้ามเนื้อแถบต้นขา เวลาท่านเดิน นั่ง ลุก ลำบากทีแรกฉันไม่เข้าใจท่าน แต่ตอนนี้เข้าใจเลย เพราะตอนนี้คุณหมอให้เริ่มหัดเดิน เวลาลุกนี่ต้องโหนอะไรสักอย่าง เพราะจะต้องใช้กำลังแขนทุกอย่าง มันลำบากแล้วเวลาเดินมันก็เจ็บ คิดว่าพระเจ้าอยู่หัวคงเจ็บเหมือนกัน ท่านก็เลยไม่อยากเดิน แต่ตอนหลังท่านก็เดินได้ ท่านก็ต้องจับบาร์คู่ และตอนนี้พระพลานามัยทางด้านอื่นๆ ก็ปกติดี จะมีก็เป็นหวัดเล็กๆน้อยๆ เป็นครั้งคราว เป็นธรรมดาทุกคนต้องเป็นหวัด***

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า เชื่อว่าในห้องพระบรรทมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบางทีมีเจ้านายทุกพระองค์เสด็จไปเยี่ยมไข้ ต้องกราบทูลถามว่า พระองค์ใดที่ต้องเป็นผู้ตรัสกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงจะทรงยอมฟังและทรงเชื่อพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็ช่วยๆ กันพูด ผลัดกันแต่จริงๆ แล้วพวกเราไม่ได้ไปเยี่ยม เพราะว่าสมเด็จพระนางเจ้าฯ สมเด็จพระเทพฯ ข้าพเจ้าค้าง นอนค้างอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช นอนค้างมาปีกว่าแล้ว จะมี ๓ พระองค์ด้วยกันค้างอยู่

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า แล้วค้างอยู่ที่ใด

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : จะค้างอยู่ชั้นเดียวกันกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี และสมเด็จพระเทพฯ จะค้างอยู่ชั้นเดียวกันเพราะเป็น ward ชั้นพระบรมวงศานุวงศ์ มีห้องพระเจ้าอยู่หัว แล้วจะมีห้องเล็กๆ สมเด็จพระราชินีจะทรงอยู่ห้องเล็ก ส่วนสมเด็จพระเทพฯ จะทรงอยู่ห้องเล็กมาก

ผู้ดำเนินรายการ : เล็กขนาดไหนพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เล็กค่ะ เล็กแบบอยู่แล้วอึดอัด ทั้งเสวยทั้งอะไรทุกอย่างอยู่ในห้องนั้น เมื่อเทียบดูแล้วเล็กกว่าห้องนี้อีก

ผู้ดำเนินรายการ : เล็กกว่าห้องนี้ด้วยหรือพระพุทธเจ้าข้า โอ้โฮ แต่ละพระองค์ถวายอยู่งานอย่างไรบ้างพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็ผลัดกันขึ้นเฝ้าฯ เพราะว่าบางทีท่านทรงงาน แต่ตัวฉันเองไม่ได้อยู่ชั้น ๑๖ ท่านอยู่ชั้น ๑๖ ตัวฉันอยู่ชั้น ๑๕ เพราะว่าเป็นสตาฟฟ์ของโรงพยาบาลศิริราช ทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : พอดีเป็นสตาฟฟ์ก็เลยมีออฟฟิศอยู่ที่นั่น แล้วพอดีเจ้านายเขาทำห้องนอนไว้ให้ เพราะว่าสมัยก่อนอยู่อีกตึกหนึ่ง อยู่ที่ตึกสรีระ ตึกสรีระนี่ก็ไม่มีเตียงหรอก แต่มีโซฟาอยู่ตัวหนึ่งซึ่งเหยียดขาก็ไม่ได้ด้วยซ้ำ แต่ว่าฉันเหนื่อย บางครั้งเหนื่อย ทำงานเหนื่อยทั้งวัน รู้ว่าถ้ากลับ ๕ โมงแบบเวลาราชการนี้ต้องไปจอดรถอยู่บนสะพานลอยฟ้า ที่จอดรถลอยฟ้า

สมัยก่อนคือสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เดี๋ยวนี้ฉันมาสะพานพระราม ๘ ง่ายขึ้นเยอะ แต่ก่อนนี้ติดอยู่บนสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าเป็นชั่วโมง

ผู้ดำเนินรายการ : ทำไมต้องติดพระพุทธเจ้าข้า เพราะขบวนเสด็จเขาปิดถนนให้ไม่ใช่หรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่ได้ปิดค่ะ ไม่เคยปิดถนน เพียงแต่มีรถตำรวจนำเท่านั้น และตำรวจก็จะช่วยแหวกๆไป แต่ว่าบางทีแหวกไม่ออกฉันก็ต้องติดแหง็กอยู่ตรงนั้น

ผู้ดำเนินรายการ : เป็นชั่วโมงเลยหรือพระพุทธเจ้าข้า ระหว่างที่ติดอยู่ทรงทำอะไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ติดเป็นชั่วโมง บางทีก็หลับ แต่ตอนหลังเปลี่ยนแพทเทิร์นใหม่ คือว่าทำงานเสร็จ ๕ โมงก็ลงนอนที่ศิริราช นอนที่โซฟาเลย

ผู้ดำเนินรายการ : โซฟาตัวนั้นเลย ไม่ทรงเมื่อยหรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : มันก็เมื่อย แต่ว่าความง่วงมันมากกว่าความเมื่อยก็เลยนอน เพราะทำงานตั้งแต่ ๗ โมงเช้าเสร็จ ๕ โมงเย็น ก็เหนื่อยเอาการก็ลงนอนแล้วรอฟังหมาหอน

ผู้ดำเนินรายการ : ที่ไหนพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ที่ตึกนี้ค่ะ ที่ศิริราชจะมีหมาประจำตึก และหมาเขาไม่ก้าวก่ายกันด้วย อยู่ตึกไหนตึกนั้น ฟังหมาหอน ใช้หมาเป็นนาฬิกา เพราะว่าขี้เกียจสั่งใครให้มาปลุก พอหมาหอนปั๊บก็กลับบ้านได้แล้ว คือว่ามันจะหอนเวลา ๓ ทุ่ม พอ ๓ ทุ่มขับรถสบายถนนว่าง

ผู้ดำเนินรายการ : มันจะหอนเป๊ะทุกวันเลยหรือพระพุทธเจ้าข้า อยากเจอจังเลยหมาตัวนี้

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เป๊ะค่ะ มีหมาหลายตัวไม่ใช่ตัวเดียว

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมได้มีโอกาสดูนาฬิกา

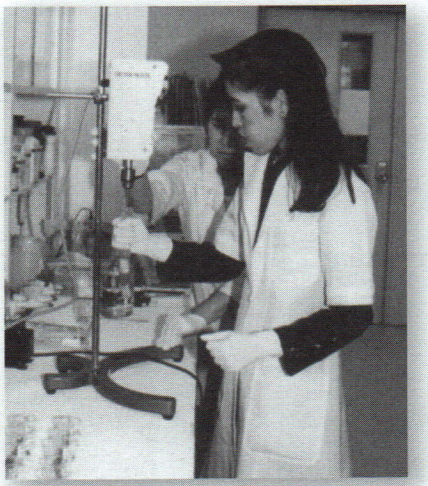

มันหอนตอนกี่ทุ่ม มันจะเห่าจะหอนอะไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ดูนาฬิกาทุกครั้งเลย ไม่ทราบว่าเห่าหอนอะไร แต่อย่างตึก ๘๔ ปี สมัยก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทรงพระประชวรอยู่ที่ตึก ๘๔ ปี หมาจะหอนตอนสองยาม

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า พูดถึงสุนัขแล้วมีสุนัขที่ทูลกระหม่อมทรงเลี้ยงไว้ด้วยชื่อว่าลูกหมี ได้ข่าวว่าถ้าลูกหมีอยู่หน้ากล้องแล้วหล่อมาก ทรงได้รับสุนัขมาจากที่ไหนพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้มา ตอนนั้นเป็นวันเกษตรแฟร์ ตั้งแต่ ๒ ปีมาแล้ว

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า ทรงเลี้ยงยากไหม

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่ยากเพราะว่าเขาชอบกินเป็นที่สุด คือเขาเบื่ออาหารสุนัข เขาชอบกินอาหารคน

ผู้ดำเนินรายการ : และทุกวันนี้ทรงป้อนอาหารแค่ไหน พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ป้อนให้ และต้องชั่งน้ำหนักทุกวัน ถ้าน้ำหนักเขาเกินก็ต้องให้อาหารเม็ดอย่างเดียว ถ้าน้ำหนักลดลงก็ให้เขากินเนื้อบ้าง กินไก่บ้างแล้วแต่เขาชอบ

ผู้ดำเนินรายการ : แล้วในวังนอนห้องพระบรรทมหรือว่าแยกนอนต่างหาก

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : นอนในห้องบรรทม นอนบนเตียงเดียวกัน

ผู้ดำเนินรายการ : นอนบนเตียงของพระองค์ และตอนเช้าใครตื่นก่อนพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ฉันตื่นก่อนมันยังหลับอยู่ มันงัวเงียอยู่เลยแล้วมันก็นอนต่อ

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมรักลูกหมีไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : รักเขามากค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : เราคุยกับเขาจะคุยอย่างไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ก็คุยกับเขา แต่ตัวนี้เขารู้ภาษาคน บอกให้เขาทำอะไรเขาก็ทำ

ผู้ดำเนินรายการ : สมมุติบอกให้เขานั่ง

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ต้องมีแรงบันดาลใจนิดหนึ่ง

ผู้ดำเนินรายการ : ต้องมีอะไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ต้องมีขนม ถ้าไม่ได้ดั่งใจก็ไม่ทำ แต่ถ้ามีแรงบันดาลใจเขาก็ทำ

ผู้ดำเนินรายการ : เดี๋ยวเอาขนมให้ทูลกระหม่อมป้อน

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ลูกหมีนั่งลงก่อน ทูลกระหม่อมป้อนขนม และเขานั่งก็ได้ คลานก็ได้ แต่ถ้าคลานจะต้องใส่สายจูงเขาไป

ผู้ดำเนินรายการ : ถ้าข้าพระพุทธเจ้าป้อนขนมเขาจะกัดข้าพระพุทธเจ้าไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่กัด ถ้ามีอาหารให้เขา

ผู้ดำเนินรายการ : วันนี้ข้าพระพุทธเจ้าดีใจมากที่พระองค์ท่านทรงสามารถเดินเหินได้เกือบปรกติ สามารถทรงเล่นกู่เจิงได้ เขาเรียกว่า กูเจิง หรือกู่เจิง พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : กู่เจิง

ผู้ดำเนินรายการ : เพราะทุกคนเรียกว่า กู้เจิ้ง ตลอดเวลา ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบที่มาที่ไป ถ้าไม่ได้อ่านประวัติ เหตุผลที่ทูลกระหม่อมทรงชอบกู่เจิงตั้งแต่เมื่อไหร่พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : จำ พ.ศ. ไม่ได้ จำได้แต่ปี ๑๙๙๙

ผู้ดำเนินรายการ : ทำไมถึงโปรดพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : มีความรักในเครื่องดนตรีชนิดนี้มาก เพราะว่าถูกใจ ไม่รู้เป็นไร อาจจะชอบมาตั้งแต่ชาติปางก่อนก็ได้ อาจจะเคยเป็นเจ้าหญิงจีนอะไรสักอย่าง พอเห็นเข้า พอได้ยินเขาเล่นปั๊บก็ชอบเลย

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมสามารถเล่นเพลงไทยด้วยกู่เจิงได้ไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ได้ค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : ทรงซ้อมบ่อยไหมพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ซ้อมทุกวันไม่งั้นมือไม่ไป *(และทรงเล่นกู่เจิงและร้องเพลงพระราชทาน ๒ เพลง)*

ผู้ดำเนินรายการ : เพลงนี้ชื่อว่า...

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ชื่อว่า***งั้วฮัวเฟย*** งั้วคือร่วง ฮัวคือดอกไม้ เฟยคือบิน เพลงชื่อว่า***ดอกไม้ร่วง*** เพลงนี้คนที่แต่งเนื้อคือ กษัตริย์หลียู่ สมัยราชวงศ์ถัง เป็นเพลงที่เก่าแก่ เพลงนี้เกือบพันปี

ผู้ดำเนินรายการ : พระพุทธเจ้าข้า ทรงเล่นนานไหม พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ไม่นาน เพลงนี้นับว่าเป็นเพลงที่ง่าย

ผู้ดำเนินรายการ : ทรงแยกสมองได้อย่างไร พระพุทธเจ้าข้า เพราะว่ามือก็ทรงเล่น ปากก็ทรงร้อง

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : แรกๆ ก็เล่นค่อนข้างลำบากเหมือนกัน แต่ตอนหลังชินแล้ว เพราะเล่นหลายเพลงแล้ว ร้องหลายเพลงแล้ว *(และทรงเล่นเพลงเดือนเพ็ญต่อ)*

ผู้ดำเนินรายการ : ในฐานะที่ทูลกระหม่อมทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ ทรงมีความรู้สึกอย่างไรบ้างกับประเด็น hot issue ปัจจุบันนี้ เรื่องปี ๒๐๑๒ ก่อนที่โลกจะแตกที่คนไทยพูดถึงพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : โลกจะแตก มันไม่แตกง่ายๆ เพราะคิดว่ามันไม่แตก ถ้าคิดตามพระพุทธศาสนาแล้วคนเรายังอยู่ใช้กรรมเวียนว่ายตายเกิดอีกเยอะ แล้วมันจะแตกง่ายๆ ได้อย่างไร คงจะมี disaster หลายแห่ง

ผู้ดำเนินรายการ : มีภัยพิบัติพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ขณะนี้ก็เกิดที่ญี่ปุ่น เกิดสึนามิ ที่ภาคใต้ มี disaster ภัยพิบัติที่เป็นธรรมชาติ และ unnatural disaster ไม่ใช่ธรรมชาติ

ผู้ดำเนินรายการ : ภัยพิบัติที่ไม่ใช่ธรรมชาติเช่นอะไรบ้างพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เช่น มีผู้ก่อการร้าย

ผู้ดำเนินรายการ : บ้านเมืองเราเจอบทเรียนมาเยอะมาก ถ้าบ้านเมืองเราไม่มีความสามัคคี ทูลกระหม่อมทรงคิดว่าบ้านเมืองเราถ้าเกิดภัยพิบัติ เป็นธรรมชาติหรือไม่ธรรมชาติก็ตาม

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ความสามัคคีนี่จำเป็นทุกสิ่งที่เราจะต้านภัยธรรมชาติ ดูอย่างญี่ปุ่นเขา

เขาโดนสึนามิขนาดนี้ เห็นคลื่นสูงมาก ซึ่งวิ่งหนีกันขึ้นตึกชั้น ๔ แล้วยังหนีไม่พ้นเลย ยังโดน แล้วเขาก็มีเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู เครื่องทำไฟฟ้า เพราะเกิดสึนามิ ทำให้ structure เขาเสียไป ก็เลยไม่มีน้ำมาหล่อเครื่องปฏิกรณ์ ทำให้เครื่องร้อน แล้วก็เกิด radio activity มัน leak ออกมา แต่คนญี่ปุ่นนี้ คนที่เข้าไปทำไปดูเครื่องปฏิกรณ์ปรมาณูดูเขาเสียสละมาก เสียสละเพื่อสังคม เขาลาลูกลาเมียเขาเรียบร้อย เขาบอกว่า เขาคงไม่มีชีวิตรอดออกมา หรือถ้ารอดออกมาได้เขาจะมีรังสีในตัวมากเหลือเกิน แต่เขาก็ทำ คนของเขาต่อให้ยากแค้นอย่างไร คนมาแจกน้ำ แจกอาหาร เขาก็ยังเข้าคิว เขามีความสามัคคี ความมีวินัย จึงทำให้สถานการณ์ของญี่ปุ่นไม่อลหม่านเท่ากับประเทศไทย เพราะประเทศไทยเราไม่มีความสามัคคีกัน และไม่มีวินัย จะต้องให้มีระเบียบและมีวินัยให้มากกว่านี้

ผู้ดำเนินรายการ : *(พระราชทานพระอนุญาตให้วู้ดดี้เข็น wheelchair)* ทูลกระหม่อมได้ทรงอนุญาตให้เยี่ยมชมห้องต่างๆ ซึ่งเป็นห้องส่วนพระองค์ ๒ ห้องคือ ห้องทรงงานและห้องพระบรรทม

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมโปรดพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ใด พระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : มีอยู่รูปหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ในงานคอนเสิร์ต รูปหนึ่งงามมากเลย ที่ทรงใส่สูทสีดำและผูกหูกระต่าย เร็วๆ นี้

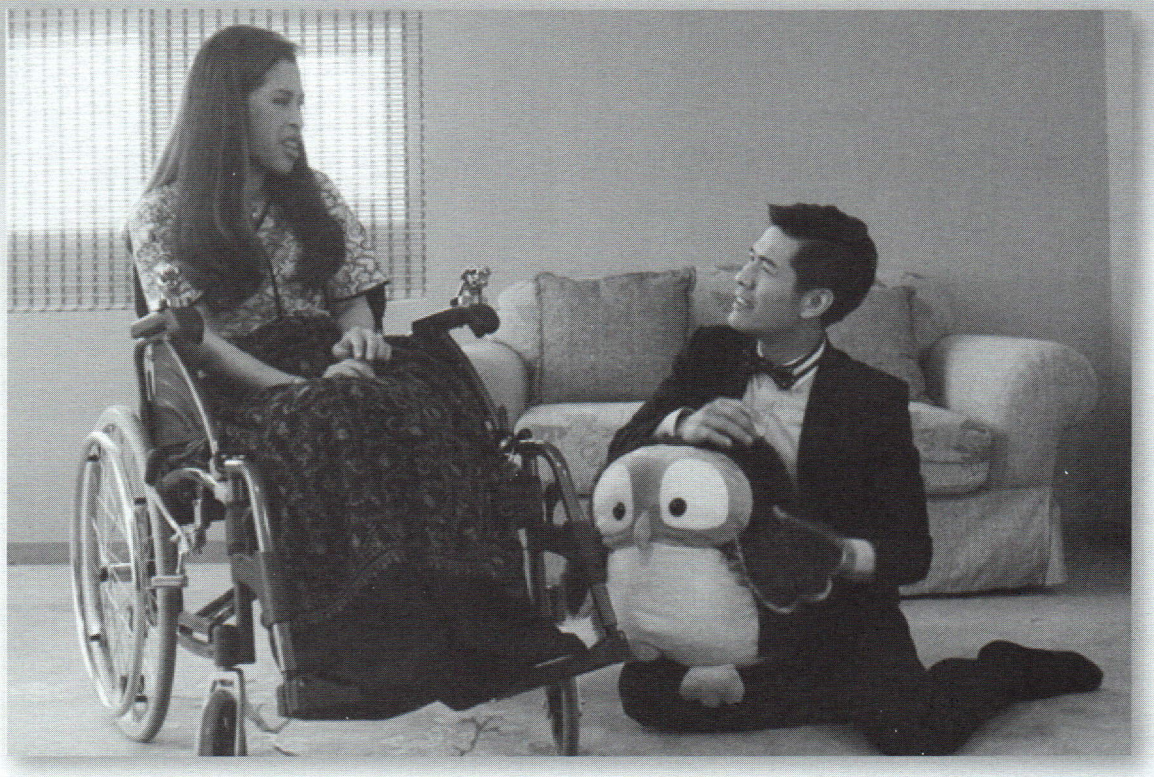

ผู้ดำเนินรายการ : ทูลกระหม่อมทำไมถึงทรงชอบนกฮูกพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : เพราะว่าตัวเองเป็นคนนอนดึก นอนยากเพราะว่าทำงานดึก ประมาณตีสองตีสาม

ผู้ดำเนินรายการ : ที่ทูลกระหม่อมได้เสด็จไปดูงานที่ประเทศจีนนี้ เสด็จไปทรงร่วมงานแสดงอะไรพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : งานนี้จะเรียกว่างาน ***สายสัมพันธ์สองแผ่นดิน*** ซึ่งในครั้งนี้จะเป็นครั้งที่ ๕ เริ่มวันที่ ๑๕-๑๖ *(ธันวาคม ๒๕๕๔)* ที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ แล้วเงินที่จำหน่ายบัตรจะนำมาให้กับมูลนิธิจุฬาภรณ์ เพื่อโรงพยาบาลจุฬาภรณ์ เพราะจะมีคนไข้อนาถามาก เราก็สงสารเขา เราไม่เก็บสตางค์เขา เราก็จัดหากองทุน อย่างที่แสดงกู่เจิง และอีกส่วนหนึ่งก็คือการร้อยมุกขาย ซึ่งจริงๆแล้วเราขายถูกมาก ได้กำไรน้อย ก็ยังดี แต่สำหรับในปีนี้ก็เกิดมาขาหักเสียก่อน ซึ่งแต่ละปีก็จะทำเป็น gala dinner และให้นำสร้อยไปประมูลกัน

ผู้ดำเนินรายการ : ทรงร้อยเองเลยหรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ร้อยเอง

ผู้ดำเนินรายการ : ข้าพระพุทธเจ้าเพิ่งเห็นว่าบนรถ wheelchair มีหัวจากัวร์ (jaguar) ด้วยหรือพระพุทธเจ้าข้า

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : พอดีคิดว่าจะต้องนั่งรถเข็นถึง ๓ เดือน และรถที่ขับคู่ใจคือรถจากัวร์ ก็เลยบอกให้บริษัทจากัวร์ทำหัวจากัวร์มาติดให้ ซึ่งราคาหัวเดียวเป็นหมื่น แต่เขาบอกว่าถวายให้ติดที่รถ wheelchair ให้ ๒ ตัว

ผู้ดำเนินรายการ : แต่ wheelchair ไม่ใช่ของจากัวร์ แต่หัวเป็นของจากัวร์

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่ค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : แสดงว่าจากัวร์เป็นหัวที่ทรงโปรดปรานมาตั้งแต่เด็กเลย

สมเด็จฯ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ์ฯ : ใช่ค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ : การที่วู้ดดี้ได้เข้าเฝ้ากราบทูลสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งแล้วว่าทำไมคนไทยถึงได้ขนานพระนามสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ว่า "ทูลกระหม่อมฟ้าหญิง" ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

คำนำหน้านาม

*รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา กาญจนะวรรณ**

คำนำหน้านาม หมายถึงคำที่ใช้นำหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงสถานภาพ ตำแหน่งทางวิชาการ ยศ บรรดาศักดิ์ หรือฐานันดรศักดิ์

เมื่อกล่าวถึงคำนำหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงสถานภาพ เรามักจะนึกถึงคำว่า **"นาย นาง นางสาว"** คำนำหน้าชื่อชุดนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกใน**สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว** เพื่อแสดงสถานภาพ ๓ อย่าง คือ ชาย หญิงที่แต่งงานหรือสมรสแล้ว และหญิงโสด อนึ่งการแต่งงานหรือการสมรสนั้นจะต้องมีการจดทะเบียนตามกฎหมายด้วย

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๕ ตอนที่ ๒๘ ก. ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เรื่อง ***พระราชบัญญัติ คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑*** โดยมาตรา ๕ ระบุว่า หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้วจะใช้คำนำหน้านามว่า **นาง** หรือ **นางสาว** ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว ส่วนมาตรา ๖ ระบุว่า หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้วหากต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงจะใช้คำนำหน้านามว่า **นาง** หรือ **นางสาว** ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

เพื่อความชัดเจนจึงขอยกพระราชบัญญัติฉบับนี้มาให้อ่านทั้งหมด ดังนี้

พระราชบัญญัติ คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้คำนำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔ หญิงซึ่งมีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสให้ใช้คำนำหน้านามว่า "นางสาว"

มาตรา ๕ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว จะใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว" ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

มาตรา ๖ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว หากต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงจะใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว" ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การใช้คำนำหน้านามของหญิงที่จดทะเบียนสมรสแล้ว และหญิงที่จดทะเบียนสมรสแล้วและต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงต้องใช้คำนำหน้านามคำเดียว โดยมิอาจเลือกได้ตามความสมัครใจ ทำให้เกิดผลกระทบต่อหญิงดังกล่าวในการดำรงชีวิตประจำวัน อาทิ การ

* *ภาคีสมาชิกสำนักศิลปกรรม สาขาวิชาภาษาไทย ราชบัณฑิตยสถาน*

ประกอบอาชีพ การศึกษาของบุตร และการทำนิติกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้การใช้คำนำหน้านามในลักษณะดังกล่าวของหญิงมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ สมควรกำหนดให้หญิงมีทางเลือกในการใช้คำนำหน้านามตามความสมัครใจซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการเลือกใช้นามสกุลตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คำนำหน้านามที่น่าสนใจอีกชุดหนึ่งก็คือ **ตำแหน่งทางวิชาการ**

ตำแหน่งทางวิชาการ หมายความถึง ตำแหน่ง **ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์** หรือ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์** ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ตำแหน่งทางวิชาการประจำ ตำแหน่งทางวิชาการพิเศษ ตำแหน่งทางวิชาการเกียรติคุณ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็น *คำนำหน้านาม* ได้ในการลงชื่อหนังสือ เอกสาร งานสารบรรณ หรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือคำนำหน้านามอย่างอื่น

ปัจจุบัน ตำแหน่งทางวิชาการเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นคำนำหน้านามได้ อย่างถูกต้องตามระเบียบงานสารบรรณ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เห็นชอบ ***"ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖"***

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการใช้คำนำหน้านามอย่างอื่นด้วย ให้เรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

๑. *ตำแหน่งทางวิชาการ*
๒. *ยศ*
๓. *บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ หรือคำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และมีสิทธิใช้คำนำหน้านามนั้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือประกาศของทางราชการ*

ทั้งนี้ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ตำแหน่งทางวิชาการใต้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อก็ได้ ส่วนในกรณีที่ดำรงตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นด้วย ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ทั้งตำแหน่งทางวิชาการและตำแหน่งทางบริหาร หรือ ตำแหน่งอื่นใต้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อ พร้อมกันก็ได้ นอกจากนี้ ผู้ที่ใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม ไม่สมควรใช้คำว่า **นาย นาง นางสาว** เป็นคำนำหน้านาม พร้อมกับ**ตำแหน่งทางวิชาการ**

การใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามนั้นอาจใช้เป็นอักษรย่อ ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน ใช้อักษรย่อ **"ศ."**
๒. รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ **"รศ."**
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ **"ผศ."**

อย่างไรก็ตาม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ก็ได้ระบุว่า ในกรณีที่บุคคลอื่นหรือทางราชการจะเรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ **จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการตามระเบียบนี้หรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร**

(ที่มา : *จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๓๕, เมษายน ๒๕๓๗*)

กล่าวโดยสรุปก็คือ บุคคลมีสิทธิ์ที่จะเลือกใช้คำนำหน้านามชุดใดชุดหนึ่งใน ๒ ชุดนี้ ตัวอย่าง เช่น นางสาวสมศรี มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ ควรใช้ว่า "**นางสาว**สมศรี" หรือ "**ศาสตราจารย์**-สมศรี" ไม่ใช้ว่า "ศาสตราจารย์ นางสาวสมศรี" หรือ "นางสาว ศาสตราจารย์สมศรี"

ในกรณีที่มีคำนำนามหลายชุด กล่าวคือมีทั้ง **ยศ บรรดาศักดิ์** หรือ **ฐานันดรศักดิ์** ด้วย ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปไว้ดังนี้ คือ

๑. โดยปรกติแล้วคำนำหน้านามคำใดที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นก่อนจะอยู่ติดกับชื่อ

๒. ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ มิได้บังคับให้ระบุคำนำหน้านามที่แสดงวิชาชีพ และคำนำหน้านามที่แสดงวุฒิการศึกษา

๓. การเว้นวรรคระหว่างคำนำหน้านาม

- คำนำหน้านามที่อยู่ติดกับชื่อ ให้เขียนติดกับชื่อ โดยไม่ต้องเว้นวรรค ทั้งกรณีที่เป็นคำเต็มและคำย่อ **ยกเว้น ยศทหาร ตำรวจ จะเว้นวรรคระหว่าง**

แล้ว คำนำหน้านามที่แสดงตำแหน่งทางวิชาการ ตามระเบียบดังกล่าวใช้เฉพาะคำว่า "ศาสตราจารย์" ที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วย สถาบันอุดมศึกษา ทั้งตำแหน่งทางวิชาการประจำ ตำแหน่งวิชาการพิเศษ ตำแหน่งวิชาการเกียรติคุณหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน **เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง**

อย่างไรก็ตาม ในเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการที่เป็นการภายในของราชบัณฑิตยสถาน (รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่ต้องการทำแบบราชบัณฑิตยสถาน) หากประสงค์จะใช้คำนำหน้านามที่แสดงตำแหน่งทางวิชาการและวุฒิการศึกษา ก็ใช้ได้เพราะเป็นประโยชน์ในแง่ประวัติของงานวิชาการในคณะกรรมการวิชาการนั้น ๆ ว่าดำเนินการโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะใช้ **"ศ. ดร., รศ. ดร., ผศ. ดร., ศ., รศ., ผศ., ดร."** นำหน้าชื่อก็ได้

คำถามต่อมาก็คือผู้ที่ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในประเทศไทยนั้นควรใช้คำนำหน้านามว่าอย่างไร

ผู้ที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์นั้นน่าจะใช้ตามบันทึกข้อความของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา ที่ ศธ ๐๕๐๖(๒)/ว/๕๐๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปริญญากิตติมศักดิ์ ซึ่งระบุว่า **"การเรียกคำนำหน้านามว่า 'ดร.' นั้น ในบริบทของอุดมศึกษาจะใช้เรียกเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกมิได้รวมถึงปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์"**

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของระเบียบราชการ หน่วยงานเอกชนอาจจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม

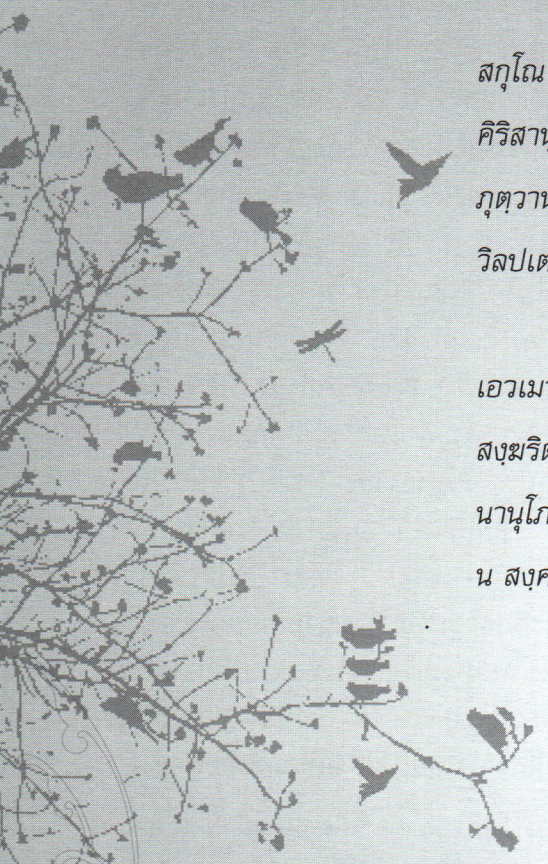

สกุโณ มยฺหโก นาม
คิริสานุทรีจโร ฯเปฯ
ภุตฺวาน ปิปฺผลี ยนฺติ
วิลปเตว โส ทิโชฯ

เอวเมว อิเธกจฺโจ
สงฺฆริตฺวา พหุ์ ธนำ ฯเปฯ
นานุโภติ สกี กิญฺจิ
น สงฺคณฺหาติ ญาตเกฯ

นกมัยหกะ อาศัยอยู่ตามซอกเขา บินมาเกาะต้นเลียบที่มีลูกสุก พลางพร่ำร้องอยู่ว่า ของกูๆ เมื่อมันร้องอยู่อย่างนี้ นกอื่นๆ ก็มากินลูกเลียบนั้น อิ่มแล้วก็บินจากไป นกมัยหกะก็ยังพร่ำร้องอยู่นั่นเอง

ในโลกนี้ก็มีเหมือนกัน คนบางคนเก็บออมทรัพย์ไว้ได้มากมาย แต่ไม่ยอมใช้สอยเพื่อตัวเอง ทั้งไม่ยอมเจือจานแก่ญาติพี่น้องตามสมควร คือไม่ยอมจ่ายเป็นค่าเครื่องนุ่งห่ม อาหาร ดอกไม้ หรือเครื่องสำอางใดๆ ด้วยความเสียดาย ทั้งไม่ยอมช่วยเหลืออะไรญาติพี่น้องเลยสักครั้ง (ท้ายที่สุดก็จะมีคติเหมือนนกมัยหกะนั่นแล)

จาก ขุมปัญญาจากชาดก
ของพระธรรมกิตติวงศ์
(ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙ ราชบัณฑิต)

อธิบายศัพท์ : รู้ไว้ใช่ว่ากับโบราณศัพท์

ใครๆ ก็ใช้พจนานุกรม แต่ถ้าเป็นคำโบราณที่พจนานุกรมทั่วไปไม่ได้เก็บไว้จะทำอย่างไรดี เพราะพจนานุกรมอย่าง สัพะ พะจะนะ พาสาไท หรือ อักขราภิธานศรับท์ ก็เป็นพจนานุกรมรุ่นเก่าที่รวมคำซึ่งมีใช้ในสมัยที่จัดทำพจนานุกรมนั้น พจนานุกรมโบราณศัพท์ของแท้จึงเป็นงานที่ยากยิ่ง ต้องใช้ความวิริยะอุตสาหะในการรวบรวมคำ พัฒนาการของการใช้คำนั้นๆ ในแต่ละยุคสมัย ตลอดจนตัวอย่างหรือ ***ปริบทของการใช้*** *ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความหมายของศัพท์ให้ถูกต้อง ดังเช่น* ***รัตนมาลา : พจนานุกรมแสดงความหมาย สมัย และที่มาของโบราณิกศัพท์ (๒๕๕๓) โดยศาสตราจารย์ ดร.นิยะดา เหล่าสุนทร*** *เป็นพจนานุกรมสำคัญเล่มหนึ่ง ที่วารสารไทยได้รับอนุญาตให้เลือกโบราณศัพท์ที่น่ารู้มาเผยแพร่แก่ผู้อ่าน*

บราม (น.)

◎ *ตั้ง**บราม**ช้างรอบสนาม* (กฎหมายตรา ๓ ดวง มณเฑียรบาล น. ๑๑๑)

ปะรำ

ถลา (น.)

◎ *ถ้ามิผัดเล่าให้เอาใส่ขื่อไว้ในที่ถาน ซึ่ง**ถลา**คนจรอย่าให้มีอันบงง* (กฎหมายตรา ๓ ดวง ตระลาการ น. ๔๐๐)

◎ *นายทองทำที่สองข้างแลมี**ถลา**คั่น* (กฎหมายตรา ๓ ดวง เบ็ดเสร็จ น. ๒๑๓)

◎ *ไต่ตามมรรคา **ถลา**อารญ* (เสือโค น. ๓๒๗)

◎ *รันราบทาง**ถลา** ฉมจันทาทึก* (สุธนุ ฉันท์ เลขที่ ๖๐)

◎ *คงไม่คลาดแคล้วนรกตก**ถลา*** (สอนหญิง สุภาษิต น. ๓๘๘)

ตัดมาจากคำว่า “สถล” ว่า “ทางบก”

ถลา (ว.๑)

◎ *มีสระษรใส**ถลา*** (มหาชาติ วนปเวสน์ น. ๑๐๓)

ใส

ถลา (ว.๒)

◎ *รุกขชาติบุบผา แย้ม**ถลา**เฉิดฉัน* (มหาชาติ หิมพานต์ น. ๕๘)

ถลา ทลา กลีบดอกไม้

ตกเกลื้อน (น.)

◎ *นวลแม่ยิ่งนวลแตง **ตกเกลื้อน*** (กรุงเก่า นิราศ น. ๓๓๘)

รอยเกลื้อนที่ปรากฏที่หน้า เป็นที่นิยมในสมัยก่อนว่าผู้หญิงสวยต้องมีลักษณะเช่นนี้

ดิฉัน ดีฉัน (ส.)

◎ *พรุ่งนี้**ดีฉัน**จึงจะจัดให้* (ขุนช้าง เสภา ครูแจ้ง น. ๔)

◎ ***ดิฉัน**ไม่ชิงช่วงอย่าหวงกัน* (อภัยมณี ต. ๕ น. ๖๖)

◎ *ไว้ธุระแก่**ดีฉัน**จนสังขาน* (จันทะโครบ ล. ๑๑ น. ๕๗๖)

◎ ***ดีฉัน**มีกรรมไม่สำราญ* (พระสุทน ล. ๓ น. ๑๓๑)

◎ *โปรด**ดีฉัน**ช่วยชีวิตรไว้เอาบูน* (พระรถ กลอนอ่าน เลขที่ ๒)

◎ *ทั้งพระเณรน้อยพลอยประวิง **ดีฉัน**จึงจดจี้มาชี้แจง* (ตำนานหวย น. ๑๓)

คำใช้แทนผู้พูด ทั้งสตรีและบุรุษ ต่อมาในรัชกาลที่ ๖ คำนี้จำกัดใช้เฉพาะสตรีเท่านั้น

ดิฉาน ดีฉาน (ส.)

◎ *แสร้งว่า**ดีฉาน**ให้เข่นฆ่า* (รามเกียรติ์ ธนบุรี น. ๑๑๒)

◎ ไม่นั่งอยู่นาน **ดิฉาน**จะกราบลา (มะโนรา คำกาพย์ น. ๑๘)

◎ นางผลักพระกร **ดิฉาน**ชาวดอน (มะโนรา คำกาพย์ น. ๓๕)

คำใช้แทนผู้พูด ทั้งสตรีและบุรุษ

ซีกกระผีก (น.)

◎ *ขอให้รักสักเท่า**ซีกกระผีก**ผม* (รำพันพิลาป น. ๑๙๘)

ส่วนที่เล็กมาก คำว่า "กระผีก" มีประมาณเท่า ๑ ใน ๔ ๑ ใน ๔ ของเส้นผมมีขนาดเล็กมาก

ช้อยลิ้น (สำ)

◎ *มาพูดเล่นพล่อยๆ ทำ**ช้อยลิ้น*** (ขุนช้าง เสภา ครูแจ้ง น. ๒๖)

◎ *สร้อยสุดาว่าน้อยหรือ**ช้อยลิ้น** ประมาณหมิ่นหมายชนะหรือไฉน* (สิงหไกรภพ น. ๒๕๖)

แก้ตัวไปมา

ฉาน (ก.)

◎ *เสียง**ฉาน**ทะเลาะกันสนั่นก้อง* (ขุนช้าง เสภา ต. ๓๗ น. ๒๗๔)

◎ *ช่างหม้อตีหม้อใช่ **ตีฉาน*** (โลกนิติ โคลง น. ๖๗๕)

◎ *อันช่างหม้อตีหม้อไม่หวัง**ฉาน*** (สอนเด็ก สุภาษิต น. ๖๔)

แตก

ฉาน (ส.)

◎ *ที**นี้ฉาน**หลาบเข็ดจงเมตตา* (รามเกียรติ์ ร.๒ น. ๒๔)

◎ *นึกว่า**ฉาน**ลูกเต้าเถิดเจ้าคุณ* (ขุนช้าง เสภา ต. ๓๖ น. ๒๕๗)

คำแทนผู้พูด ปัจจุบันใช้ว่า "ฉัน"

เจ้าสีชบาทัด (น.)

◎ *จงอยู่ดีเถิด**เจ้าสีชบาทัด*** (ขุนช้าง เสภา น. ๒๕๖)

คำบริภาษนางว่าเลวทราม ถูกประจานไปทั่วเหมือนนักโทษ

เจ้าอยัวสี่

◎ ***เจ้าอยัวสี่**ท้าวท่าน สง่างาม* (สรรเสริญพระเจ้ากรุงธน น. ๒๘๑)

ตำแหน่งพระสนมเอก ๔ ตำแหน่ง ได้แก่ ท้าวศรีสุดาจันทร์ ท้าวอินทรสุเรนทร ท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ท้าวอินทรเทวี คำว่า "อยัว" ก็คือ "อยู่ (เมือง)"

คางเพชร์ (สำ)

◎ *แล้วเลือกเหล่าสาวสำอางที่**คางเพชร์** ไปแก้เผ็ดนาง พวกทูตพูดจองหอง* (อภัยมณี ต. ๓๙ น. ๗๒๐)

จัดจ้าน ฝีปากจัด

ข้อขัน (น.)

◎ *ว่ากล่าวเตือนมันฉันผู้ใหญ่ ส่องกระจกชี้ให้เห็น**ข้อขัน*** (ขุนช้าง เสภา ต. ๓๙ น. ๓๒๔)

เรื่องสำคัญ

ความขัน (น.)

◎ *ดูก่อนเจ้าพระยาเสนามาตย์ กูฟังเรื่องดูประหลาดเป็น**ความขัน*** (ขุนช้าง เสภา ต. ๔๑ น. ๓๖๙)

ความสำคัญ

ข้อคำ (น.)

◎ *ทูลให้ติดต่อเป็น**ข้อคำ*** (สังข์ทอง ร. ๒ น. ๒๙)

ความลับ

ความคำ (น.)

◎ ***ความคำ**เราขับขี่ ในวัดที่ดรธานปล่ายวน้นน* (มหาชาติชูชก น. ๑๑๔)

◎ *ให้ได้**ความคำ**สำคัญ* (คาวี ร. ๒ น. ๔๙๗)

◎ *จำขวนขวาย**ความคำ** ที่แสนสำสาหัส* (มัทรี ลิลิต น. ๓๑)

◎ *ก็เล่าไปให้เหนเปน**ความคำ*** (จันทะโครบ ล. ๖ น. ๒๖๘)

◎ *พระฟังถาม**ความคำ**ให้อ้ำอึ้ง* (สุวรรณเศียร เลขที่ ๑๖)

◎ *ใครจะไข**ความคำ**แนะนำนิด* (อาบูหะซัน เสภา น. ๖๘)

◎ *ให้อาลักษณแต่งสารเปน**ความคำ*** (ทิพสังวาล ล. ๒ น. ๖๒)

◎ *ซึ่งดวงจิตคิดเปน**ความคำ*** (พระภูริทัต ล. ๑ น. ๓๖)

ความลับ

ของคำ (น.)

◎ *พลางเข้าเคียงค่อยประคองที่**ของคำ*** (เพลงยาวชาววัง น. ๔๔)

หน้าอก

(ศัพท์และตัวอย่างจาก รัตนมาลา : พจนานุกรมแสดงความหมาย สมัย และที่มาของโบราณิกศัพท์ โดยศาสตราจารย์ ดร.นิยะดา เหล่าสุนทร ๒๕๕๓)

การบรรยายเรื่อง "เอกลักษณ์ของชาติ" ในสถาบันการศึกษา

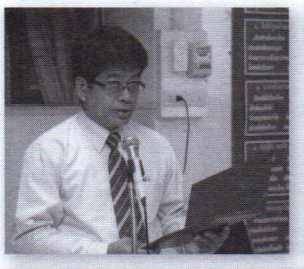

โรงเรียนวัดโสมนัส

โรงเรียนวัดอัมพวา

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้จัดการบรรยาย เรื่อง "เอกลักษณ์ของชาติ" เป็นการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้เด็กและเยาวชนเกิดจิตสำนึกความรักชาติและภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ และมีความจงรักภักดีเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ กลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ครู/อาจารย์ จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจะจัดการอบรมทั้งสิ้น จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันจันทร์ ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๑.๐๐ น. ณ โรงเรียนวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ผู้เข้าอบรมประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง จำนวน ๒๐๐ คน

ครั้งที่ ๒ วันอังคาร ที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๑.๐๐ น. ณ โรงเรียนวัดอัมพวา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ มีผู้เข้าอบรมประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ -๖ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง จำนวน ๒๐๐ คน

ครั้งที่ ๓ วันพุธ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๑.๐๐ น. ณ โรงเรียนสวนอนันต์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ

ครั้งที่ ๔ เดือนสิงหาคม ๒๕๕๔ ณ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขตสาทร กรุงเทพฯ

ปฏิทินกิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม/โครงการ	สถานที่
๓ มกราคม - ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๑๗ พฤษภาคม - ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันประสูติ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๗ กรกฎาคม ๒๕๔๔	การจัดอบรมสัมมนา “ธงไตรรงค์ ธำรงไทย”	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔		ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๒๖ - ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔	พิธีมอบรางวัลชุมชนหรือหมู่บ้านประชาธิปไตยตัวอย่าง ประจำปี ๒๕๕๔	อาคารกีฬาเวสน์ ๒ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) กรุงเทพมหานคร
๔ สิงหาคม ๒๕๕๔	การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การศึกษาและพัฒนาการจัดทำสาระการเรียนรู้เอกลักษณ์ของชาติ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑”	โรงแรมปริ๊นซ์ พาเลซ กรุงเทพมหานคร
๑๐ - ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
๓๐ สิงหาคม - ๖ ธันวาคม ๒๕๕๔	การเผยแพร่สารคดีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์
กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๐๖.๔๕-๐๗.๐๐ น.	การเผยแพร่บทความสดุดีบุคคลสำคัญ สัปดาห์ละ ๑ เรื่อง	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย FM 92.5, AM 819, AM 891, www.prd.go.th

มาใช้คำไทยกันเถิด

คนไทย บางคนรวมทั้งสื่อมวลชนต่างๆ มักใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทยทั้งในการพูดและการเขียน ทั้งที่ศัพท์ภาษาต่างประเทศเหล่านั้นมีคำภาษาไทยอยู่แล้ว และไม่ใช่ศัพท์วิชาการที่จำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อความเข้าใจแต่อย่างใด

มาใช้คำไทยกันเถิด

คุณภาพ ไม่ควรใช้ *ควอลิตี้ (quality)*

☺ สินค้าของโรงงานนี้ไม่มีการควบคุม**คุณภาพ**เลย

☹ สินค้าของโรงงานนี้ไม่มีการควบคุม*ควอลิตี้*เลย

ปริมาณ ไม่ควรใช้ *ควอนติตี้ (quantity)*

☺ สินค้าที่ประสบความสำเร็จต้องมีทั้งคุณภาพและ**ปริมาณ**

☹ สินค้าที่ประสบความสำเร็จต้องมีทั้งควอลิตี้และ*ควอนติตี้*

ประเภท ; อัตรา ไม่ควรใช้ *เหรด (rate)*

☺ หนังเรื่องนี้ห้ามเด็กดู เพราะเป็นหนัง**ประเภท**เอ็กซ์

☹ หนังเรื่องนี้ห้ามเด็กดู เพราะเป็นหนัง*เหรด*เอ็กซ์

☺ ค่าขนส่งทางเรือมี**อัตรา**ต่ำ

☹ ค่าขนส่งทางเรือมี*เหรด*ต่ำ

คะแนนนิยม ไม่ควรใช้ *เหรดติ้ง (rating)*

☺ ละครเรื่องนี้มี**คะแนนนิยม**สูงมาก

☹ ละครเรื่องนี้มี*เหรดติ้ง*สูงมาก

จังหวะเวลา ไม่ควรใช้ *ไทม์มิ่ง (timing)*

☺ งานของเขาล้มเหลว เพราะเลือก**จังหวะเวลา**ไม่เหมาะ

☹ งานของเขาล้มเหลว เพราะเลือก*ไทม์มิ่ง*ไม่เหมาะ

พูดซ้ำ ; ซ้ำซั้น ไม่ควรใช้ *รีพีต (repeat)*

☺ ดิฉันเข้าใจแล้ว ไม่ต้อง**พูดซ้ำ**

☹ ดิฉันเข้าใจแล้ว ไม่ต้อง*รีพีต*

☺ เขา**ซ้ำซั้น**ตอนเรียนมหาวิทยาลัยปี ๒

☹ เขา*รีพีต*ตอนเรียนมหาวิทยาลัยปี ๒

ฉายซ้ำ ; แข่งใหม่ ; (การ)ย้อนภาพ ไม่ควรใช้ *รีเพลย์ (replay)*

☺ ละครโทรทัศน์เรื่องนี้จะ**ฉายซ้ำ**อาทิตย์หน้า

☹ ละครโทรทัศน์เรื่องนี้จะ*รีเพลย์*อาทิตย์หน้า

☺ ฟุตบอลคู่นี้ต้อง**แข่งใหม่**

☹ ฟุตบอลคู่นี้ต้อง*รีเพลย์*ใหม่

☺ การถ่ายทอดเทนนิสนัดนี้มี **(การ)ย้อนภาพ**บ่อย

☹ การถ่ายทอดเทนนิสนัดนี้มี*รีเพลย์*บ่อย

ข้อเท็จจริง ; ความจริง ไม่ควรใช้ *แฟ็กต์ (fact)*

☺ เธอควรตัดสินคนตาม**ข้อเท็จจริง** ไม่ใช่ตามอารมณ์

☹ เธอควรตัดสินคนตาม*แฟ็กต์* ไม่ใช่ตามอารมณ์

☺ คุณไม่เคยรู้**ความจริง**เรื่องนี้ใช่ไหม จึงไม่เคยนำเข้าที่ประชุม

☹ คุณไม่เคยรู้*แฟ็กต์*เรื่องนี้ใช่ไหม จึงไม่เคยนำเข้าที่ประชุม

มุ่งหวัง ; คาดหวัง ไม่ควรใช้ *เอ็กซ์เป็กต์ (expect)*

☺ เขา**มุ่งหวัง**รางวัลนี้มาก

☹ เขา*เอ็กซ์เป็กต์*รางวัลนี้มาก

☺ เขา**คาดหวัง**ว่าจะได้พบท่านนายกฯ

☹ เขา*เอ็กซ์เป็กต์*ว่าจะได้พบท่านนายกฯ

ตกลง ; สบายดี ; เรียบร้อย ; ใช้ได้/พอใจ ไม่ควรใช้ *โอเค (O.K.)*

☺ ถ้านัดจะไปดูหนังพรุ่งนี้ **ตกลง**ไหม

☹ ถ้านัดจะไปดูหนังพรุ่งนี้ *โอเค*ไหม

☺ วันนี้หน้าตาเธอไม่สดชื่น **สบายดี**หรือเปล่า

☹ วันนี้หน้าตาเธอไม่สดชื่น *โอเค*หรือเปล่า

☺ รถ**เรียบร้อย**ไหม จะได้ออกเดินทาง
☹ รถ*โอเค*ไหม จะได้ออกเดินทาง

☺ เรื่องที่ส่งมาให้ดูนั้น **ใช้ได้/พอใจ**ไหม
☹ เรื่องที่ส่งมาให้ดูนั้น *โอเค*ไหม

สั่ง ; ใบสั่งซื้อ ไม่ควรใช้ *ออเด้อร์ (order)*

☺ ร้านนี้**สั่ง**สินค้าต่างประเทศมาขาย
☹ ร้านนี้*ออเด้อร์*สินค้าต่างประเทศมาขาย

☺ กระเป๋าแบบนี้มี**ใบสั่งซื้อ**เข้ามามากจนทำไม่ทัน
☹ กระเป๋าแบบนี้มี*ออเด้อร์*เข้ามามากจนทำไม่ทัน

ปลอดภัย ; นิรภัย ไม่ควรใช้ *เซ้ฟ (safe)*

☺ ทุกวันนี้ แม้ข้ามสะพานลอยก็ไม่**ปลอดภัย**
☹ ทุกวันนี้ แม้ข้ามสะพานลอยก็ไม่*เซ้ฟ*

☺ เราควรเก็บของมีค่าไว้ใน**ตู้นิรภัย**
☹ เราควรเก็บของมีค่าไว้ใน*ตู้เซ้ฟ*

สุดขั้ว/สุดโต่ง ไม่ควรใช้ *เอ็กซ์ตรีม (extreme)*

☺ คุณไม่ควรทำอะไรให้**สุดขั้ว/สุดโต่ง**นัก
☹ คุณไม่ควรทำอะไรให้*เอ็กซ์ตรีม*นัก

ควบคุมอาหาร ไม่ควรใช้ *ไดเอ็ต (diet)*

☺ ธิดาอยู่ในช่วง**ควบคุมอาหาร** เพื่อลดน้ำหนักลงให้ได้สัก ๕ กิโล

☹ ธิดาอยู่ในช่วง*ไดเอ็ต* เพื่อลดน้ำหนักลงให้ได้สัก ๕ กิโล

ทุจริต ; การกินสินบน/การฉ้อราษฎร์บังหลวง ; โกงกิน ไม่ควรใช้ *คอร์รัปชั่น (corruption)*

☺ เขาถูกกล่าวหาว่า**ทุจริต**
☹ เขาถูกกล่าวหาว่า*คอรัปชั่น*

☺ รัฐบาลพยายามปราบ**การกินสินบน/การฉ้อราษฎร์บังหลวง**ในวงราชการให้หมดไป

☹ รัฐบาลพยายามปราบ*คอร์รัปชั่น*ในวงราชการให้หมดไป

☺ เขา**โกงกิน**ในการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน
☹ เขา*คอร์รัปชั่น*ในการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน

นับถอยหลัง ไม่ควรใช้ *เค้าต์ดาวน์ (count down)*

☺ ในคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ผู้คนนับแสนพากันไป**นับถอยหลัง**เพื่อรับวันปีใหม่
☹ ในคืนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ผู้คนนับแสนพากันไป*เค้าต์ดาวน์*เพื่อรับวันปีใหม่

โต๊ะ ไม่ควรใช้ *เค้าน์เต้อร์ (counter)*

☺ คุณไปจ่ายเงินที่**โต๊ะ** แล้วนำใบเสร็จมารับสินค้า
☹ คุณไปจ่ายเงินที่*เค้าน์เตอร์* แล้วนำใบเสร็จมารับสินค้า

โต๊ะบริการ ไม่ควรใช้ *เค้าน์เต้อร์เซอร์วิส (counter service)*

☺ เขาต้องนั่งประจำที่**โต๊ะบริการ**ทั้งวัน
☹ เขาต้องนั่งประจำที่*เค้าน์เต้อร์เซอร์วิส*ทั้งวัน

ตรวจพิจารณา ; ตัด ไม่ควรใช้ *เซ็นเซ่อร์ (censor)*

☺ ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกห้ามฉาย เพราะไม่ผ่านการ**ตรวจพิจารณา**
☹ ภาพยนตร์เรื่องนี้ถูกห้ามฉาย เพราะไม่ผ่านการ*เซ็นเซ่อร์*

☺ ละครเรื่องนี้ถูก**ตัด**ฉากรัก
☹ ละครเรื่องนี้ถูก*เซ็นเซ่อร์*ฉากรัก

กลุ่ม/เครือ ไม่ควรใช้ *เชน (chain)*

☺ ร้านค้าเหล่านี้อยู่ใน**กลุ่ม/เครือ**เดียวกัน
☹ ร้านค้าเหล่านี้อยู่ใน*เชน*เดียวกัน

มอบหมาย ; สั่ง/ให้ ไม่ควรใช้ *แอ๊สไซน์ (assign)*

☺ ประธานได้**มอบหมาย**ให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์เป็นผู้รับผิดชอบงานนี้
☹ ประธานได้*แอ๊สไซน์*ให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์เป็นผู้รับผิดชอบงานนี้

☺ อาจารย์**สั่ง/ให้**งานมากจนทำไม่ทัน
☹ อาจารย์*แอ๊สไซน์*งานมากจนทำไม่ทัน

(ศัพท์และตัวอย่างจากหนังสือ ศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน : ๒๕๔๙)

ความหมายตราสัญลักษณ์
งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

อักษรพระปรมาภิไธย ภ.ป.ร. สีเหลืองทอง อันเป็นสีประจำวันพระบรมราชสมภพ อยู่กลางตราสัญลักษณ์ ขลิบรอบตัวอักษรด้วยสีทอง บนพื้นวงกลมสีน้ำเงิน ล้อมรอบด้วยกรอบโค้งเรียบสีเหลืองทอง หมายความว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นศูนย์รวมดวงใจของคนไทยทั้งชาติ ด้านบนอักษรพระปรมาภิไธยเป็นเลข ๙ หมายถึง พระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เลข ๙ นั้น อยู่ภายใต้พระมหาพิชัยมงกุฎ อันเป็นเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ และเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นสมเด็จพระบรมราชาธิราช ถัดลงมาด้านข้างซ้ายขวาของอักษรพระปรมาภิไธยมีลายพุ่มข้าวบิณฑ์สีทอง ซึ่งมีสัปตปฎลเศวตฉัตรประดิษฐานอยู่เบื้องบน ด้านนอกสุดเป็นกรอบโค้งมีลวดลายสีทองบนพื้นสีเขียว หมายถึง สีอันเป็นเดชแห่งวันพระบรมราชสมภพ อีกทั้งยังหมายถึงความมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์และความสงบร่มเย็น ด้านล่างอักษรพระปรมาภิไธยเป็นรูปกระต่ายสีขาว กระต่ายนั้นทรงเครื่องอยู่ในลักษณะกำลังก้าวย่าง อันหมายถึง ปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ตรงกับปีเถาะ ซึ่งมีกระต่ายเป็นเครื่องหมายแห่งปีนักษัตร โดยรูปกระต่ายอยู่บนพื้นสีน้ำเงิน มีลายกระหนกสีทอง อันหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทยภายใต้พระบรมโพธิสมภาร เบื้องล่างตราสัญลักษณ์เป็นแพรแถบสีชมพูขลิบทอง เขียนอักษรสีทอง ความว่า พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔